

ଅଛି । ଏହା କଳର ପାଲିମେଣ୍ଟସରେ
 ଉଠିବାରୁ ଗୁଣଗୁଣ କଳସୁ ସେକେଟସ ଉତ୍ତର
 ଦେଲେ ଯେ ବସ୍ତୁରେ ଯେଉଁ ଅଲଗ
 ପ୍ରକଳର ଅଳ୍ପ ଚକ୍ରାସ ଲୁଣ ପରସାର କରବା
 ସକାଶେ ଯେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରବ ଚାହାନ୍ତି
 ଲବଣପ୍ରସ୍ତୁତ କରବା ବୋଲିବିବ ପ୍ରତ୍ୟେ
 ଉକ୍ତ ଶୀ ଅଲଗାମୁଖରେ ଦଣ୍ଡ ପାଇଥିଲ ।
 ଏଥିଉପରୁ ପାଇଲିମେଣ୍ଟ ସରୁର ସତ୍ୟ କୋ-
 ନିବର୍ତ୍ତର ଶ୍ରେଷ୍ଠସେକେଟସକୁ ପରୁଲେ । କି
 ତୁମ୍ଭେ କାଶ ଯେ ବଜାରର ମଝିଅଲୁଗାକୁ ସଜି-
 ଲେ ସାହେବମାନଙ୍କର ମେଜରମୋଗ୍ୟ ପରୁପା-
 ରଲୁଣ ଦୁଅଇ ଓ ଲବଣଅଲଗରେ ଲୁଣପ୍ରସ୍ତୁତ
 କରବାର ମେଉଁ ସୂତ ଦୟା ଯାଇ ଅଳ୍ପ ଚକ୍ରାସ
 ପ୍ରଦରେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଲବଣସମ୍ପର୍କୀୟ
 ଅନେକ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଅପସ୍ୟ ବୋଲିପାରେ
 ବୋଲି ଦାଲକୋଟର ଜଣେ ଜଳ ସ୍ତମ୍ଭ ମଧ୍ୟ
 ଦେଇଅଛନ୍ତି । ଏପ୍ରକାର ତୁମ୍ଭେ ଉକ୍ତ ଅଲଗ
 ପ୍ରକଳ ରହିବାର ଉପଦେଶକର ବର ବ ନା ?
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେକେଟସ ବଜ୍ରବ୍ୟସ୍ତରେ ପତ ଏଥିର
 ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ଅଲଗ ଶୁଣିବ
 ବସ୍ତୁର ବିଦେଶୀସହଜ କରବାକୁ ହେବ ଏବ
 ଅଦମ୍ୟ ଦେଖା ଗଲେ ଅଲଗ ସମୋସ୍ଥ
 ଦେବ । ମେଢେବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ବ୍ୟକ୍ତି
 ଦଣ୍ଡ ପାଇ ଅଳ୍ପ ଚେତେବେଳେ ଅଲଗ ବଦ-
 ଲାଲବାର ଅବଶ୍ୟକ ଅଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ
 ନାହି । କେବଳ ସଜସଜମିତ୍ତ ସରକାର ଏହି
 ଦୁଷଣୀୟ ଅଲଗ ରଖିଅଛନ୍ତି ବନ୍ଦ ସରରେ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠସେକେଟସ ଯେପରି ଅପ୍ରକୃତ ବୋଲି
 ଅଛନ୍ତି ତହିଁରୁ ଅପାହେଉଅଛୁ ଯେ ଶୀଘ୍ର ଉକ୍ତ
 ଅଲଗ ସମୋସ୍ଥ ଦେବ ।

ପ୍ରକାରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ବୋଲିଥିଲ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
 ଅମୋଦମଧ୍ୟରେ ଐକତାବଦ ବାଦ୍ୟ ଏବ
 ଯୋଡ଼ିଏ ପିଲ ନାଚର ବନୋବସ୍ତୁ ହୋଇଥିଲ
 ଏବ ମିଷ୍ଟାନ ଫଳ ଓ ମିଶ୍ରିପଣା ଲଭ୍ୟାଦି
 ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇଅଞ୍ଚଳା ତାଳ
 ସମସ୍ତେ ଅମୋଦ ପ୍ରମୋଦ କର ବିଦାୟ କାଳ-
 ରେ ଗୋପାଳଦାକୁ ଉଦ୍‌ଗୁଣ୍ଡି ସମରଭାଷାରେ
 ଏହି ସମାଦର ନିମନ୍ତେ ଅନୁରକ କୃତଜ୍ଞତା
 ଓ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ଅଶୁପୁଣ୍ଡି-
 ଲେଚକରେ ବିଦାୟ ପ୍ରଦଣ କରୁଥିଲେ ।
 ସନ୍ଧେସରେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ
 ଅଦ୍ୟନ୍ତ ପରପାତ୍ରୀ ଏବ ପ୍ରୀତିକରରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦାବ
 ଦୋଇଥିଲ ଏବ ଅମ୍ବେମାନେ ଏହା ପାଠକର
 ଏବ ଏଥିରୁ ଗୋପାଳଦାକୁ ବାଲେଶ୍ଵରରେ
 ସବ୍ୟାଧାରଣଙ୍କର ପ୍ରୀତିକରଣ ହୋଇଥିବାର
 ଅବଗତ ହୋଇ ଅଦ୍ୟନ୍ତ ଅକମ୍ପତ ଦେଲୁ ।
 ବାଲେଶ୍ଵରସମାଦବାହବା ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର
 ବିବରଣ ପ୍ରକାଶ କରି ଲେଖିଅଛନ୍ତି କି ଏପରି
 ଦୁଷ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ କେବେ ଦେଖାଯାଇ ନ
 ଥିଲ । ସଦ୍‌ଯୋଗୀ 'ଓଡ଼ିଆ' ପରବର୍ତ୍ତରେ
 ବାଲେଶ୍ଵର ଲେଖିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ।
 ଜାରଣ ଏହି କଟକ ଜଗରରେ ଏହା ବାବୁ
 ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ସହ ଓ ବ୍ୟୟରେ ଗତ
 ଦୁଇବର୍ଷରେ ଏପରି ତିନୋଟି ସମ୍ମିଳନୀ ହୋ-
 ଈଅଛି । ଶେଷଥର ବାବୁ ସମାସୟ ଗୁରୁତ୍ୟା
 ଜେପୁଟୀ ମେଜଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବା ଉପ-
 ଲକ୍ଷରେ ହୋଇଥିଲ ।

ଏଥିଉପରୁ ଅମ୍ବେମାନେ ଅଲଗ ସହଜ
 ଅବଗତ ହେଲୁ ଯେ ବାବୁ ଗୋପାଳଦାଙ୍କ
 ଦାସ କଲକତାରେ ସହୃଦ୍ୟ ଉତ୍ତରୁ କଟକକୁ
 ବଦଳି ଦେବାର ଅନେକପାଇଁ ଏଠାକୁ ଲେଉଟ
 ଅସୁଅଛନ୍ତି ଏବ ଅଦ୍ୟ ଚାହାଙ୍କର ଏଠାରେ
 ପହୁଞ୍ଚିବାର କଥା ଅଛି ।

କେଉଁଠିର ।

ଅମ୍ବେମାନେ ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଭୁବନେଶ୍ଵର
 ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍ତର ସାହେବ କେଉଁଠିରକୁ ପ୍ରେରଣ
 ଦେବାର ଲେଖିଥିଲୁ । ବାସ୍ତବରେ ଦେବଳ
 ବିଦତ୍ତମର ଜେପୁଟୀକମିଶ୍ନରଙ୍କୁ ସୁଲକ୍ଷ ସାଦାୟ
 ସକାଶେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଡ୍ଵାରା ଦେବାରୁ ସେ
 ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଜାସନ ସାହେବ ସୁଲକ୍ଷ ସପ୍ରଶଂସାକୁ ଦୁଇ-
 ଶର ସୁଲକ୍ଷ ଦଳ ଭେଦ କେଉଁଠିରକୁ ଯାତ୍ରା
 କରବାକୁ ଅନେକ ଦେଇଥିଲେ । ଏବ ଗତ

ସୋମବାର ଚାହାଙ୍କର ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ପହୁଞ୍ଚି-
 ନାର କଥା ଥିଲ । ସେ ପହୁଞ୍ଚି ମେଲିୟୁ ମାଳଙ୍କ
 ଅସ୍ ସମର୍ପଣ କରବା ଏବ ଚାହା ନ କଲେ
 ସେମାନଙ୍କୁ ଶୁଳ ମାରବାର ଚାହାଙ୍କପ୍ରତି
 ଅନେକ ଥିଲ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଏ ଜଗରରେ
 ପ୍ରଶ୍ଵର ହୋଇଅଛି ଯେ ମେଲିୟୁମାନେ
 ଗତରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ କେଲଖାନାରୁ କଲି-
 ଦମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତଦେଇ ଚହିଁର ଚନ୍ଦବିଲ ନୁଟି
 ନେଇ ଅଛନ୍ତି ଏବ ଦୁଇଜନ ଲୋକକୁ ଦୂର୍ୟା
 କରୁଅଛନ୍ତି । କଲଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ମେଲି-
 ଯୁକ୍ ଦଲର କେତେଲୋକ ଥିଲେ, ମହାବଳା
 କଟକକୁ ଲେଉଟାଣି ଅନନ୍ଦପୁରରେ ରହି
 ଗଡ଼କୁ ଯିବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ମାତ୍ର
 ମେଲିୟୁମାନେ କାଟି ଜଗିଥିବାରୁ ଯାଇ ପାର-
 ଲେ ନାହିଁ । ଏ ସମ୍ପାଦ ଏଠାରେ ପହୁଞ୍ଚିବାରୁ
 ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଗତଜାତ ସପ୍ରଶଂସାଦେବ ବାଲେଶ୍ଵ-
 ରରୁ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଗାଲସ ସାହେବଙ୍କୁ ପଞ୍ଚାଶଜଣ
 କଳଖୁବଳ ସହଜ ସେଠାକୁ ଯିବାପାଇଁ ଅନେକ
 ଦେଲେ ଏବ ଏଠାରୁ ମଧ୍ୟ ପଞ୍ଚାଶଜଣ କଳଖୁ
 ବଳ ଯିବାର ଅନେକ ଦେବାରୁ ସେମାନେ
 ଗତ ମଙ୍ଗଳବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ସବରନ-
 ଶେକର ଅଶ୍ରୁସମନସାହେବଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଯାତ୍ରା
 କଲେ । ବାଲେଶ୍ଵର ଓ ଏଠା ପୁଲସଦଳ-
 ଅନନ୍ଦପୁରରେ ଏକଦିନ ହୋଇ ଗୋଲମାଳ
 ନିବାରଣ ନିମିତ୍ତ ଗଡ଼କୁ ଯାତ୍ରା କରବେ ଓ
 ମହାବଳା ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯିବେ ।
 ଏକାନ୍ତ ଭରସା ଦୁଅଇ ଯେ ସରକାର ସୁଲକ୍ଷ
 ଦେଖିଲେ ମେଲିୟୁମାନେ ଅଧି ଚିତ୍ତ ଗଣ୍ଡ-
 ବୋନ କରବେ ନାହିଁ ଏବ ଶୀଘ୍ର ଶାନ୍ତ
 ସ୍ଥାପନ ଦେବ ।

ମନ୍ଦିରସମ୍ଭାର ସତ୍ତା ।

ତଳତମାସ ଚା ୧୦ ରଖ ରବିବାର ଅପ-
 ରାହକାଳରେ କଲକତା ଶ୍ରୀ ସକେନ୍ଦ୍ର ଲାଲ
 ମହିଳଙ୍କ କୋଠାରେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବଙ୍କ
 ମନ୍ଦିରସମ୍ଭାର ନିମିତ୍ତ ଏକ ଦୃଢ଼ସତ୍ତା ହୋଇ-
 ଥିଲ ଏବ ଉକ୍ତ ନଗରବାସୀ ଅନେକ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ସକା ସକେନ୍ଦ୍ର-
 ନାଗସୁତ ଦେବ ସରାପତ୍ତିର ଅସନ ପ୍ରଦର୍ଶ-
 ପୂର୍ବକ ମନ୍ଦିରସମ୍ଭାରର ଅବଶ୍ୟକତା ଓ ଚହି-
 ନିମିତ୍ତ ସମସ୍ତ ହିନ୍ଦୁଙ୍କର ସାଦାୟ କରବାର
 ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ବୁଝାଇଦେବାରୁ ବାବୁ ମଦ୍-
 ନାଥ ମହିଳ ଅପତ୍ତି କଲେ କି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ

ସେବା ସବାଣେ ପୁଣ୍ୟରାଜ୍ୟ ମାରମ୍ଭେ ଯଥେଷ୍ଟ ଦେବୋତ୍ତର ଜମି ଗଣ୍ଡା ଅଛି ଏବଂ ପ୍ରଭବର୍ଷ ବର୍ଷ ୨ ସାକୀ ଦର୍ଶନକୁ ଯାଇ ଅନେକ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲୁ । ଏଥିଉତ୍ତରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ହେଉ ନାହିଁ ଏବଂ ଏଥର ସାହାଯ୍ୟଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅତି ଯେତେବେଳେ ସମ୍ଭାରର ଅବଶ୍ୟକ ଦେବ ଯେତେବେଳେ କି ଦେବ ? ବାବୁପ୍ରସାଦଦାସ ଏଥିଉତ୍ତରରେ କହିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ଭାର-କାର୍ଯ୍ୟ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇଥିବାରୁ ତହିଁ ପାଇଁ ଏ ସଭା ବୋଲିଥିଲୁ ସଭାରେ ସେସବୁ କଥାର ବିଷୟ ଏଠାରେ ହୋଇ ନ ପାରେ । ତହିଁ ଉତ୍ତରୁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଭୂତପୂଜାର ଡେ-ପୁଟା କଲେକ୍ଟର ବାବୁ ସମାପ୍ତ ଗୃହ୍ୟର ସଭାକୁ ଗୃହୀତ କହିଲେ କି ସଭାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସଭା ନାବାଲଗ ଏବଂ ତାହାଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ସଖୀ ଅନୁସୂଚକାଦିମାନା ତାହାଙ୍କ ନିକଟରେ ସରକାରୀ ଜଣାଇବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ । ଏଣେ ପତ୍ରାକର ଅଭ୍ୟାସର ଏପରି ଯେ ସେମାନେ ଯାତ୍ରିକଠାରୁ ହାତୀ ଛୁଇଁ ସବୁ ନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କିଛି ଦେବାକୁ କେହି ଇଚ୍ଛା କଲେ ତହିଁର ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଦୂରେ ଥାଉ ବରଂ ଉଚ୍ଚାଇ ଦେଖନ୍ତି । ପତ୍ରାମାନେ ଯାତ୍ରିକି ଗୃହୀତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ କିଛି ଦେବାର ଅବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ସବୁ ଅମୃତାଦରେ ଦିଅ । ଏପରି ଉତ୍ତର-ଦାରେ କେହି ସାକୀ ୫୯ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ସଭା-ଉତ୍ତରରେ କିଛି ମଧ୍ୟରୁ ୫୯ । ପତ୍ରାଙ୍କ କି ନା ସନେଦ । ପତ୍ରାମାନେ ଦୁକ୍ଷାଦିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଦେବାରୁ ସେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ିଅଛି । ସଭାରେ ସାହାଯ୍ୟବିନା ଏକାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ହୋଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ପ୍ରାୟଶ୍ଚୟ ମିତ୍ରମିତ୍ରମାନଙ୍କା ଯେପରି ଭାବି କରିଅଛନ୍ତି ତହିଁରେ ବିଲମ୍ବ କରିବାର ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ଏକଥା ଶୁଣି ବାବୁ ସଭା-ନାଥ ମହିଳ ଏବଂ ବାବୁ ଦେବେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହିଳ କହିଲେ କି ଏ ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ସଭା ଆହ୍ୱାନ କରିବେ ଏବଂ ତତକରେ ଯେଉଁ ସଭା କରିଅଛି ତହିଁର ମତାମତ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଦେବ । ଅପାରମ୍ଭ ସମୟର ସମ୍ଭାଷଣରେ ବାବୁ ଚଣ୍ଡୀଚରଣ ସିଂହ ଗୋଷାଠୀଙ୍କ ଏବଂ ବାବୁପ୍ରସାଦଦାସ ଦତ୍ତ ଓ ବାବୁ ରଞ୍ଜନୁମାର ସର୍ବାଧିକାରୀ ସମ୍ପା-ଦକ ମନୋମାତ୍ର ହେଲେ । ଏ ସଭାରେ କଲ-ରୋଇ ଧନ ଏବଂ ସମ୍ପାଦି ଲେକକର ଯେପରି

ସଦାନୁରୁଦ୍ଧ ମନ୍ଦିରସମ୍ଭାର ବିଷୟରେ ଦେଖା-ଗଲ ତହିଁରୁ କଲକ୍ଷଣ ଆଶା ହେଉଅଛି ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହଣ ଦେବ । ଏହା ବଡ଼ ସୁଖର ବିଷୟ ଅଟଇ ।

ମଣିପୁର ।

ଗଜ ସମ୍ରାଜ୍ୟରେ ମେଳରାଜାଜୀବ ଧର୍ମ-ପତ୍ନିବାର ସମ୍ପାଦ ଲେଖିଥିଲୁ । ଏ ସମ୍ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ପାଦ ଆସିଅଛି ଯେ ମଣିପୁରର ରାଜା ତଳତ ମାସ ତା ୮ ରଖରେ ଧର୍ମ ପତ୍ନିଅଛନ୍ତି । ମଣି-ପୁରର କୌଶଳରେ ସେ ଧର୍ମପତ୍ନି ବର୍ତ୍ତମାନ ପଦସ୍ତରେ ଅଛନ୍ତି । ମେଳରାଜ୍ୟର ନାମକ ଆଉ ଏକଜଣ ମଣିପୁରପୁା ପ୍ରଧାନ ସୈନ୍ୟ ଧର୍ମ ପତ୍ନିଅଛନ୍ତି । ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଇଂରାଜଙ୍କର ପରମବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ଏପରି ଆଉକିଣେ ବର୍ମର-ଣ ନାନମାୟାମିରଜା ଶୁଣି ଧର୍ମ ପତ୍ନିଅଛନ୍ତି । କଥିତ ହୁଅଇ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱପ୍ନପୁରେ ଚିଠି କନ-ଶ୍ଚର ଇଞ୍ଜନ ସାହେବଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ କାଟିଅଛନ୍ତି । ଗଜ ତା ୧୧ ରଖରେ ଏମାନଙ୍କର ବିଗୁର ଦେବାର କଥାଅଛି । କିରୁଣ ବିଗୁର ଦେଖି-ଅଛି ଶାସ୍ତ୍ର ଜଣାପଡ଼ିବ । ରାଜା କହନ୍ତି ଯେ ଇଂରେଜସେନା ନଅରମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶ୍ୱା ଓ ବାଳକମାନଙ୍କୁ ଦଖ୍ୟାକଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଅଭ୍ୟାସର କଲେ । ମାତ୍ର ବିଲଭର ଭାରସମାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ପ୍ରଧାନ ଇଂରେଜ-କର୍ମରୁମାନେ ଶ୍ୱା ବାଳକ କଥ ଅଥବା ଅଭ୍ୟା-ଶ୍ଚରର କଥା ଏକାବେଳକେ ନାସ୍ତି କରିଅଛନ୍ତି । ସମ୍ଭବତଃ ବିଗୁରବେଳେ ଏସବୁ କଥା ବାହାରବ ।

ଅସ୍ତରାଜ୍ୟ ଫେରଦେବାର ଯେଉଁ ଘୋ-ଷଣା ଦୟାଯାଇଥିଲ ତଦନୁସାରେ କେତେମାସ ଆରମ୍ଭରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ବନ୍ଧୁକ ପ୍ରାପ୍ତହୋଇ ଅଛି । ଲେକମାନେ ଜମାଗତ ଅସତ୍ୟ ଘରକୁ ଫେରି ଆସୁଅଛନ୍ତି ଓ ମଣିପୁରର ସୁନ୍ଦନଗର ଓ ଗ୍ରାମମାନ ଜମଣ୍ଡ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେବାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଅଛି ।

ସରକାରୀ ଭାରସମାଦ ଏଲ୍‌ବାର ମେଲ-ଭଲ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆଏନ ମସ୍ତ ପଡ଼ିଥିଲେ ଏମାନ-ଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଟେକିମାର ନାଗାବଂଠାରୁ ସୁକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଅଛି । ମେଲଭଲ ସାହେବଙ୍କୁ ମାରତ-ମାସ ତା ୨୪ ରଖରେ ମଣିପୁରପୁାମାନେ ପ୍ରଥମେ ଅନ୍ତମଣ କଲେ । ତାହାଙ୍କ ଜନ୍ମରେ ଆଦାର ଦେବାରୁ ସେ ଧନୀର ଗୋଷାଏ

ନାଳକୁଲରେ ଲୁଚିଥିଲେ । ଅନେକ ରାଜ୍ୟ-ବାହାର ସିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ବାହାରହୋଇ ପଡ଼ି-ଥିଲେ । ଅରବିନ ଦୁଇପ୍ରଦରବେଳେ ମଣିପୁ-ରପୁାମାନେ ତାହାଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାରରେ ଭାଦାଙ୍କ ହାତ ଓ ମୁଣ୍ଡ କାଟି, ପକାଇଲେ । ଓଡ଼ିଆଇନ ସାହେବଙ୍କ ଶକ୍ତିରେ ଗୋଟି କାଟି-ଥିବାରୁ ସେ ଯେହୁତକ ମରପାଇଥିଲେ ।

ଓଲଭିଠା ରେଗ ଜମଣ୍ଡ ଚୁକି ଦେବାର ଜଣ ଯାଏ । ତଳଭଗାସ ତା ୧୨ ରଖରେ ତାର-ସମ୍ପାଦରୁ ଜଣାଗଲ ଯେ ତହିଁପୂର୍ବ-କଳରେ ଦେବନ ଦୁଇଜଣକୁ ଏ ରେଗ ଧରଥିଲ । ଏହନ ଉଏଲ ରୁଇଫେଲନାମକ ପଲଟନର ଜି ୨ ଶ ସିପାହି ମରପଡ଼ିଲେ । ଏ ପଲଟନ ତାମୁ ସଡ଼ିକିବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଗମନ କରୁଥିଲେ । ଦେହମାଳିକାରେ ମଧ୍ୟ ଏ ରେଗର ଉପଦ୍ରବ ଚୁକି ହୋଇ ଅଛି । ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏ ରେଗରୁ ଉଦ୍ଧାରକାର ବିହତ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବିତ ଦେଉଅଛି ।

ବିଲଭର ପାଇଁ ମେଳ ସଭାରେ ମଣିପୁର-ଘଟକାସମ୍ଭବରେ ଅନେକ କଥା ପତ୍ନିବାର ସମ୍ପାଦ ମିଳଇ । ଉରଗାୟ ସେକେଟିବାଙ୍କୁ ସଭାର ମେମ୍ବରମାନେ ନାନାପ୍ରମ୍ଣ ଦରୁଅଛନ୍ତି ମାତ୍ର ତହିଁର ଉତ୍ତରସବୁ ଅନୁସୂଚକ ଉଦ୍ଧେ ଦୟାପାତ୍ର-ଥିବାର କଥିତ ହୁଅଇ । ଯଥା ଶୁଭଗୟ ସେକେଟିଶ୍ଚ ଯାକିମେଘ ସଭାକୁ ଜଗାଇଅଛନ୍ତି ଯେ ସେନାପତ୍ରକୁ ଦରଦାରକୁ ଅମତଣ କରି ଯେଠାରେ ତାହାଙ୍କୁ ଗିରଫାର କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସିମାନେ ଇଂରାଜ ସେନାଙ୍କୁ ବାଧା ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଗ୍ରାମ ଘୋଡ଼ିଦେବା ଉଦ୍ୟାଦ ଅନ୍ୟାୟ ଅଦେଶ ଇଣ୍ଡିୟା ମହାସ୍ତ୍ର-ମେଘ ଦେଉଥିବେ ଏମନ୍ତ କଥାମାନ ସେ ବ୍ୟାସ କରି ନ ପାରିବ । ପ୍ରକୃତରେ ଏପରି ଅଦେଶମାନ ଦୟାଯାଅଛି କି ନା ସେ ମଧ୍ୟ-ରୁପେ କହି ନାକାନ୍ତି । ଏଣେ ରୁଇଭର୍ଣ୍ଣର ସମ୍ପାଦସମ୍ପାଦକରୁ ତହିଁର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆ ପ୍ରକାଶ ପାଉଅଛି । ସରକାରୀ ବାଗଜପତ୍ର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାଶିତ ଦେଲେ ଏ ରବିସାମାନ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ମଦାରାଜ ।

ଧର୍ମନାଥ ଓ ଶ୍ରୀଚରଣା ଜମିର ମଦାରାଜ ସେମନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ଓ ବହୁମୂଲ୍ୟ ଅଟଇ ବାହାର ଅବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ ସର୍ବସା-

ଧାରଣାକୁ ଓ ଧର୍ମ ଜାତୀୟତାକୁ ସମ୍ଭବଦେଶମାନ ଦେବା କାଶି ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଦୋଳଅଛି ଏବଂ ଏଥିର ମହୋପକାରଣ ଆନୁଭବକର ନାନାଦେଶର ବିଦ୍ଵାନଲୋକମାନେ ମୂଳ ସମ୍ଭୂତି ମହାଭାରତକୁ ସ୍ଵଦେଶୀୟ ସାଧାରଣଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକା କାରଣ ଅମଣୀ ଗ୍ରାଣୀରେ ଅନୁବାଦ କରିଅଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳରେ ଶାରଦାଦାସଙ୍କ ମହାଭାରତ ଏବଂ କୃଷ୍ଣନିକେଟ ମହାଭାରତ ବହୁକାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି । ପ୍ରଥମଲିଖିତ ମହାଭାରତର ରଚନା ବସୁଙ୍କ ଓ ଅନୁବାଦ ସଟ୍ଟାକ ନ ଦେବାରୁ ବୋଧ ହୁଅଇ ଶେଷଲିଖିତ ପ୍ରତି ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଏବଂ ତାହା ଅଧିକତର ଅବରଣୀୟ ଦୋଳଅଛି ବାସ୍ତବ ୨୦ ଶ ହେଲା ଏହାକୁ ମୁଦ୍ରାପତ୍ରଯୋଗେ ବାହୁଲ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଦେଉଥିଲେ ହେଁ ଅବଧି ସମ୍ପଳ ହୋଇ ନାହିଁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ସମ୍ପଳ ହେବାର ଶକ୍ତି ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । କାରଣ ଏପରି ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିର ମୁଦ୍ରାକନ ବ୍ୟୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧିକ ଏବଂ କେତାଙ୍କ ସଖ୍ୟା ଏ ପ୍ରଦେଶରେ ନିଜାନ୍ତ ଉଣା ସୁତରାଂ ବେହୁ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏଥିରେ ଦାଉଦେବୀକୁ ସାଦରୀ ଦେଉ ନାହିଁ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ବାବୁ ଫକ୍ତରମୋହନ ସେନାପତି ମହାଭାରତକୁ ଅନୁବାଦ କରିବାରୁ ଲହିର ଚେତେଖଣ୍ଡ ବାଲେଶ୍ଵରରେ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଲବ୍ଧିତ କାରଣରୁ ପ୍ରକଟ ରହିଅଛି ଅର୍ଥାତ୍ ତନିକର୍ତ୍ତୃ ଅଧିକ ଗତଦେବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଅନ୍ୟଶ୍ରେଣୀମାନ କାହାର ନାହିଁ ଏବଂ ଯାହା ବାହାରିଅଛି ତାହା ଅଧ୍ୟାୟ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଅଛି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ବାବୁ ଗୁଣନିଧି ଦାସ ମହାଭାରତକୁ ଆଉ ଏକଥର ସ୍ଵତଃ ଅନୁବାଦକର ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅମ୍ଵେମାନେ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ସେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏହି ପୁସ୍ତକର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରକାଶ କରି ଲହିର ବିଜ୍ଞାନରେ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଥମେ କଟକା ସମ୍ମେଳ ମହାଭାରତର ଅନୁବାଦ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ମୂଳପ୍ରତି ସଙ୍ଗେ ଅନିକିଏ ଦେବୀକୁ ମୂଳପ୍ରତିରୁ ସଦ୍ୟରେ ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର କେତେକ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଥମ ଲିଖିତ ଧାରଣାରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଶେଷଲିଖିତ ଧାରଣାରେ ରଚନା ଦୋଳ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଅଛି । ଅମ୍ଵେମାନଙ୍କ ବିବେଚନାରେ ପ୍ରତିକାରକର ପ୍ରଥମ କଳ୍ପନା ହଲ ଥିଲା କାରଣ ସମ୍ମେଳରେ

ରଚନା ଦୋଳଥିଲେ ପୁସ୍ତକର ଆକାର ଉଣା ଏବଂ ସେହି ଅନୁପାତରେ ମୂଲ୍ୟ ଅଳ୍ପ ହୋଇ-ଆନ୍ତା ସୁତରାଂ ସଙ୍କସାଧାରଣ ତାହା କିମ୍ପକର ପତ୍ରିକାକୁ ସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତେ । ଓଡ଼ିଶାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ପୁସ୍ତକ ଅଦର-ଣୀୟ ଏବଂ ମହାଭାରତର ମହୋପକାରୀ ପ୍ରତି ସଂକ୍ଷେପରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ ହୁଏତ ତଦ୍ଵାରା ଲାଭଭଣ୍ଡ ଅଳ୍ପ ନାହିଁ । ସଟ୍ଟାକ ଅନୁବାଦ ଅବଶ୍ୟ ସଂକ୍ଷେପଠାରୁ ଭଲ ମାତ୍ର ସାଦା ଅମ୍ଵେମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥାର ଅଭିଭିକ୍ତି ତାହା ଲେଖି-ବାର ବିବେଚନା କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏପରି ଗୁଣନିଧିବାବୁଙ୍କ ଅନୁବାଦ ଯେ ପୂର୍ବଦର୍ଶୀ ଅନୁ-ବାଦମାନଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍କଳ ଦୋଳଅଛି ଏହାସକା ଅମ୍ଵେମାନେ କହିପାରୁ ନାହିଁ । ଯେବେ ତାହା ନ ଦେଲେ ତେବେ ଏ ବୃଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏତେ ଶ୍ରମକରିବାର କିଛି ଭାସମ୍ୟ ବୁଝାଯାଉ ନାହିଁ । ଅମ୍ଵେମାନେ ଏ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ି ଦେଖି-ଅଛୁ ଯେ ପ୍ରାୟେ ୨ କିମ୍ପା ଦୋଷରୁ ସଦ୍ୟର ଅର୍ଥ ବୁଝିବା କଠିନ ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଏକ ୨ ପୁଲରେ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥ ବୁଝା ଯାଉଅଛି । ତଥାତ ଅମ୍ଵେମାନେ ଗୁଣନିଧିବାବୁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉ ନାହିଁ । ଯେବେ ସେ ସ୍ଵୀୟ ଉଦ୍ୟମ ଓ ଯତ୍ନରେ ଗ୍ରାହକ ଘଟାଇପାରିବେ ଏବଂ ଏଣିକ ଉପାପ୍ରତି କିଛି ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବେ ତାହା ହେଲେ ତାହାଙ୍କ ମହାଭାରତ ଯେତେଲୋକ ପାଠକରିବେ ସେମାନଙ୍କର ଏବଂ ସ୍ଵେମାନଙ୍କଯୋଗେ ଅପର ଅଲୋକଙ୍କର ଉପ-କାର ହେବ । କାରଣ ମହାଭାରତର ଅନୁବାଦ୍ୟ ପ୍ରତି ଯେତେ ପ୍ରକୃତ ଦୋଳପାରେ ତେତେ ଭଲ ଏବଂ ଏଥିରେ ମନଫଳ ଫଳ-ବାର କିଛିମାତ୍ର ଅଶଙ୍କା ନାହିଁ । ଗୁଣନିଧିବାବୁ ଏପରି ସାଧାରଣ ଛାତ୍ରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସତ୍ୟୋ-ପତ୍ର ଶ୍ରମ ଓ ବ୍ୟୟ ସ୍ଵୀକାର କରିଥିବାରୁ ଅମ୍ଵେ-ମାନେ ତାହାଙ୍କୁ ଅନୁବାଦ ଦେଉଅଛୁ ।

ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ।

ଉତ୍କଳର ଉପଦେଶକାଳରେ ଏନଗରରେ ଏକପକ୍ଷୀ ଭଳକ୍ଷି ହୋଇଥିଲା ଓ ତହିଁରୁ ଉତ୍କଳ ସୁଖମାନ ଦିଶିଲେ ମଧ୍ୟ କହୁଥିବୁ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ରଖା ପଡ଼ିଅଛି । ଉକ୍ତ ଉପଦେଶ ଶେଷବଦ୍ଧରେ ବାଲେଶ୍ଵରରେ ପ୍ରକୃତ ହୁଏ ହୋଇପାରେ । ଏ ନଗରକୁ ଗ୍ରାମ ଲେଖାଯାଏ ପ୍ରକୃତ ହିନ୍ଦୁ ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟଶଃ ଉପଦେଶରେ ସମ୍ପ୍ରାୟ ଘୋର ହୋଇଅଛି । ତନ

ଦୁଇପ୍ରକାର ସମସ୍ତରେ ଜଣେ ହୁଏ ଅରହସ୍ତର ଦୈବୀତ ଅର୍ଥ ଗୁଳକ୍ ରୁଠି ପଦନଯୋଗେ ଦୁଇଦଣ୍ଡା ମଧ୍ୟରେ ଅନୁ-ମାନକ ଦେଉପତ କଣ୍ଠର ଉପାଦୃତ ବଦଦେଇ । ଏ ଦ୍ରାଘ-ଶନାକେ ସମସ୍ତେ ହୁଣା ପଦକା ଓ ଅମ ଦକକା ସେମାନଙ୍କ-ଉପକା—ଅମ ସକ ଶେ ଅନ୍ୟଶ୍ରେଣୀକୁ ପିକେକୋଇ ସମସ୍ତେ ପର ଶ୍ରେୟ ହୁଏ । ଉପଦେଶର ଉପଦେଶ କାହାର ଅସ୍ଵଳ ।

କଲିକତା-ଗେଜେଟ୍ ।

ବାବୁ ଅର୍ଥ କାଚରଣ ସେକ ଓ ନିଃ ଜେ, ଟେଲର ଓଡ଼ିଶା ବିଭାଗପ୍ରକ ଅଧିକାରୀ ବିଭାଗସ୍ଵକର୍ମୀର ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ସକାଳ ମୋଡ଼ିକାଳ ମୁଖ୍ୟ କାଲେସର ପିଲ୍-କେସକର ସର ଡାକ୍ତର କାଳ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହଲେ । ଏଠା କଲେଜର ଏମ୍ ଏ ପରଶୋରୀର ଶ୍ରୀତ ସାଧ-ମୋହନ ଘୋଷ ଓ ମହେନ୍ଦ୍ରନାଥ ତର ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀର ଉପଦେଶି ଗ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ତାହାର ଶେଷକ ସାହେବଙ୍କର ବଡ଼ ମିତ୍ରମିତ୍ରାୟଣର ଚେଷ୍ଟାମାନ କର୍ମାଦିକ ମନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇଅଛି ।

ତାହାର ଶାନ୍ତମତ ଅମେରିକା ଦେଶର ଜଣେ ଗାଡ଼ ଠାକରଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ସେଠାରେ ଅନେକବର୍ଷ ଯୋଗ୍ୟ ହସ୍ତରତ ଗ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ତାହା କିମ୍ପ୍ରାଣିକ କରୁର ଦୁଇପଦକର୍ଷ ପୂର୍ବର ଅଟେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଳ୍ପ ଗ୍ରାସ୍ତ ଏକୋଇଶଶକର୍ଷ ହେଉ ତାହା ଲେଟା ହୋଇପାରେ । ସେଥିରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଉପଦେଶକ ତାଚଦେଶର ଜଣେ ଜାକି କିମ୍ପ୍ରାଣିକର କ ୨୧୭ ଶ ପୂର୍ବେ ଅମେରିକାଦେଶ ବର୍ଷନ କରିପାରେ । ସେ କାହାଳରେ ଭ୍ରମଣ ପଦ୍ଧତି-ସମୟରେ ଦୈବୀକାଳ ନିମେ ତାହା ଅମେରିକାଦେଶର କାଲିଫରନିଆ-ହଲରେ ସର୍ବିପଦ । ତତକରୁ ତାହା ଓ ଅମେରିକାଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଗଠାଯାଉ ଓ ବାଲିକ୍ୟ ବା-ସାସ୍ତ କିଛିକାଳ ତରମ ମାତ୍ର ହସ୍ତକାରରେ ତାହା କର ହୋଇପାରେ ତହିଁର ତରୁ ମିତ୍ର ହାହିଁ ।

କାଶୀ ନଗରର ଜଣେ ବ ୨୦ ଶ ବସ୍ତା ଗ୍ରାହଣୀ ଗତ ଉପଦେଶ ହେଉ ବାସପତ୍ର ଶାନ୍ତ ଗ୍ରାସ୍ତ ଧାରଣ କରୁଅଛି । ସେ ପ୍ରକୃତପଦ ଉପଦେଶ ଦେଖା ଯାଇଅଛି । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଳଦିଶରେ ଅଛି ।

କୌଶଳୀ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଲେଖକ ସେ ମଣିଷୁର ଇଂରାଜ-ଅଧିକର ଦେବାର ବାରଣ ଏହି ସେ ସେଠା ଜନବାସୁ ଇଂରେଜକ ପ୍ରତି ଭଲ ଅଟେ ଓ ସେଠାରେ ଅନେକ ସିକାର ମିଳେ ଓ ଅନେକ ବେଳମାନ ଖୋଜକ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ସେ ଦେଶରେ ଭୃତ ଶ୍ରେଣୀକ ମଧ୍ୟରେ କରୁବଦାତ୍ କଣେଶ ପଦନାଶରେ ପ୍ରକଳ ଅଟେ । ସ୍ଵାମୀନେ ସ୍ଵାମିନ ଦାଧୀକୂଳ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ସ୍ଵାମୀ ଦେବ ପଦନୋଧରେ ଶାନ୍ତ ପଦନ ହଲେ ଓ ଗୁଳକ ଅଶାରେ କିମ୍ପା ଘୋଡ଼ାଟିଏ ପାଇ ଶାନ୍ତ ଉପଦେଶ ହୁଏ । ଅଳ୍ପ ସେ ଦେଶର ପୁଆ ।

ସଟ୍ଟାକର ଲେଖିଅଛନ୍ତି କାଚରଣକଣିଆ ଦୋଳା ସ୍ଵ-କୃତକଳରେ ଜଣେ ଉପଦେଶ ଗ୍ରାସ୍ତ ମନସ୍ଵପ୍ନପଦରେ ଜଣୁଅ ଅଛନ୍ତି । ଏ ମହାପତ୍ର ଗୋ ୧୩ ଓ ଶା ଚକାତ୍ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।—ବୋଧ ହୁଏ ମନସ୍ଵପ୍ନ ହେବା ପୂର୍ବେ ଏପଦ୍ଵ ଚକାତ୍ ଘଟଣା ହୋଇଅଛି ନୋହୁଲେ କରୁସମୟର ମର୍ତ୍ତ୍ୟ-ଦାରେ ଚୁଟି ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ।

ଏହି ପିକକ-ସାହେବ ନାମକ ଜଣେ କଲିକତାର ଗାଡ଼-କର ମହାସକା ଶ୍ରୀତ, କୋଲକାତାମୋହନ ଠାକରଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷକସ୍ଵୟ ଜଣୁଅ ହୋଇଅଛନ୍ତି ।

ଏମିତି ଭଲ

କା କଲରେ ତ୍ରାମ-

ଦାନ କଲବେ ମଧ୍ୟ ପୁଲ୍ୟ-

ତାଏସରେ କେଉଁଠି କଲ ମେଲ ଦୋଳ-
 ସୁଧାର ପ୍ରକାଶ ପାଇବାରୁ ମଧ୍ୟକେଳର ମଦାଗପୁ
 ବହୁ ସହବାନରେ ପାଳଲହଡ଼ା କଲାର ମହ-
 ତାରେ ସ୍ତାନେ ସ୍ତାନେ ସ୍ତାନ ପ୍ରଦାନ କର ଓ
 ପୁଲ୍ୟ ଓ ଚୌକିଦାର ଏବଂ ସରକାରୀ ଓ
 ଏକମାଳକୁ ବସୁଦ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି କ ଦେ-
 ମାନେ ସେପରି ଭାବରେ ରହୁବେ ଭାବ
 ସମ୍ପ୍ରଦେନାସ୍ତି ସହବାନ ଦେବେ, ଓ ପାଳଲହଡ଼ା
 କଲିକ୍ କୋଳ ଓ ଭୂସ୍ତାମାନେ ସେଠାରେ କେଉଁ-
 ଥର କଥା କୋଳ, ଭୂସ୍ତାମାନେ ଦିବ୍ୟ ନ
 ଦୁଅନ୍ତି । ଏହିପରି ହୁକୁମ ଦେଇ ସୁଧାରୁ ପୁଲ୍ୟ
 ମନୁଷ୍ୟମାନେ ହୁକୁମାନୁସାରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଦୋଳ
 ଏପାଠ୍ୟ ଦାର୍ଯ୍ୟରେ ସହବାନ ଅଛନ୍ତି ଅନ୍ୟ-
 ମାନେ ବୋଧ କରୁଁ ସେ ମଧ୍ୟକେଳର ମଦାଗପୁ
 ଏକସମ୍ପ୍ର ପ୍ରକାଶିତ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟବାଦ
 ଦେବାକୁ ହେବ ଆଉ ମଧ୍ୟ ଏ କଲ ନିଜଗ-
 ତରେ କମେ ପ୍ରଦସ୍ତ ଗୌଡ଼ି ଅପଣାର ଘରେ
 କଲେ ପାଖକୁ କଲାର ସେ ବହୁଘର କରକା-
 ନମନ୍ତେ କୁଣୀଅ ଦୋଳ ପାଇଥିଲା । ସେହି
 ସ୍ତ୍ରରେ ତାହା ଘରେ କଲେ କଦେଶା ଭାଷା
 କାନ୍ତି ପଣି ତଦାର ଶୀ ସହକରେ ପାପକର୍ମରେ
 ଦାୟସ୍ତ୍ର ଦେବାର କରୁଥିଲା କାଶିପାରିବାରୁ
 ପୁଲ୍ୟରେ ଏତଳ ଦେବୀରେ ସେହିସ୍ତ୍ରରେ
 ପୁଲ୍ୟପୂର୍ବକ ଗିରଫଦାର କର କେଲ ହୁ-
 ଥରଦନ ମେଳିବୁରକ ନିକଟକୁ ଶୁଣିଣ ଦେ-
 ମାନେ ସେମାନେ କହିଲେ କ ଅମ୍ ରକରେ
 ପାପ ସୋବତ ଦେଉଅଛି ଶୀର ବେରସ୍ତ ଦା-
 କର ନ ଥିବାରୁ ଅଧିକ ଅନୁସାରେ ମେଳ-
 ର ଅନ୍ୟ ପାରିଶ କର ପଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ।
 ତାହାର ପୁରୁଷ ଅଧିକାରୁ ନିରୁପିତ ପାରିଶରେ
 ମକଦମା ଦରପେଶ ଦେବାରେ ତାହାର ପୁରୁଷ
 କାଦେଇ କଲ ବ ମୁଁ ଓ ମୋଦର ଶୀ ଓ ବିଷପ
 ପୁରୁଷ ଏ ତଳକଣିକର ଏକକରେ ସମ୍ପୁନ
 ଭୋକନ ହୁଏ ମୋଦ ହୁକୁମ ଅନୁସାରେ ସେ
 ବିଷପ ପୁରୁଷ ସହକରେ ବ୍ୟବହାର କରେ
 ଏପରିପ୍ରକରେ ତାମେ ଆଇନ ଘଟନା ନ କର-
 ଥାଇବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଶୁଣିଦେଲେ । ଭଲ ।

ତାଏଥାଏଥେ } ବସମଦ
 ପାଳଲହଡ଼ା } ଅନେକର ପାପ

ମଲ୍ୟପାତ୍ର ।

ବାହୁ ଦ୍ଵାରା ଚାପ କରାଯିବ	ଟ ୧୯
ମାଧ୍ୟମିକତର ନମ୍ବର	ଟ ୧୯
କୋପାଳଦତ୍ତ ଦାସ କାରାଗାର	ଟ ୧୯
ମାକଲୋଦକ ମଦାଗ ପଦାଗପୁର	ଟ ୧୯
ବୃତ୍ତଚରଣ ମଦାଗ ସର୍ବୋଚ୍ଚପାସର ତତ୍ତା	ଟ ୧୯

ବିଜ୍ଞାପନ ।

“ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୁଳ” (ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବ, ଦୁର୍ଗା, ଗଣେଶ,
 ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏ ସହଦେବତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଅଙ୍ଗୁଳ)
 ପତ୍ରିକା ଶ୍ରୀ ଗେପୀନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କଦ୍ଵାରା ରଚିତ
 ଦୋଳ ପୁସ୍ତକ ବିଦ୍ୟାବିତ୍ତବର୍ଦ୍ଧିନୀ ସଭାରୁ
 ପ୍ରକାଶିତ ଦୋଳ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟାମୂଲ୍ୟରେ କରରତ
 ଦେଉଅଛି । ଶ୍ରୀବିଶେଷମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ
 ଠିକଣାକୁ ପଠି ଲେଖିଲେ ପାଇପାରନ୍ତି ।
 ଏକ ଦୁଇପଇସିକଥା ତାଳ ଟିକଟ ଏକଶତ
 ପଠାଇବେ । ପ୍ରକାଶଥାଉ ସେ ଯୋଗ୍ୟବ୍ୟକ୍ତି
 ଜଣକ ନାମ ଲେଖି ଦୁଇପଇସିକଥା ଟିକଟ
 ଦେଇ ପଠି ଲେଖିଲେ ତାଙ୍କୁ ଟିକଟଦ୍ଵାରା
 ପାଞ୍ଚଶତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପଠାଯାଇ ପାରେ । ଭଲ ।
 ୧୭୩୧୧ } ଶ୍ରୀ ରାମଦର ପ୍ରଦୁରକ ଶର୍ମା
 ପୁସ୍ତକ } ବିଦ୍ୟାବିତ୍ତବର୍ଦ୍ଧିନୀ ସଭାର
 ପୁସ୍ତକ } ସଭାପତି ।

NOTICE.

Wanted a Eurasian or Madrased
 young man for the post of the
 conservancy Inspector of the Puri
 Municipality on a salary of
 Rs. 70 with a horse allowance of
 Rs. 15 per month.
 The applicant must be aged 25
 to 30 years and he must posses
 some knowledge of Engineering.
 Applications will be received
 by the undersigned up to 7th
 June 1891.
 Municipal office } Nityanand Das
 Puri } Chairman
 16-5-91. } Municipality Puri

ଅତି ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ।
ଅଧିକାରୀଗୀତ
 ବା
ନାଟକଗୀତ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସୁଲଭ ଭଲପ୍ରକାର ଓ
 ଅଧିକାଂଶ ଦଙ୍ଗଳା ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀୟର ଅନୁ-
 ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ରଚିତ ନୂତନ ପ୍ରକାର ସଙ୍ଗୀତମାନ

ସମ୍ପାଦକ ଦୋଳଅଛି । କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂକମ୍ପାନୀ
 ପକ୍ଷାତ୍ପରେ ବିକ୍ରୟାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।
 ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୯ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର ।
 କଟକ } ଶ୍ରୀ ଚୌକିଶଙ୍କର ସ୍ଵୟ
 ୨୩୮୧୧୧ } ସମ୍ପାଦକ ।

ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ।

ବ ନ ବା ନା ନା ଟ କ ।
 କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂକମ୍ପାନୀଙ୍କ ପକ୍ଷାତ୍ପରେ ବିକ୍ର-
 ଯାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡକୁ ଟ ୦ ୯
 ବାଲଅଣା ମାତ୍ର । ମୋଟସଲ ସକାଶେ ତାଳ-
 ମାସୁଲ ଟ ୦୯ ୨ ଲାଗିବ ।

ମେହରୋଗ ।

କଟକପାଖରେ ସମସ୍ତ ଜାଳା ଯନ୍ତ୍ରଣାର ନିରୁ-
 ଠି ହେବ । ତୁରନ୍ତ ପ୍ରମେହଦ୍ଵାରା ସେହିମାନଙ୍କୁ
 ଅକମଳ କରୁଅଛି ସେମାନଙ୍କର ଭଲାଇଁ ଚୌ-
 ଶକରଦାର ଭୂତନ ନୁହେଁ ସାମାନ୍ୟ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ-
 ସକାଶେ ଜାକଲର ମାୟା ପରିତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁହେ ।
 ଏହି ଔଷଧ ଯଥାଶକ୍ତିରେ ଏକସପ୍ତାହ ବେଦା
 କଲେ ନୂତନ ରୋଗ ଏବଂ ଭଲ ଭଲ ସମ୍ପା
 ନିକଟ ପୁସ୍ତକରେ ମଧ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ଅବେଶ୍ୟ ଦେବା
 ସେମାନଙ୍କେ ଅବେଶ୍ୟ ନ ଦେବେ ବିଷୟ
 କହୁଅଛି ଏ ବ୍ୟାଧି ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗ
 ହୋଇ ନାକଲର ସେପସମ୍ପର୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହୁବ ।
 ଶକର ଭୂସ୍ତାପରେ ପ୍ରକାଶ କ ଦେଲେ ଅଛି
 ଶିବ ନାହିଁ ଅନେକ ରୋଗୀ ଅବେଶ୍ୟ କର
 କର ପ୍ରସଂସାପକମାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ
 ଅକମଳରେ ସୁସ୍ତକାକାରେ ପ୍ରକାଶ ଦେବ
 କଲକତା ଅବେଶ୍ୟୋଳ ନମ୍ବର ଭବନରେ
 ସ, ଦେ, ବଡ଼ କମ୍ପାନୀକଠାରେ ଏବଂ କଟକ
 ଦରଘାକଲର ପ୍ରିଣ୍ଟିଂକମ୍ପାନୀଙ୍କ ପୁସ୍ତକାଳୟରେ
 ଏହି ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ ହେଉଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଏକଅଣ-
 ଦଳୁ ଟ ୨୫ ବା । ପୁଲ୍ୟା ଓ ତାଳକଣି ପ୍ରକାଶ

Watches! Clocks! Time pieces!
 Repaired by an efficient workman
 the premises of the Cuttack Printing
 Company. Charge moderate.

ଘଡ଼ିମରମତି ।
 ନାନାପ୍ରକାର ଶ୍ରେଣୀ ବଡ଼ ଶୂନ୍ୟଘଡ଼ି
 ଭୂତନରୂପେ ମସମତ ଦେବା ଓ ଯଥା ସମ-
 ସ୍ତରେ ପାସ୍ତାୟିକାର ଭଲ କନୋବସ୍ତ ଏ
 କରରେ ନ ଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ଘଡ଼ି ମରମତିକୁ
 କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ କରୁଅଛୁ । ଯାହାକି କରବାକୁ

ପଲସରେ ଗଢ଼ିକାଳ ଉପକ୍ରମ କରୁଥିବାରୁ ପୁଣ୍ୟ-
 ମନ୍ଦିରର କର୍ତ୍ତୃ ସମ୍ମାର ନିମିତ୍ତ ହେବା ସମ୍ଭବ
 କରବା କାରଣ ଆନ୍ଦୋଳନ କରୁ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ
 ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଚୁହାଇ ଦେଉଅଛନ୍ତି ସେ ଯା-
 ହାର ପ୍ରକାଶପାଠରେ ଏକ ପଲସାରୁ ଏକଟଙ୍କା
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଯାହା ଦେବ ତାହା ପୁଣ୍ୟର ମନ୍ଦିର-
 ସମ୍ଭାରଣୀ ସହ ଅଥବା ମନ୍ଦିରର ମାନେଜରଙ୍କ
 ନିକଟକୁ ଯାଇ ଦେବ ଏବଂ ତାହାକୁ କେହି
 ବଢ଼ି ଦେଲେ ସେ ଉକ୍ତ ଟଙ୍କା ଦାଦାମାନଙ୍କ
 ନାମ ସହ ପତ୍ରରେ ଦାଖଲ କରିବେ । ବଡ଼ା
 ମା ମାନେଜରଙ୍କ ଯତ୍ନରେ ସେଠା ପୁଲସରେ
 ଗୋଟିଏ ସଭା ଦୋଇଥିଲା ।

ଏ ନଗରର ଜଣେ ପ୍ରଧାନ କର୍ମଦାର ବାବୁ
 ଗୋଲେକଚନ୍ଦ୍ର ବସୁଙ୍କ ଦେଶଭକ୍ତିରେ ଅନେକ
 ମହାଜନ ଭାବାର କଳା ଦୁଇପୁରକୁ ଅନ୍ୟା-
 ନ୍ୟ କର୍ମଦାରମଧ୍ୟରେ ନିଲମରେ ଅଗିକାରୁ
 ବାବୁ ମହାଶୟ ଉକ୍ତ କଳା ଖୋସବକମ୍ପରେ
 କଲିକତାର ବନ୍ଦ୍ୟାଳ ବଡ଼ଲୋକ ସୁଜା ଦୁର୍ଗା-
 ଚରଣ ଲହାରି ୨ ଲକ୍ଷ ୭୫ ହଜାର ଟଙ୍କାରେ
 ବନ୍ଦ୍ୟା କର ସମସ୍ତ ମହାଜନଙ୍କ ଦେଲେ ।
 ଗୋଲେକଚନ୍ଦ୍ର ମହାଜନ ଶ୍ରୀଧର କୃତ୍ତିବାସଦାସଙ୍କର
 ୨୦୮୦ ଦକାଇଟଙ୍କା ପାଇଗାଉଡ଼ା ଆଉ ସମସ୍ତ
 ମହାଜନଙ୍କର ଉପପରିଶୋଧ ଦେଲା । ଦରମ-
 ପୁରର ବର୍ତ୍ତମାନ ନିକଟ ୩୫୦୦ ଜାର ଟଙ୍କା
 ଅଟଇ ଏବଂ ଅଧିକ ଦୁଇର ଅନେକ ପୁସ୍ୟା ଅଛି ।
 ଏହି ବସୁଙ୍କର ଦ୍ଵାର ଓଡ଼ିଶାର ଅଧି ଶକ୍ତିଏ
 ବଡ଼ କର୍ମଦାସ ବଙ୍ଗଳାକୁ ବାହାରଗଲ ଏବଂ
 ଦୋର ଏ ପ୍ରଦେଶର ଅଧି ଉଣା ଦେଲ
 ଦୁଃଖର ବସୟ ଅଟଇ ।

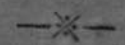
ମଣିପୁରସମ୍ଭାଷଣ ଦେବେଶ୍ଵର ସରକାର
 ବାଗଜପତି ଇନ୍ଦ୍ରୀଆଗେଜଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋ-
 ଈଅଛି ଏବଂ ଉକ୍ତରେ ମହାଶୟ ଶୁଭଚନ୍ଦ୍ର
 ଯେ କ ବର୍ତ୍ତମାନ କଲିକତାରେ ଅଛନ୍ତି ଗତ
 ସେପ୍ଟମ୍ବର ମାସରେ ସେ ଯେଉଁ ପଦପୁତ୍ର
 ଦେଲେ ଏବଂ ତାହାଙ୍କର ଉଲ୍ଲିଚନ୍ଦ୍ରଦେବ
 ମଣିପୁରର ଗହପ୍ରାପ୍ତ ଦେଲେ ଉକ୍ତର ବବ-
 ରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଅଛି । ସେ ସବୁର ସାର
 ମର୍ତ୍ତ ଏହି କ ମହାଶୟ ଶୁଭଚନ୍ଦ୍ର ଦୁଃଖ ଓ
 ଅନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଶାସନକରୁଥିବାର ଏବଂ ପ୍ରଜାମାନେ
 ତାହାଙ୍କଠାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ଥିବାର ଧାରଣା
 ଦେବାରୁ ତାହାଙ୍କୁ ସବ୍ୟ ସେଇ ଦୟା ନ ଯାଇ

ସ୍ଵବସୁକ୍ତ ମହାଶୟ ବୋଲି ସ୍ଵୀକାର କରବା-
 ମାତ୍ର ସେନାପତି ନିତାନ୍ତ ଦୁଷ୍ଟଲୋକ ଥିବା
 ଏବଂ ତାହାଯୋଗେ ସୁବସୁକ ଗତ ଲଢ଼ିଥିବା-
 ରୁ ତାହାକୁ ଉକ୍ତ ଗଢ଼ିରୁ ବାହାର କରି ଦେ-
 ବାକୁ ଗବର୍ଣ୍ଣନେୟ ସ୍ଥିର କଲେ । ଏହି ଆଦେଶ
 ପ୍ରତିପାଳନ ନିମିତ୍ତ ଉକ୍ତଲୋକସାହେବ ମଣିପୁରକୁ
 ଯାଇ ମସପଡ଼ିଲେ । ଏଥିର ବସ୍ତାପତ୍ର ବବ-
 ରଣ ଏ ପତ୍ରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଇଚ୍ଛା
 ରହିଲା ।

ଗତ ପୁଣ୍ୟ ସପ୍ତାହରେ ଏଠା ଟାଉନସୁର
 ପୁରସ୍ଵାଚକତରଣ ସଭାର ଯେଉଁ ବବରଣ
 ପ୍ରକାଶ ଦୋଇଥିଲା ଉକ୍ତରେ ପାଠକମାନେ
 ପଢ଼ିଥିବେ ସେ ପାଠକମାନେ ସମୟରେ ସଭା ଦସି-
 ବାର ବଜ୍ରପନ ଦୟାଯାଇଥିଲେ ହେଁ ସଭାପତି
 ଯ ୫୫ ଶ୍ରୀ ସମୟରେ ପ୍ରବେଶ ଦେବାରୁ ସବ୍ୟ-
 ମାନେ ପୁଣି ଅଧରଣା କାଳ ଅପେକ୍ଷା କରି
 ରହିଥିଲେ । ଏ ସଭାର ସଭାପତି ସାହୁ ପାଲକ
 ସାହେବ ଥିଲେ । ଇଉସେପାୟ ଉପଲୋକ-
 ମାନେ ସମସ୍ତପ୍ରକ ନିତାନ୍ତ ମନୋହୋଗୀ ଏହା
 ସମସ୍ତେ ଅନୁଭବହାରୁ ରହିଅଛନ୍ତି । ଏପ୍ରକାରେ
 ଉକ୍ତର ବବରଣନ ଉକ୍ତା ଅବଶ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର
 ବସୟ ଅଟଇ । ବାସୁକରେ ଅନୁମାନେ ବସପ୍ର-
 ସୁକରେ ଅବଗତ ହୋଇଅଛି ଯେ ଯ ୫୫ ଶ୍ରୀ
 ବେଳେ ସଭା ଦେବ ବୋଲି ସଭାପତିକୁ ଚୁହାଇ
 ଦୟା ଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ ଖରଦିନରେ ଉକ୍ତ ପୁଣ୍ୟ-
 ରୁ ସଭା ଦେବାର ସୁସ୍ୟା ନ ଥିଲା । କେବଳ
 ଉପବଗତ: ବଜ୍ରପନରେ ଯ ୫୫ ଶ୍ରୀ ଲେଖା
 ଥିବାରୁ ଅନିତ ବସ୍ତ୍ରମାନେ ଉଦୟସାରେ
 ପୁଣ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲେ । ପୁରସ୍ଵ ସଭା-
 ପତିଙ୍କର ଦୋଷ ଚାହିଁ ।

ଇଉସେପାୟ କର୍ମନା ସକ୍ତ୍ୟର ସୁକଥାମା
 ବରଲନ ନଗରରେ ଅଲ୍ଲବନଦେଲ ଶବଦାଦ-
 ବସୟରେ ଗୋଟିଏ ସମିତି ବସିଥିଲା । ସେହି
 ସମିତିରେ ଇଉସେପର ସକଳ ସକ୍ତ୍ୟର ସକଳ
 ଜାତିର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।
 ସଭାର ଅନେକ ବସୁର ଦୋଇ ସ୍ଥିର ଦେଲ କ
 ଶବଳ ଗୋପପକାଇବା ଅର୍ଥାତ୍ ବବରଦେବା
 ପ୍ରଥାଠାରୁ ଦାଦପ୍ରଥା ସବ୍ୟାପେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟଇ ।
 ଇଉସେପରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଶବ ଦାଦକରନ୍ତି
 ମୁସଲମାନ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନମାନେ କବର ଦଅନ୍ତି ଏବଂ
 ପାର୍ସିମାନେ ଏକ ପ୍ରାଚୀରବେଷ୍ଟିତ ସ୍ତୁପମ-

ଧରେ ଶବକୁ ରଖିଦେଇ ଶାଶୁଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ପର୍ଣ୍ଣାହାର ଖୁଆଇଦଅନ୍ତି । ଏଥକୁ ବଙ୍ଗଳାର
 ଇଂରଜ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମିଣ୍ଡର ସାଦେବ ଅନେକ
 ବିବେଚନାକର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରଅଛନ୍ତି କ ଶବ-
 ଦାଦ ପ୍ରଥା ସବ୍ୟାପେକ୍ଷା ଦୁଇ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁମାନେ
 ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ ଏହି ନିୟମ କର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ
 ଜାଗସୁ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅପେକ୍ଷା ଶ୍ରେଷ୍ଠତାର
 ପତ୍ତରପୁ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ଏଣିକ କଲିକତାରେ
 ଶବଦାଦ ପ୍ରଥା ପ୍ରଚଳିତ ଦେବାର ଉଦ୍ୟମ
 ଲାଗିଅଛି ।

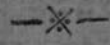
ବଙ୍ଗଦାସୀ ଲେଖିଅଛନ୍ତି କକଳକତା ହିନ୍ଦୁ
 ହୋଷ୍ଟେଲର ଶ୍ରଦ୍ଧମାନେ ଦିଦେଶି କଲକତା
 ଦୁବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ବନ କରବାକୁ ଉଦ୍ୟୋଗୀ
 ହୋଇଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବସୁର କରଅଛନ୍ତି
 କ ନିକେଟ ସହ ଚେଷ୍ଟା କରି ବସୁଜାତ
 ଟଙ୍କା ସମ୍ପଦ କରିବେ । ସେହି ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ
 ଦେଶୀୟ ଦୁବ୍ୟର ଦୋକାନ ଦେବ । ସୁଲ
 ଓ କଲେଜର ଶ୍ରଦ୍ଧମାନେ ଏହି ଦୋକାନରୁ
 ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବହାରସୁ ପ୍ରବ୍ୟ ଖରଦ କରି
 ଦେ । ଦୋକାନ ତଳାକବା କାରଣ ଗଣ୍ୟ
 ମାନ୍ୟବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖର ନିୟମକର ସେମା-
 ନଙ୍କ ଦାଦରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦେବେ । ଯେଦେ
 ଏ ସକଳୁଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରଶତ ଦେବ ତେ-
 ବେ ଅବଶ୍ୟ ବଡ଼ ସୁଖର ବସୟ ଦେବ
 ସନେଦ ନାହିଁ ଏବଂ ଏଥିର ସଫଳତା ଦେଖି
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟସ୍ଥାନର ଶ୍ରଦ୍ଧମାନେ ଚାହିଁକ ଅପର-
 ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଏଥିର ଅନୁକରଣ କରିବେ ।
 ସୁଲଶ୍ରଦ୍ଧଠାରୁ ଦେଶୀୟଦୁବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର
 ଅରମ୍ଭଦେବା ଅଧ୍ୟନ୍ତ ବାଣ୍ଟମାୟ କାରଣ ସୁଲ-
 ରେ ପଢ଼ିବା ସମୟରୁ ବିଦେଶୀୟ ଦୁବ୍ୟପ୍ରତି
 ରୁପି ବଜଇ । ଅନୁମାନେ ଏ ଚେଷ୍ଟାର
 ଫଳ ଶୀଘ୍ର ଦେଖିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଅଛି ।

ଜଗତ୍ସିଦ୍ଧପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ବସନ୍ତସେନ
 ସନାମକ ହୋଇଅଛି । ଅନେକ ଲୋକ ଏହି
 ସେନାକାନ୍ତ ଦୋଇ ମୁଖ୍ୟରେ ପଢ଼ିତ ଦେଉ-
 ଅଛନ୍ତି । ଦେଶିକା ପରବର୍ତ୍ତେ ଇଂରଜା ଟାକା
 ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଥିଲେ ମୁଖା ଇଂରଜା ଟାକା
 ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କର ବସ୍ୟାସ ରୁଚି ଚାହିଁ,
 ଅଧିକନ୍ତୁ ଇଂରଜାଟାକାର ଅନୁପକାରଣ ଓ
 ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟତା ଲୋକମାନଙ୍କର ଧାରଣା
 ହୋଇଅଛି । ଲୋକେ ଗୁପ୍ତସ୍ଵରୂପେ ଦେଶିକା

ଦୟାକୁ ଅଛନ୍ତି । ସୁନ୍ଦର ଅନେକ ପରବାର-
ମଧ୍ୟରେ ଶିଳା ଦୟାଳବାର ପଥା ପୁଣ୍ୟ ପ୍ର-
କାର ନ ଥିବାରୁ ସେ ନିଜେ ପୁଣ୍ୟପ୍ରକାର
ନିୟମ ନିୟମ କଲେ ଅନନ୍ତ ହେବ, ଏହି
ଅବସ୍ଥାରେ ଓ କେହି ଶିଶୁମାରଙ୍କ ଅନୁପସ୍-
ଷ୍ଟରେ ଶିଳା ଦୟାଳରେ ଅନନ୍ତ ହେବ, ଏହି
ଅବସ୍ଥାରେ, ଦେଶୀ ବା ଇଂରାଜୀ କୌଣସି-
ପ୍ରକାର ଶିଳା ନ ଦୟାଳ ହେବନି ସେଗର
ସମ୍ମାନକ ଅବସ୍ଥା ବା ସେମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅବହତ
“ ଇଚ୍ଛାବସନ୍ତ ”କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସନ୍ତ ।
ସୁନ୍ଦର ବସନ୍ତରେ ସମ୍ମାନକ ଦେବା ସମୟ-
ରେ ସେହିମାନଙ୍କର ଅଧିକ ଅନନ୍ତ ହୁଅଇ ।
ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ସମ୍ମାନକ ପକ୍ଷରେ ସୁଦ୍ଧା ବସ-
ନ୍ତରେ ମାତ୍ରସ୍ୱର ଦୋଇଅଛି ।

କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ବସନ୍ତ କୃଷ୍ଣ ମଜ-
ସ୍ତେଷ ଓ ଚୋର କଲେକରୁ ମିଶ୍ର ଅଧିକାରଣ-
ସେନ ଓଡ଼ିଶା ବନୋବସ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଃ
ବନୋବସ୍ତୁ କର୍ମଗୁଣକାର୍ଯ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତି
ହେଲେ ଓ ସେହିବନ କର୍ମମାନଙ୍କ ଚୋର ମଜ-
ସ୍ତେଷ ଓ ଚୋର କଲେକରୁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର
ସୁଗ୍ରହଣ ବାକୁ ଗୋପାଳବନ୍ଧୁ ଦାସ କଟକର
ସଦର ଅଧିକାର ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେନ
ସାହେବ ଏଠାରେ ବହୁକାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛନ୍ତି
ସୁନ୍ଦର ଏହାଙ୍କର ବନୋବସ୍ତୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ଉପ-
ସ୍ଥିତ ଦେବାରୁ ସମସ୍ତେ ଅନନ୍ତ ହେବେ ।
ଓଡ଼ିଶା ବନୋବସ୍ତୁକାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ ଗୁରୁତର-
କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । କର୍ମଗୁଣମାନେ କେବଳ ବଦେ-
ଶୀୟ ହେଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱରୁ ଦେବାର ଅପା
ନୁହେ । ଏହିକାରଣ ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁଡ଼ାର ଏହି
ସେ ବନୋବସ୍ତୁମହତ୍ତ୍ୱମାନେ ଯେତେ ବସନ୍ତୀ
ଓ ମୋହରର ମୁକ୍ତର ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ସେମା-
ନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ନୁହନ୍ତି କର୍ମକାରକ ଓ
କେହି ଏକାକୀ ଓ ବରଣାସ୍ତ୍ର କର୍ମଗୁଣ
କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ସରକାରୀମହତ୍ତ୍ୱମାନ କର୍ମଗୁଣ
କୌଣସି ଚଳକାରୁ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି ଓ ଅମ୍ଭେ-
ମାନେ ସୁଖିନ ଏଠାର କଲେକରୁ ସାହେବ ତାଙ୍କ
ମହତ୍ତ୍ୱମାନୁ ବାହାରକୁ କର୍ମ ଦେବାରୁ ଅସମ୍ଭବ
ପ୍ରକାଶକରେ । ଏଥିରୁ ଦୋଷ ଦେଖୁଅଛି ଯେ
ବନୋବସ୍ତୁମହତ୍ତ୍ୱମାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀମହ-
ତ୍ତ୍ୱମାନୁ ସରକାରୀ ପ୍ରାୟ କିନ୍ତୁ ଏପ୍ରକାର ଦେବାର
ଉପକ ନୁହେ । ବନୋବସ୍ତୁ ଉପରେ ଓଡ଼ିଶାର
ଉପସ୍ଥାପନ ଭଲ ମନ ନିର୍ଭର କରେ ଏପରି

ଅବସ୍ଥାରେ ଉକ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱମାନ କାର୍ଯ୍ୟମାନେ
ବଦେଶୀ ଓ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଗୁଣମାନେ ଉପ-
ସ୍ଥିତ ପ୍ରକାର ହେଲେ ବନୋବସ୍ତୁକାର୍ଯ୍ୟ
ଭଲ ଦେବାର ଅପା ହେବ ନାହିଁ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର
କର୍ମମାନ କର୍ମଗୁଣ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୁତନ ପରମ-
ବକ୍ତୁ ଅଧିକ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ
ଏହିକ ନିବେଦନ ଯେ ବନୋବସ୍ତୁମହତ୍ତ୍ୱମା-
ନୁକ୍ତ ହେବ ସୁଦୃଷ୍ଟି ରଖି ଯୋଗ୍ୟ ଓ ବହୁଦର୍ଶୀ
କର୍ମଗୁଣ ନିୟୋଗର ବ୍ୟାଧି କରନ୍ତୁ ।

ସରକାରୀସମ୍ପତ୍ତି ଅଇନ ଜାଣି ଦେବାରୁ
ଉକ୍ତ ଅଇନାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାବସ୍ତୁରେ
ଘରଭଗବତ୍ତ୍ୱମେଣ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣମାନଙ୍କ
ନିକଟକୁ ଏକସରକାରୀୟର ପଡ଼ ପଠାଇଅ-
ଛନ୍ତି ଏବଂ ତହିଁରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସୁନ୍ଦର
ଉପଦେଶ ଦେଇଅଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ପଦର ମମ
ଏହିକ ଅତି ସାଧ୍ୟାନ ସହିତ ଏହି ଅଇନ
ଚଳାଇବାକୁ ଦେବ । ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟାପୀଲେକ
ଭଲ ଯାହାବାହା କଥାରେ ମୋକଦମା ଗ୍ରହଣ
କରିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ସନ୍ଦେହ ହେଲେ
ଅଇନାନୁସାରେ ଚଳନ୍ତୁ କରିବାକୁ ହେବ ଏମନ୍ତ
ନୁହେ । ଫରସ୍ତାବର କଥାରେ ଅବଶ୍ୟ ହେଲେ
ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ସ୍ୱୟଂ ଚିଦନ୍ତୁ କରିବେ ଅଥବା
ଅଧୀନସ୍ଥକର୍ମଗୁଣଦ୍ୱାରା ଚଳନ୍ତୁ କରିବେ ।
ଇନକୋର୍ପୋରର ନିମ୍ନପଦସ୍ତ୍ର କୌଣସି ପୁଲିସ-
କର୍ମଗୁଣ ଚଳନ୍ତୁ କରିପାରବେ ନାହିଁ ଏପରି
ନିୟମ ଦୋଇଅଛି କିନ୍ତୁ ମହାମାନ୍ୟ ଗବର୍ଣ୍ଣର
ଜେନରଲ ବାହାଦୁର ଅପା କରନ୍ତି ଯେ ଶା-
ସ୍ତ୍ରାମିତ୍ରତ୍ୱ ମୋକଦମାରେ ଅଦୌ କୌଣସି
ପୁଲିସକର୍ମଗୁଣକୁ ଚଳନ୍ତୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
କରିବାର ନୁହଇ । ବହୁଦର୍ଶୀ ଦେଶୀୟମାଜି-
ଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ମାନଙ୍କୁ ଚଳନ୍ତୁକରିବାର ଭାର ଦେବା
ସକାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଏପ୍ରକାର ମାଜି-
ଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ମାନେ ଏପରି ଚଳନ୍ତୁକରିବାକୁ କମ୍ପେଷ
ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଦେଶୀୟଲେକକର ସେମାନଙ୍କ
ଠାରେ ଅଧିକ ବ୍ୟାପ ଅଛି । ଏ ଅଇନାନୁ-
ସାରେ କପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଦୋଇଅଛି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍-
ମାନେ ଏକବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ଚହିଲି ଉପୋକ୍ତ
ଦେବେ ।

ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରଜାକର୍ମକୁ କୌ-
ଣସି ପ୍ରକାର ବକ୍ତୁ ଦେବା ତାରଣ ସରକାର
ଏ ଅଇନ ଜାଣି କରି ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁ-
ମାନେ ଅଇନ ଜାଣି ଦେବା ମାତ୍ରକେ ଅନେକ

ମିଥ୍ୟାଅଭିଯୋଗ ଦେବ ଏବଂ ତଦ୍ୱାରା ବହୁ-
ଲେକକର ସମ୍ମାନାପ ହେବ ବୋଲି ଭୁତ
ହୋଇଥିଲେ ସେମାନେ ବୁଝିବେଦେ ସେପ୍ରକାର
ଭୟର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ
ଏ ବସ୍ତୁରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାଧ୍ୟାନକା ଅବଲମ୍ବନ
କରିଅଛନ୍ତି । ଦେବନ ଗୋଟିଏ କୁଶଳ ଉଠା-
ଇଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଇନ ଜାଣି ଦୋଇ-
ଅଛି ଏବଂ ଅନୁକାଳରେ ଚହିଲୁ ସୁଫଳ ଫଳବ ।

ଦେଉଁଝର ମେଳ ।

ଦେଉଁଝର ବନୋବସ୍ତୁକାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରକାର
ଦେବାର ଜଣାଯାଏ । ଏ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ସମ୍ଭାବ
ଅସ୍ଥିଅଛି ଯେ ମାନେକର ବାକୁ ଫଳାପମୋକନ-
ସେନାପତି ଅନନ୍ତପୁରରୁ ଗଜ ଦଶକୁ ଯାଉ-
ଥିବା ସମୟରେ ମେଳୟୁମାନେ ତାହାକୁ
ବାଟରୁ ଧରି ନେଇ ଯାଇ ଅଛନ୍ତି । ସେ କି
ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି କିଛି ଜଣାଯାଇ ନାହିଁ ।
ଏଥିମଧ୍ୟରେ ମେଳୟୁମାନେ ଗଜ ଅନୁଗଣ
କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱଜାଙ୍କ ପୁଲିସ ଓ ପାଏନ-
ମାନେ ଗୁଳମାର ସେମାନଙ୍କୁ ଘରୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ
ଏଥିରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ ମତ
ପଡ଼ିବାର କଥିତ ହୁଅଇ । ସିଦ୍ଧପୁରରୁ ଯେଉଁ
ପୁଲିସ ଅସ୍ଥିଥିଲେ ସେମାନେ ମେଳଅଳ ପୁଲି,
ବଳ ଓ କନ୍ଦୁକ ଓ ଚୋପ ଦେଖି ପଶି ପାରଲେ
ନାହିଁ । ସୈନ୍ୟକ ସାହାଯ୍ୟକଳା ଏମାନଙ୍କୁ
ଆସ୍ତୁ କରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ବୋଲି
ସେଠା ପୁଲିସସାହେବ ଲେଖିଅଛନ୍ତି । ଧର-
ଣୀଧର ନାସୁବ ନାମରେ ଏକବ୍ୟକ୍ତି ଦେଉଁ-
ଝର ସ୍ୱଜାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏଠା ସରକେ-
ସୁନ୍ଦରେ ପାଗ କରି କିଛିଦିନ ମସୂରଦିଗରେ
କାର୍ଯ୍ୟ କଲ ଉତ୍ତରୁ ଦେଉଁଝର ସ୍ୱଜାଙ୍କ
ଅଧୀନରେ ସରକେଅଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲ ।
ସ୍ୱଜା ତାହାକୁ ବରଣାସ୍ତ୍ର କରିବାରୁ ସେ ଅପଗା-
ଜାତି ଭଲକର ଏକ ସରକ କରି ସ୍ୱଜାଙ୍କ ଅଧ୍ୟା-
ୟ କରିବରେ ଗୁଡ଼ାର କରିକାରଣ ଦେବା
ସମ୍ଭବ କରୁଥିଲ । କଥିତ ହୁଅଇ ଗଜକର୍ମଗୁଣ-
ମାନେ ଏଥିର ସମ୍ଭାବ ପାଇ ମେଳ ସ୍ୱଜା ବା-
ହାରଣ କେତେକ ଲେକକୁ ଧରିଅଣି ନବଦ
କଲେ ଏବଂ ସେଥି ମଧ୍ୟରେ ଧରଣୀଧରଙ୍କ
କୁଟୁମ୍ବୀକ ଦେହୀ ଥିବାରୁ ସେହି ଆକେଷାରେ
ଏ ମେଳ ହୋଇ ଅଛି ଏବଂ ଧରଣୀଧର ଗୁପ୍ତ-
ଗାକୁ ଅପେ ସରକେଅଳ ଶିଳାଏକ ଉପାଧ
ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ମେଳର ସରକାର ହୋଇଅଛି

ସୃଷ୍ଟି ଧରଣୀଧର ନାୟକ ସରଭେଅର ଛାବା-
 ଧରଣ ନାମରେ ଯୁବ ଦୋଷଣୀ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର
 ଦୋର ଅଛି । ଏଠାରୁ ଓ ବାଲେଶ୍ଵରରୁ ଯେଉଁ
 ପୁଲିସଦଳ ଯାଇଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେଠାରେ
 ପହଞ୍ଚି ସେଠାରେ କି କର ଅଛନ୍ତି ଜଣା ଯାଇ
 ନାହିଁ । ସେବେ ଏଠାପରି ସେଠାରେ ଝଡ଼ି
 ହୋଇଥିବ ବେଳେ ବଡ଼ ଦୁରବରର କଥା ।
 ଏପରି ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଏଠା ଗଜ-
 ଜାତ ସୁପ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଟିଏନବା ସାହେବ ସ୍ଵପ୍ନ
 ଗତ ଚୁଧାର କଲକତାକୁ ଯାଣ କରି ଅଛନ୍ତି
 ସେ ସେଠାରୁ ଭେଲସୋଗେ ସିଦ୍ଧପୁର ବଟରେ
 ସୈନ୍ୟ ସେନା ଦେଉଁଥିବ ସୀମାରେ ପ୍ରବେଶ
 ଦେବେ ।

ଫକୀରମୋହନ ବାବୁଙ୍କ ସକାଶେ ଅନୁ-
 ମାନେ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପତ୍ରିକ ଅଛି । କଥିତ ଦୁଅଲ
 ସେ ମେଳାଅବର ଗ୍ରହଣ ସର ସକାଳର ଅନ୍ୟ
 ମେଳେକର ବିଚାରନଦୀସ ଉପରେ ।
 ଫକୀରମୋହନ ବାବୁ ସେମାନଙ୍କର ଭେଦେ
 ଅସ୍ତିତ୍ଵ ନ ଥିଲେ । ଏଥିରୁ ବାବାଙ୍କର ପ୍ରାଣ-
 ରକ୍ଷାପ୍ରତି ଅଶା ଅଛି । ସମ୍ଭବତଃ ତାହାକୁ ଅଟ-
 ବାର ରଖି ଅଛନ୍ତି ।

ମଣିପୁର-ସମ୍ବାଦ ।

ପୂର୍ବେ ଯେଉଁମାନେ ଧରଣ ଦୋଇଥିଲେ
 ତାହାକିଭକ୍ତା ସେନାପତିଙ୍କ କଳସଭର ଅନଳ-
 ସେନ ଧରଣ ପତ୍ରିକାଅଛନ୍ତି । ଏହାକି ବସୁଧ ଅଳ୍ପ
 ଏବଂ ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ସେନାପତି
 ଅବଧି ଧରଣପତି ନାହିଁ । ସେ ବ୍ରହ୍ମଦେବୀକୁ
 ପଳାଇଥିବାର କଥିତ ଦୁଅଲ ।

ଧରଣ ଦୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମିଳିତା-
 ପୁତ୍ର ଏବଂ ନରଞ୍ଜନ ସିଂହଙ୍କର ବିଶ୍ଵର ଦୋଇ
 ପାଣିର ଦଗ୍ଢାଣୀ ଦୋଇଅଛି ମାତ୍ର ବାବୁମିତ୍ର
 ଅଦେଶ କରୁଅଛନ୍ତି କି ବଡ଼ଲଟିକ ବିନାମଞ୍ଜୁ-
 ଘରେ ବାହାରି ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେବ ନାହିଁ । ଏଥି-
 ପାଇଁ ଅଳ୍ପ ସୁକଥ ଅଛି । ତାହାକି ସେନାପତି
 ଦତ୍ତଅବସ୍ଥାରେ ନିହାନ୍ତ ପାତ୍ରିକ ଥିବାରୁ
 ତାହାର ବିଶ୍ଵର ଦୋଇ ନାହିଁ । ସେନାପତି
 ଧରଣପତିବା ଭ୍ରାତୃ ଏକତ୍ରେ ନିଶ୍ଚର ଦେବ
 ବୋଲି ଯୁବସକ କୁଳକନ୍ଦୁକ ବିଶ୍ଵର ସୁକଥ
 ଅଛି । ଶ୍ରୀ ମହତ୍ଵ ସାହେବଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣାଗାତରେ
 ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଦତ୍ତା କରୁଥିଲେ ତାହାର ମଧ୍ୟ
 ପାଣିଦଣ୍ଡ ଦୋଇଅଛି ।

କୁଳସିନ ପ୍ରଭୃତି ସାହେବଙ୍କ ବିଚାରାଦାସ

ଧରଣ ପତ୍ରିକା । ତାହାର ନାମ ଅନୁସିଦ୍ଧ ସୁକଳ
 ସେନା ଅଟେ । ସେ ମଣିପୁରର ସରକାରୀ-
 ଜଣାବ ଅର୍ଥୀରୁ ଦନ୍ତା ଥିଲା । ମେଳର ମାହସ-
 ବଲ ସାହେବ ଗୋପନୀୟ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ତାହାକୁ
 ଭଲବକର ତଦାବ ନେବାରେ ସେ କହୁଲ କି
 "ତା ୨୪ ରଞ୍ଜ ମାର୍ଚ୍ଚ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉତ୍ତରୁ ଭେଜ-
 ନକର ଅପଣାଦରେ ବସି ମଣିପୁର ଓ ଇଂରଜ
 ସେନାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧର ବହୁତ ସନ୍ଦ ଶୁଣୁଥିଲ ଏମନ୍ତ
 ସମୟରେ ସାଥବାଳ ଅର୍ଥୀରୁ ଦନ୍ତା ଧରଣର
 ମୋତେ ଜାଣି ପଠାଇବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କସଙ୍ଗେ
 ଗଲି । ମୋତେ ଏକା ଦେଖି ଏକକଣ
 ଯଥେଷ୍ଟ ନଦୁଇ ବୋଲି କଣେ ସଜକର୍ମଗଣ
 କହୁବାରୁ ସାଥବାଳ ଅଛି ଦନ୍ତାକୁ ଜାଣିବାକୁ
 ଗଲି । ସନ୍ଧିମାନେ ଶୁଭଜଣ ସାହେବ ଏବଂ
 ଜଣେ ଦେଖାୟ ସିପାହୁକୁ ଭରମଧରୁ ଫଟକ-
 ନକଟରୁ ତଳଇଅଣି ମୋତେ ଅର୍ପଣ କଲେ ।
 ମଣିପୁର ସିପାହୁମାନେ ସେଠାରେ ଖୁଲିବୋଲ
 ଥିଲେ । ସାହେବମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ାରେ କୁହା-
 ଚେଉଥିଲ ଏବଂ ହାତମାନ ପଛଅଡ଼େ ବଜା
 ଦୋଇଥିଲ । ସେମାନଙ୍କୁ ପଶ୍ଚିମମୁଖରେ ଛିଡ଼ା
 କରୁଦେଲେ ମୁଁ ଉତ୍ତରଦିଗରେ ଆସି ଏବଂ
 ଜଣର ମୁଣ୍ଡ ଥା ଅର୍ଥୀରୁ କଟୁଥିବେ ଦାଣିମଜା-
 ଲିଲି ! ମୁଁ ସାହେବମାନଙ୍କୁ ରିଫେ ନା । ରୁଟି
 ଦୁଇପ୍ରହର ସମୟରେ ଦତ୍ତାକଲ ମାତ୍ର ଦଳପର
 ଜଣ ପତ୍ରିକା । ମୁଁ ଉତ୍ତରରେ କଟୁଥିଲି ଅନେ-
 କଲେକ ଜମା ଦୋଇଥିଲେ ମାତ୍ର ଭିକ୍ତରେ
 ମୁଁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ପାରୁନି ନାହିଁ" ।

ସରକାରଙ୍କଦ୍ଵାରା ସରଦାର ସାଥବାଳ
 ଅପଣା ଜବାବରେ ସୁଜଣସେନାର କଥାର
 ସେଜକତା କର ସେନାପତିର ଲେକମାନେ
 ତାହାକୁ ଜାଣିଥିବାର କହୁଅଛି । ଏଥିରୁ ଜଣା-
 ଯାଏ ଯେ କୁଳସିନ ପ୍ରଭୃତି ସାହେବମାନଙ୍କୁ
 ଯଦୁଣା ଦୟା ନଯାଇ ମଧୁକ ଲେକନଦ୍ଵାରା
 ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣନାଶ ଦୋଇଅଛି । କି ଅପ-
 ସଧରୁ ଏ ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନାହିଁ ।

ଏଥିରୁଗୁରୁ ସମ୍ବାଦ ଅଧିଅଛି ଯେ ସକ-
 କଳସୁଗ୍ରହା ଜିଣାଗଣା ଧରଣପତି ବାକିକରେ
 ଅଛି ଏବଂ ତହିଁ ପରେ ସେନାପତି ଗତ ସନ-
 ବାର ଧରଣପତି ଅଛି ସେ ମଣିପୁର ସୁକଥାମା-
 ମଧରେ ଲୁଚିଥିଲ । ପୁଲିସସଦ୍ଵେଦାର କଳମର
 ସିଂହ ତାହାକୁ ଧରଣଦେବାରୁ ହାଜକ ପଦ୍ଵରରେ
 ଅଛି ।

କଲକତାର-ଦୁଃଖ ।

କଲକତା ସାମବଜାରରେ ଯେଉଁ ଦୁଃଖ
 ଦଶିଥିବାର ଗଲସମ୍ବାଦରେ ଲେଖିଥିଲୁ ତହିଁର
 ଉତ୍ତର ଭଲଭଣିତ ଘଟଣାରୁ ଦୋଇଥିଲା
 ଯଥା;—

ସନ ୧୮୮୯ ସାଲ ଅଗସ୍ତ ମାସରେ ଶ୍ରୀନାଥ-
 ମିତ୍ର ବୋଇ ଏକବ୍ୟକ୍ତି ୧୦ ଗୁଣ ଜମି
 ଟ ୪୦୦୦୦ ଟା ମୂଲ୍ୟରେ ସୁରେଶ୍ଵର ଦେବକୁ
 ବିକ୍ରୟ କରୁଥିଲା । ଖୁବରୁ ଓ ଅଭୟାର ନାମ
 ଦୁଇକଣ ପ୍ରକା ଏହି ଜମିରେ ବସତି କରୁଥି-
 ଲେ । ଜେଜା ସରେଶ୍ଵର ସେମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟପତ୍ର
 କରବାସକାଶେ କହିବାରୁ ଖୁବରୁ ସମ୍ଭବ
 ଦେଲ ମାତ୍ର ଅଲଅର ନାମ୍ନି ଭଲ । ଏଥିପାଇଁ
 ସୁରେଶ ବାଧ ଦୋଇ ଅଭିଅରକୁ ଉଠାଇ
 ଦେବାବାରଣ ନାଲସ କପଟାରେ ମୁହାଲ
 ଜବାବ ଦେଲେ ବିବେଧ ଜମିରେ ଗୋଟାଏ
 ମସଜିଦ୍ ଅଛି ତାହା ସାଧାରଣସମ୍ପତ୍ତି ଅଟେ
 ଏବଂ ତହିଁର ଖଜଣା ନାହିଁ । ଅଭିପୁରର ୨ୟ
 ସରକର ଏମୋକଦମାର ବିଶ୍ଵରରେ ବିବାଦୀ
 ଜମି ସାଧାରଣରୂପାସକାର ପ୍ରାକ ନ ଥିବା
 ଏବଂ ବିନା ଖଜଣାରେ ଦଖଲ ହେଉ ନ ଥିବାର
 ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କର ମହେଦେବ ବୋଲି ଦେଲେ ମୁହାଲ
 ଅଭିଅରକୁ କି ୧୫ ନା ମଧ୍ୟରେ ୮୨୨ ବର
 ଭାଣି ତହିଁର ମାଲମଗଲ ଉଠାଇ ଦେବାର
 ଦୁରୁମ ଦେଲେ । ଗତ ତା ୧୫ ରଖରେ
 ଉକ୍ତ ମିୟାଦ ଶେଷ ଦେଲ ଏବଂ ତହିଁ ଅଭିଅର
 ମହେଦେବ ଦଖଲ କରବାକୁ ଅସିବ ବୋଲି
 ମୁହାଲ ଭଲଭଣାସଦରର ହାଜବାଗାଳ, ବା-
 ଲିଆଟା, ମଣିକଭଲ, ପୁଲବାଗାଳପ୍ରଭୃତି ତା-
 ନାସ୍ତାନର ବଦମାସମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ପ୍ରାକରେ
 ଜମା କଲ । ତା ୧୨ ରଖ ବେଳ ସ ୧୦ ଟା
 ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇକଜାର ଲେକ ଲଠିବାଡ଼ି
 ଦେଲ ମସଜିଦ୍ ରକ୍ଷା କରବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେ-
 ଲେ । ମୁହେଇ ସୁଲୀନବାଦୀସ ଦେଲ ସେଠା-
 ରେ ପହଞ୍ଚି ଉପସ୍ଥିତ ନେକଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟାସ ଦେଲେ
 କି ମସଜିଦ୍ଠିକାରୁ ବାହାକର ଘଟା ନାହିଁ ।
 ମାତ୍ର ଲେକେ ତାହା ନ ମାତ୍ର ମୁହେଇ ଓ
 ପୁଲସକୁ ଲଠିବାସ ଅନୁମତ କରନ୍ତେ ସେମା-
 ନେ କଣେ ପ୍ରତିବାସିତରମଧ୍ୟ ପଳାଇ ଯାଇ
 ରକ୍ଷା ପାଇଲେ ଓ ପୁଲସମାନାକୁ ସମାଦ
 ସିଦ୍ଧାକୁ ବାବୁ ଶ୍ରୀନାଥପାଲ ସୁପ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଓ ମୁନସି
 ସ୍ଵାସ୍ଵର୍ଦ୍ଧାନ ରକ୍ଷେକଟର ବେତେବ ଜଣ
 ପୁଲସ କଳେଷୁକର ଘଟଣାପ୍ରବରେ ଉପସ୍ଥିତ

ଅସମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଅପ ଉପଲବ୍ଧି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ବି
ସାଧୁତାରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାରୁ ଲାଭ ସୁଧାକ୍ଷେପ ହେବ
କରୁଥିବୁ । ଅର୍ଥାତ୍ କିଛି ଭଲ ସୁଧାର ସମ୍ଭାବ
ନାହିଁ ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରୂପାନ୍ତରଣକ୍ରମରେ ସେ ଅପାତ
ସୁଧାର ହୋଇଅଛି ତହିଁରେ ଅନୁକୂଳ ରୂପରେ ହୋଇ
ଅସମାନଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଦେବା କାର୍ଯ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରଭୁତ ହେ-
ଅଛି । ପଳ ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ ।

ପୂର୍ବକାଳର ଅପଣା ଭଲ ସୁଧାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ।
ହେତୁ ହେତୁମାନେ ଚଳିତମାସ ତା ୧୫ ତାରିଖରେ ଅପଣା
କାର୍ଯ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେଉଅଛନ୍ତି ।

କାଳହେତୁରେ ମଧ୍ୟ ଲାଭ ସୁଧା ଦେଇ ପ୍ରକଳ ହୋଇ-
ଯବା ଏବଂ ଅନେକେ ତହିଁରେ ମଧ୍ୟପ୍ରକୃତ୍ୟର ସମ୍ଭାବ
ନାହିଁ ।

କର୍ମପଦରେ କୋଷ୍ଠ ସୁଧାପଣୀ କି ୧୧୮ ଶି କି
ନିକଟରେ ମନିମାନ । ସେ ଏପରି ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଅଛନ୍ତି ଯେ
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ କଥା କହୁଥିବ ଓ ସମସ୍ତେ ସେ ସୁଧାକ୍ଷେପ କର-
ସୁଧା ପାଇଥିଲେ । ଏହିପରି ସୁଧାର ସହଜ ତାପାର ସୁଧାର
କିମ୍ପା ହେବ ।

ଅନେକଙ୍କରେ କରାଯାଉଥିବା ଅପଣାର ନାମ ପ୍ରକାଶ
ନ କରି ଅପଣାକରଣ ଶିକ୍ଷାଦେବା ଶିକ୍ଷା ସକାଶେ ତାଙ୍କ
କରି ଅଛି । ଅନ୍ୟ ସେ ମହାତ୍ମା ମାନ ଓ ପଦ ସକାଶେ
ଅନେକ ତାଙ୍କ ହୋଇ ଥାଏ । ଏପରି ପ୍ରକୃତ କାହା ଓ
ସମ୍ମାନ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତମାନ ଅଟେ ବୋଲି ।

ତତ୍ପର ମହାତ୍ମା ତା ୧ ତାରିଖରେ ପଦସଂପାଦକରେ
ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ମେଧା କରୁଥିଲେ । କୋଳମାନ ହେବାକୁ
ସେମାନେ ଅଧିକ ସମାଜକୁ ଚାହୁଁ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିରେ କେତେକ
କର୍ମ ମନୁଷ୍ୟର ସମ୍ମାନକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଯାଇ
କୃତ ଅପାତରେ ଲାଭପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ସମାଜକୁ ଉପକାରି
କରିବାର ଉପାୟ ଚିନ୍ତାରେ କରୁଛନ୍ତି । ସକାଶେ
ସୁଧାକ୍ଷେପ ହୋଇଅଛି । କରୁ ଦେବାକୁ ସିକାମନାରେ
ସେମାନଙ୍କେ ସକ ସୁଧାକ୍ଷେପ ଶୁଣାଇଥିଲେ ଯାଇଥିଲେ ସେ-
ମାନଙ୍କେ ପ୍ରାୟ ଲାଭରେ ଦେଖାଯାଇବାକୁ ଅଧିକାର କରୁ-
ଥିଲେ । ଏହି କୋଳମାନପ୍ରକାଶପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ସହିତ
ହୋଇ ରଖାଯାଇଥିବ ।

ସୁଧାକ୍ଷେପରେ ଅଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରକାଶ ହେ
ଦେଇଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସେହି ଶିକ୍ଷାମାନୁଷ୍ଠା-
ନମାନେ ମେଧା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସେମାନଙ୍କ ସୁଧା ପ୍ରାୟ
୧୨୦୦୦ ହେବ ।

କୋଷ୍ଠକାରୀ ସେତେ ଦରମର ଶାନ୍ତି ସୁଧାକ୍ଷେପ ମେଧା
କର୍ତ୍ତାହେବୁ କିମ୍ପା ହୋଇ ପଦସଂପାଦକ ହୋଇଥିଲେ କିମ୍ପା
କରେ ସେ ଅପଣାକରଣ କୋଷ୍ଠ ସୁଧାକାର କରିବାକୁ ଏକକର୍ମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଯାଇ ହୋଇଅଛି । ଶାନ୍ତି ସୁଧାକ୍ଷେପରେ
ଏପେକ୍ଷା କେତେକ ପଦସଂପାଦକ ଓ ତାଙ୍କୁ ସେଠା
ମେଧାକ୍ରମକୁ ଚାହୁଁ ଚାହାଁ ଯାଇଅଛି ।

ଏକପଦେ କୋଷ୍ଠ ସୁଧାକର୍ତ୍ତା ସାଧୁତାରେ ମହୋଦୟ
କର୍ତ୍ତାମାନ ତା ୧୦ ତାରିଖରେ ପଦସଂପାଦକ ହୋଇ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହୋଇ ରହିବ । କିମ୍ପା ଏ ଦେଶ ଅଧିକ
ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଏହାକୁ କେତେକେ ମନରେ ବହୁ କା-
ରାକାରକୁ ଦାମ୍ଭିତ ଅପେକ୍ଷା କରୁ ଅଛନ୍ତି ।

ପଞ୍ଚାକ୍ଷର, ମହାଦୟର ଏବଂ କରାଯାଉଥିବା ଲାଭସୁ-
ଧା ଦେବା ଦେଖା ହେବ ଅଛି ।

ଯାଜ୍ଞସୁତ-ସଂବାଦ ।

କିନ୍ତୁ ଦୁଇପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭାଳକ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଅଛି
ଓ ସମସ୍ତେ ବର୍ଷାକାଳର ଶାନ୍ତି ଅନୁକରଣ କରୁଅଛନ୍ତି
ହେଉଅଛି ।

ଏଠା ଚାନ୍ଦିନୀର ଗୁଣ ଲଜ୍ଜା ହୋଇ ମାଧ୍ୟମାନଙ୍କର
ଦୋଷମାନଙ୍କୁ କେତେକେଣେ ସୁଧା ଦେବା ଯାଉଅଛି ।

ଏଠାକାର କଲେକ୍ଷଣ ହେଉଛି କଲେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ
ମିତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟତାକୁ କରୁ ହୋଇଅଛି । ଏହାକୁ ସକାଶେ
ଅନେକ ଦେଶ ରୁଣ୍ଡିତ । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ-
ସ୍ଥାନରେ ଏଠାକୁ ଅପଣାକରଣ ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉଦ୍ଧାରଦାୟ ଶୁଭଳକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ
କଲେକ୍ଷଣ ଦେଖିବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରାୟ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ
କେତେକ ଅଛି ।

ଅନୁପମଳ ଏ ଅପଣାରେ ଭଲ ହୋଇ ନି ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟ
ଦକ୍ଷିଣ ଅଧିକ ଦେଖୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଦସଂପାଦକ ମିତ୍ରପକ୍ଷ ।

ପଦସଂପାଦକଙ୍କ ପ୍ରତି ।

ଜଣେ ଉତ୍କଳବାସୀ—ଉତ୍କଳର ବ୍ରାହ୍ମ-
ମାନେ ସର୍ବଦା ଉତ୍କଳର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ଏବଂ
ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟର ଅବନତି ସକାଶେ ଦୁଃଖ
ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଗତ ବ୍ରାହ୍ମଣବାଦ-
ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାକାରୀଗଣରେ ନିଜାଦ କର-
କାର ଦେଖି ଲେଖକ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ
ଏବଂ ଅଧିକ କରୁ କରୁକାରୀର ଅନୁରୋଧ
କରି ଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରେମିତପତ୍ନୀ ।

ପଦସଂପାଦକଙ୍କ ମହାନତ ନିମନ୍ତେ ଅନୁ-
ମାନେ ଦାସୀ ନୋହୁଁ ।

ଶ୍ରୀମତ୍ତ ଉତ୍କଳବାସୀଙ୍କ ସମ୍ପାଦକ ମହାତ୍ମା
ସୁଧାକ୍ଷେପ
ମହାତ୍ମା !

ଅପଣାକରଣ ସକାଶରୀୟ ସୁଧାକ୍ଷେପ ପଦ-
କାର ପାଶୋଁ କରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଟି ନିହିତ
କଲେ ପରମୋପକୃତ ହେବ ।

ଦାଣ୍ଡିମାଳ ରେଞ୍ଜି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ କିମ୍ପା,
କଳାକାର ଓ ବେଲ, ବେଦେଶାସ୍ତ୍ରକୁ ମୁକ୍ତ-
ବାନ କାଣ୍ଡ ଅନାଳ ଗୋ୧୦୦ ଟା କୁମ୍ଭାରକପ୍ର-
ମଉଜାର ପ୍ରାୟ ୧୨୦ ଶ ପ୍ରଜା ଗଣ ଅପେକ୍ଷ-
ନାସ ତା ୨୮ ରୁଖ ଅନୁକାର ରକ୍ଷାରେ
ଲକ୍ଷ୍ୟ ମଣାଳ ଜାକ କାଠକାଟି ୫୦୦ ଶ୍ର
ଗାଡ଼ିରେ ବୋହାଇ କର ସମ୍ପ୍ରାମ କୁମ୍ଭାରକପ୍ର
ମଉଜାକୁ ଅଣିବା ସମୟେ ଜଣାଳ ଓ ଅନୁ-
ରକ୍ଷକ ସାଧକମାନଙ୍କ ସହିତ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ
ଫରେଷ୍ଟି ଗାଡ଼ିମାନେ ଗାଡ଼ିସହିତ କାଠ ଗିର-
ପ୍ରାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତେ ଉକ୍ତ

କ ୨- ଶ ଏକପ୍ରକାର ହେଇ କଥା ମୁଖ ଓ ପଦ୍ୟ
ପ୍ରକାର କରିବାକୁ ଗାଡ଼ି ପାଇବମାନେ ଅପଣା
ପ୍ରାପ୍ତହୋଇ ପ୍ରକାର ଭୟରେ ନିଜ ରହିବାକୁ
କଠରେ ମାନ କାଠ ଲେଇ ସୁଧାକ୍ଷେପ
ଗ୍ରାମକୁ ପଳାୟନ କଲେ ଏମାନେ ମଧ୍ୟ କାଠ-
ରେଖ ଦେଖିବେ ସମସ୍ତେ ଦଣ୍ଡ ପାଇଥିବାରୁ
ଜାତିହେବ ସୁଧାକାର ଦୁଇ କରୁଅଛନ୍ତି, କିମ୍ପା
ସକ୍ଷ ଅନୁକ୍ରମ ପୂର୍ବରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରକଳମଧ୍ୟ
କେତେକ ପ୍ରଜା ଉଦ୍ଧୃତ ଅପଣାରେ ମା ୧୦ ସ-
ଲେଖାଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିଥିଲେ, ଅପଣା
ଅପାତ ପ୍ରାପ୍ତ ଫରେଷ୍ଟିଗାଡ଼ି ପାଇବମାନେ
ଖୋରସା ସିକଲ ଡାସପାଠାଳରେ ଏ ସର୍ବକ୍ରମ
ଚଳିଥିବ ହୋଇ ରହିଅଛନ୍ତି, ଉପର ଦାଣ୍ଡିମାଳ-
ରେଞ୍ଜିର ଫରେଷ୍ଟିର କାର୍ଯ୍ୟ ସଦୃଶୀୟ ବିଷୟ
ଏହି ସମସ୍ତ ବିଷୟର ଏକ ରପେଟ ଡେପୁଟି
କର୍ମସଭାରେ ମାନବର ମିଶ୍ଟର କି, ଏ,
ରକ୍ଷିତ୍ସନ ସାହେବଙ୍କ ହଜୁରୀ ପ୍ରେମିତ
କରିବାରୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତରେ ଅପାତଗତା
କୋଥେ ଦାଣ୍ଡିମାଳଫରେଷ୍ଟିପ୍ରକଳ ଲାଭପ୍ରାପ୍ତ
ନ କର ମହତମା ସଭ୍ୟ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଅପା-
ରେ କର୍ମସଭା ଖୋରସାଫରେଷ୍ଟିର ଜି,
ଏକଟିଆମୀ ନାଏଡ଼ିଙ୍କ ନିକଟକୁ ୫/୩/୧୯ ରେ
ଡେପୁଟି କର୍ମସଭାରେ ୧ ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଉପର-
ଲିଖିତ ରପେଟକୁ ପଠାଇବାରୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟାବ-
ଧାରଣପୂର୍ବକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକର୍ମରେ ତୁଟି ନୋହିବା
ଭରସାରେ ନାଏଡ଼ି ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଯତ୍ନ ଓ ଶ୍ରମସଦ-
କାରେ ସରକାରରେ ମହତମା ଉଦାରଖ
କରି ତ ୧୯ ଶ ଅପଣାକୁ ଗୁଲକ କରିଅଛନ୍ତି
ଏ ବିଷୟର ବିସ୍ତୃତ ରପେଟ ୧୫/୩/୧୯ ରେ
ଖୋରସା ସଃ ଡଃ ଅପଣା ସାହେବ ମହୋଦୟ
ଦୟାକ ନିକଟକୁ ପଠାଇ ମହତମା ସଭ୍ୟପ୍ରମାଣ
ଦର୍ଶାଇବାପରେ ଅପାତର ରହିଅଛନ୍ତି, ଅନୁ-
ମାନେ ଭରସା କରୁ ବାରମ୍ବାର ଦଣ୍ଡିମାଳ,
ସାବ୍ୟସି ନଗାମୀ କାଠରେ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁ-
ମାନଙ୍କ ସଃ ଡଃ ଅପଣା ସାହେବ ମହୋଦୟ
ଏପରି ଭଲରୂପେ ଅନୁକ୍ରମ କର କରିବେ;
ନାଏଡ଼ି ଜଣେ ଭଲ ଫରେଷ୍ଟିର ଏଥି-
ପୂର୍ବରେ ଅଭିମତ ସରକାରୀର କୁଟିବ-
ଦାଣ୍ଡି ପଦକାୟକ ମହତମାରେ ୫୦୦ କା
ପୁରୁଷାର ପାଇବାର ଅଜ୍ଞା ହୋଇଅଛି; ମହ-
ତମାରେ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରକାଶ କେତେକାର ମାନବ
ରହିବ । ଭବ ।
୧୫/୩/୧୯ ଶ ଜଗନ୍ନାଥ-ସମ୍ପା ଖୋରସା ।

ମୂଲ୍ୟପତ୍ର ।

ବାବୁ ବୃତ୍ତରସ ମହାଳ	ଗଣ୍ଡା	ଟ ୩୯
ନମିଦାର ବୃତ୍ତରସ ପାଟଣୋସି ପୁରୁଣାହାଟ		ଟ ୩୯
ବାବୁ ମୁକ୍ତବନ୍ଧୁ ସାହୁ ମସୃଣପୁର ଅନୁପୁର		ଟ ୨୯
ସାଧୁରାଜଗଜ୍ଜଳ ପୁସ		ଟ ୩୯
ସକା କିସ୍ତେ ପାରିବୁଦ		ଟ ୨୯
ବାବୁ ମଦନମୋହନ ଦାସ ଭାଲପଦା		ଟ ୩୯
ବୃତ୍ତରସ ପଥାନ କରନ୍ଦାସପୁର		ଟ ୩୯
ବେଦାନ୍ତୀୟ ସାମନ୍ତରାଜ କଦେଇ		ଟ ୩୯
କରକର ମହାନ୍ତ ଦେବରାଜ		ଟ ୩୯
କରକରକରକର ସେନ କାଲେସର		ଟ ୧୫୯
ମୁନିଆ ଅନୁପବନ୍ଧୁରାଜ ଅନୁପ		ଟ ୧୫
ବାବୁ ସୋହାଲଚନ୍ଦ କଟକ		ଟ ୩୯

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଏକଦ୍ୱାରା ସର୍ବ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଅଛି ଯେ ଉତ୍କଳାଜାଲ ବାରିକମାସ୍ତ୍ରୀ ଉତ୍କଳାଜାଲ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନୂତନ ଏବଂ ମସୃଣଜା କାର୍ଯ୍ୟମାଳଙ୍କ ସହାୟ ଟେଣ୍ଡର, ନ ୯ ମୂଲ ଏମ୍ ଫାଇନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଏବଂ ତାହା ନିମ୍ନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରଙ୍କ ଠିକଣାକୁ ପଠାଯିବ ।

ଅମନ୍ତା ଜୁନିମାସ ତା ୨୦ ରୁଖ ଦିନ ତା ୧୨ ଥା ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଟେଣ୍ଡର ଘୋଷଣାଯିବ ।

ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟ ।

ନାମ	ଏଣ୍ଟ୍ରୀ ମେଟ୍ ଟଙ୍କା
ନଅର ବାଲେଶ୍ୱର ...	ଟ ୨୨୦୦୯
ଜାଗୁରକାକା ସେଖେଇ ଘର ଏବଂ ଘୋଷ୍ଟା-ମୋର୍ଟମ ଘର ...	ଟ ୧୪୫୯
ଅଗିଷ୍ଟା ସର୍ଜନକ ଘର ...	ଟ ୧୫୫୩୯
ଅନୁପୁଳ ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୧୫୦୦୯

ମସୃଣଜା କାର୍ଯ୍ୟ ।

ଘାଲେଶ ବଲତଙ୍ଗ ...	ଟ ୧୦୦୦୯
ସିଉଲ ବଲତଙ୍ଗ ...	ଟ ୨୫୦୦୯
ଗୋବର ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୧୨୦୦୯
ଟାଉନ ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୬୦୦୯
ବଉଳସୁର ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୮୦୦୯
ସଦର ଗଳା ...	ଟ ୪୦୦୯
ଶଙ୍କରସର ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୨୦୦୯
ଭାଉସୁର ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୮୦୦୯
ଟାଙ୍ଗି ସ୍ତ୍ରୀ ...	ଟ ୫୦୦୯

ଏଣ୍ଟ୍ରୀ ମେଟ୍ ଘର ଭଲକରିତରୂପେ ।—
 ଘରା ଗା. ହିମା ଫୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଟ ୧୩୯
 କରୁ ଗା. ହିମା ଫୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଟ ୮୯

କର୍ମ ହି ଫୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଟ ୨୫
 ଗାଲକାଠ କର୍ମ ଫୁ ୧ ଟଙ୍କା ଟ ୧୯
 ପିଆସାଳା " ଫୁ ୧ ଟଙ୍କା ଟ ୦ ୫
 କରୁଗେଟେଇ ଆଇରନ ରୁଫିଙ୍ଗ
 corrugating iron roofing

ଫୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଟ ୨୫୯
 ଲାଟରାଇଟ୍ (Laterite) ପଥର ଅମଦାନା
 ଏବଂ ବିଛେଇ ଫୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଟ ୩୯
 ମାଟିକର୍ମ ଚୌରସ୍ତ୍ରକରାମେଇ ଟ ୨୫

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟେଣ୍ଡର ନୂତନ ଏବଂ ମସୃଣଜା କାର୍ଯ୍ୟନିମନ୍ତେ ଭଲ ୨ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କେ ଭେଜାଜାଲ ଗଢ଼ାଇ ଚଳଇ ୪୯୯୯୩ ମୂଲ୍ୟର କୋର୍ଟିଫିସ୍ ଖୁଞ୍ଜ ଦିଆଯିବା ଦର୍ଜାର । ନିମ୍ନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାର, ଅତି ନିମ୍ନଟେଣ୍ଡର କମ୍ପା ଯେ କୌଣସି ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ବାଧା ନୁହେଁ ।

ଭେଜାଜାଲ ଗଢ଼ାଇ ତା ୨୫ ରୁଖ ମେ } ଉତ୍କଳାଜାଲ ଭେଜାଜାଲ ସନ ୧୮୯୧ ମସିହା

NOTICE.

Wanted a Eurasian or Madrased young man for the post of the conservancy Inspector of the Puri Municipality on a salary of Rs. 70 with a horse allowance of Rs. 15 per month.

The applicant must be aged 25 to 30 years and he must possess some knowledge of Engineering.

Applications will be received by the undersigned up to 7th. June 1891.

Municipal office } Nityanand Das
 Puri } Chairman
 16-5-91. } Municipality Puri

ଅତି ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ।
 ଅସଠକସଂଗୀତ
 ବା
 ନାଟକଗୀତ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସୁଲଭ ଉତ୍କଳପୁରର ଓ ଅଧିକାଂଶ ବଙ୍ଗଳା ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନୀୟର ଅନୁ-କରଣରେ ରଚିତ ନୂତନ ପ୍ରକାର ସଙ୍ଗୀତମାନ

ସମିତରେ ଦୋଇଅଛି । କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାଲ୍ ପତ୍ତାଳୟରେ ବିକ୍ରୟାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୭ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର । କଟକ } ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ସମ୍ପାଦକ । ୨୮୧୧୧୧ }

ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ।

କ ନ ବା ନା ନା ଟ କ ।

କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାଲ୍ ପତ୍ତାଳୟରେ ବିକ୍ରୟାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡକୁ ଟ ୦ ୩ ବାରିଅଣା ମାତ୍ର । ମୋଟସଂଖ୍ୟା ସତ୍ୟେ ଡାକ-ମାସୁଲ ଟ ୦୯ ୨ ଲାଗିବ ।

ମେସୁରୋଗ ।

ଏହାମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଜ୍ୱାଳା ସଂକ୍ରମଣର ନିବୃତ୍ତି ହେବ । ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରମେଦବ୍ୟାଧି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଅନିମନ୍ତ କରୁଅଛି ସେମାନଙ୍କର ଭଲାର୍ଥେ ଗୌରୀଶଙ୍କରଙ୍କର ଉଚିତ ନୁହେଁ ସାମାଜ୍ୟ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ-ନିମନ୍ତେ ଜୀବନର ମାୟୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରୁନୁହେଁ ।

ଏହି ଉପସ୍ଥାପନାରେ ଏକସପ୍ତାଦି ସେବା ଚଳେ ନୂତନ ସେବା ଏବଂ ଭଲ ଶୁଭ ସମ୍ପାଦନା ପ୍ରସ୍ତୁତକରିବ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେବା ଯେଉଁମାନେ ଅନୁଗ୍ରହ ନ ଦେବେ ନିଶ୍ଚୟ କହୁଅଛୁ ଏ ଦ୍ୟାଧି ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସର୍ବା ଭୋଗ ଜୀବନର ଶେଷସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ । ଶୁଭର ହୃଦୟରେ ପ୍ରସନ୍ନତା ନ ଦେଲେ ଅତି ଦୀର୍ଘ କାହିଁ ଅନେକ ସେବା ଅନୁଗ୍ରହ କରୁଥିବ ପ୍ରସଂସାପନା ଦେଇଅଛୁଣି ସେ ସମସ୍ତ ଅଫିସରେ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ କରକରା ଅନେକକୋଳ ନିମ୍ନର ଉପକରେ ସ, କେ, ବଳ ଗମ୍ଭୀରକାରେ ଏବଂ କଟକ ଦେବାବଦ୍ଧରେ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାଲ୍ ପତ୍ତାଳୟରେ ଏହି ଉପସ୍ଥାପନା କରୁଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କା ୫୦ ଟଙ୍କା । ପୁଲକା ଓ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରତ୍ୟକ

Watches! Clocks! Time pieces!
 Repaired by an efficient workman
 the premises of the Cuttack Printing
 Company. Charge moderate.

ଘଡ଼ିମରମତି ।

ନାନାପ୍ରକାର ଘଡ଼ି ବଡ଼ ଶୁକ୍ଳ୍ୟଘଡ଼ି ଉତ୍କଳପୁରରେ ମସୃଣଜା ହେବା ଓ ଯଥା ସମୟରେ ଯାଯୁଯିବାର ଭଲ କରୋଗସ୍ତ୍ର ଏ ଜଗତରେ ନ ସ୍ୱକାରୁ ଅପେ ଘଡ଼ି ମସୃଣଜା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କରୁଅଛି । ସାଧାରଣ ଭରଣା

୧୫୫୫

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ

ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ।

୧୯୨୬

ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ।

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ୧୯୨୬
ପୃଷ୍ଠା ୧୨

ଏକାମରେ ସୁବଳକାଳୋପାୟାଂଶୁ ନାମରେ
 ପେଟି ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦେବୀର ବିକ୍ରମକରୁ
 ପ୍ରସ୍ତାବ ଦୋରଅଛି ଉଚ୍ଚ ନିମିତ୍ତ ମା ୧-୪ କ୍ରମି
 ଶରଦ ଦେବୀର ବିକ୍ରମକର ପତ କଲିକତା-
 ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାମାରେ ଅଛି । ଏ କ୍ରମି
 ମହାକାବ୍ୟକାର ଓ ମହାମହାଅକାବ୍ୟର ଅନୁର୍ଗବ
 । ଅନେମାନେ ଆଶା କରୁ କି ଏହି
 ଉଦ୍ୟାନର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କରବାକୁ ଏଠା ମିତ୍ତନ-
 ସିମାଲତୀ ଅତି କଳମ୍ପ କରିବେ ନାହିଁ ।

କଳ୍ପ ଫଳରେ ଭାଷା ନ ଘଟିବାରୁ ପୁଣି ଚିନ୍ତା
 ପୁରୁଷର ଦୋର ଉଠିଅଛି ।

ବୈଜ୍ଞାନିକର ଗୋଳମାଳ ଶାନ୍ତ ଦେବୀକୁ
 ଶତ୍ରୁସମ୍ପାଦ ଅସିଅଛି । କଥୁର ଉତ୍ତର ଯେ
 ଏକକରର ଶୁଭକାଷାର କବିନ ସାଦେବ ଏକ
 ଅନ୍ୟକରରୁ ବାଲେଶ୍ଵରର ଗାୟ ସାଦେବ-
 ମାନେ ପୁଲସ ଘେନ ଉପସ୍ଥିତ ଦେବୀରୁ ମେଳ-
 ଯୁକ୍ତ ସରଦାର ଧରଣୀଧର ନାୟକ ଆପେ
 ଧରଦେଲ ଏକ ଭାଷାର ଲେଖନୀମାନେ ଗୁଜୁଳ
 ସହୁର କବାଦ ନିଶ୍ଚିତ କର ଭାଷାକୁ ଗଜକୁ
 ଘେନଗଲେ । ଗଜକାର ପୁସ୍ତକସ୍ତ ସାଦେବକ
 ପଦୁଷ୍ଟକା ପୁଣ୍ୟରୁ ଶାନ୍ତି ପ୍ରାପିତ ଦୋଲଥିଲ ।
 ସୁଭବଂ ସେ ଶାନ୍ତି ଲେଖକ ଅସିବେ । ଏଥିରୁ
 ବୋଧ ହୁଅଇ ଯେ ଦେବଳ ସରକାରୀ ଲେକକ
 ଦୁଃଖ ଜଣାଇବା ସକାଶେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵମାନେ ମେଳ
 କରୁଥିଲେ । ସେମନ୍ତ ସରଦାର ପୁଲସ ପଦୁଷ୍ଟକ
 ଭେଦନ୍ତ ଗୋଳମାଳ ଶୁଣି ଆପେ ଉପସ୍ଥିତ
 ଦେଲେ । କିମ୍ପା ରାଜ୍ୟପାଳରେ କଥା ଶାନ୍ତି
 ଦେଲ ବଡ଼ ସୁଖର ବିଷୟ ଅଛି । ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ସାଦେବ କ ବିଷୟ କରିବେ ଏଥର ଦେବ-
 କାରେ ଅସିବ ।

ଯାପୁଁ ରତ ମରମାସ ତା ୨୧ ରଖରେ ଏ-
 ଜାଗତ୍ ଗୋଟିଏ କବାଦ ଜିପ୍ପା ସମ୍ପଦ ଦେଲ
 ଉତ୍ତରୁ ଥୋବେ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷ ବର କନ୍ୟାକୁ
 ଘେନ ଗଙ୍ଗାଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା କରିବାକୁ ପାଇ-
 ଥିଲେ । କୁଲରୁ କୌକା କହୁଥିବ ଶତଗଳ
 ଉତ୍ତରୁ କୌକାର ଘନ ଶକ୍ତିଗଳ ଓ କୌକା
 ରୁଜିବାକୁ ଅରମ୍ଭ ଦେଲ । ଏଥିରେ ଅନେକ
 ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷ ପିଲ ଓ ବାଦ୍ୟକାର ଥିଲେ । ସେମା-
 ନକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକାରଣ କୁରୁ ଅନ୍ୟ
 କୌକାମାନ ଅତି ବେଗରେ ଯାଇଥିଲେ ପୁକା
 କେବଳ ଜ ୩୧ ଶକ୍ତ ବହାଇ ପାରିଲେ ।
 ବେବେଲେକ ମସ ପତି ଅଛନ୍ତି ବୋଲିଯାଇ
 ନ ପାରେ । ପୁଲସ ଗୋ ୧୦ ଟି ଲସ ପାଇ
 ଅଛନ୍ତି । କନ୍ୟାଟି ବୃତ୍ତି ମରଅଛି ମାତ୍ର ବର
 ଦେଖୁଅଛି । ଉକ୍ତ ଦୋଲଥିବା ଲସମଧ୍ୟରେ
 ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀଲେକର ମୁଦଦେବ ଭାଷାର ପିଲ-
 ଟିକ ଦୁଇରୂପେ ଧରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପାପୁ
 ପାଇଅଛି । ମୁଗକାଳରେ ପୁକା ଅପରାଧପ୍ରେମ
 ଏକାକୁ ଶ୍ରୀ ପାଇ ନ ଥିଲ !

ଦେବୀପୁ ଶିଳାକ ଉଦ୍ଧତ ଅଭିପ୍ରାୟରେ
 ଦେବୀପୁ ଦୁବ୍ୟାଦ ବିକ୍ରୟାର୍ଥ ଗୋଟିଏ ଗୋଥ
 କାରବାର ଅର୍ଥାତ୍ କିଏକ କମ୍ପାନି କଲିକ-
 ତାରେ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବୀର ଆନନ୍ଦ-
 ସହୁର ବଜାବାସରେ ଧାଠକରୁ । ଏ କମ୍ପାନୀର
 ମୁଲ୍ୟକ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ୧୨୦ ଅଂଶ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ-

କମ୍ପାନୀ ଅଭିପ୍ରାୟମାନ ମଧ୍ୟରେ କବାଦ
 ଉତ୍ତରୁ ବର କନ୍ୟା କୌକାରେ ଚିତ୍ତି ଗଙ୍ଗା-
 ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା କରିବାର ବିଷୟ ଅଛି । ଉପମୁ-

ଲେଖାଏ ଏକଲକ୍ଷ ଅଂଶରେ ତାହା ବହୁଳ ହେବ । ଅଂଶମାନଙ୍କ ସଂକଳନ ରକ୍ଷା କରବା ସଂପର୍କେ ଏ କମ୍ପାନୀର ଉଦ୍ୟମକାରୀମାନେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରକାଶନ କରୁଅଛନ୍ତି । ଏକଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଗାରୁଣ୍ଡି ଫଣ୍ଡ ବା ଜମିନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗଠିତ ହେବ । ଏହି ଗାରୁଣ୍ଡି ଫଣ୍ଡରେ ଯେଉଁମାନେ ଟଙ୍କା ଦେବେ ସେମାନେ ଉଦ୍ୟୋଗୀସମ୍ପର୍କ ସହ୍ୟ ହେବେ । କୌଣସି ସହ୍ୟଠାରୁ ଏକସହ ଟଙ୍କାରୁ ଉଣା ନଅଯିଏ ନାହିଁ । କମ୍ପାନୀର କାରବାରରେ ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେବେ ଲେକପାନ୍ତି ହେବ ତେବେ ଏହି ଗାରୁଣ୍ଡି ଫଣ୍ଡରୁ ସେହି ଲେକପାନ୍ତି ଭରଣା କରବାକୁ ହେବ । ଏଥି- ମଧ୍ୟରେ ଗାରୁଣ୍ଡି ଫଣ୍ଡ ସଂପର୍କେ ୮୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ସଂଗୃହଣ ହୋଇଅଛି । ବାକୀ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅନୁଦାନରେ ଜମା ହୋଇଯିବ ଏବଂ ତାହା ଜମା ହେବା ମାତ୍ରକେ ଉଦ୍ୟମକାରୀ- ମାନେ କମ୍ପାନୀର ଜାଲରେକର ପ୍ରଭୃତି କର୍ମ- ଶୃଙ୍ଖଳା ନିୟମ କର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କରବେ । କେବଳ ଅନେକ ମାନ୍ୟ ଶ୍ରମଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଥା ଉତ୍କଳପତ୍ରର ସଂପାଦକ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମୁଖୁର୍ଯ୍ୟା, ମୁକ୍ତା ସମ୍ପାଦକରେଣ୍ଡର ସାୟୁ, ବାବୁ ସୁଧ- ବଦାର ମୁଖୁର୍ଯ୍ୟା, ବାବୁ ମନୋହର ମୁଖୁର୍ଯ୍ୟା, ଚନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ରର ମୋନୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ମୁଖୁର୍ଯ୍ୟା ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପାଞ୍ଚହଜାର ଲେଖାଏଁ ଓ ଉତ୍କଳ- ମଧ୍ୟରେ ଏକଜଣ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କେହି ୨ହଜାର କେହି ୩ହଜାର ଓ କେହିବା ଏକହଜାର ବା ପାଞ୍ଚ- ଶହ ଟଙ୍କା ଗାରୁଣ୍ଡି ଫଣ୍ଡରେ ଜମା ଦେଇ ଅଂଶମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉତ୍କଳ ରକ୍ଷା କରବା- କାରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବାରୁ ଆଶା ଦେଇଅଛି ଯେ ଉଦ୍ୟମକାରୀମାନେ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ପୁଞ୍ଜର କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେବେ ଏବଂ ଏ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀ ଦେବା- ନାରୀ ଲେକପାନ୍ତି ବନ୍ଧ୍ୟା କରବେ । କମ୍ପାନୀ ଲେକପାନ୍ତି କୋଣ୍ଡ ମନୋଯୋଗୀ ହେଲେ ଦେଶୀୟ ଦୁକ୍ଷର ଅଦର ଅବଶ୍ୟ ବଢ଼ିବ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ପରମ ଉପକାର ହେବ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଉତ୍କଳପତ୍ର ଦେବଦାସ ମୁଦ୍ରଣାଳୟର ବିବ- ରଣ ବର୍ଣ୍ଣାୟ ଶବ୍ଦସମ୍ପର୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତହୋଇ

ସଂସାଧାରଣକ ଗୋରଖପୁର ପ୍ରକାଶ କଲୁ । ଯଥା । —
 ଗରମାସ ତା ୨ ରାଜ୍ୟ ସକାଳେ ବେହାର- ଶ୍ଟିମର ପ୍ରଧାନ ଉତ୍କଳପତ୍ର ମାକାବେଲ ସା- ହେବ କରଗଣ୍ଡଳିକା ମରବକାଟି ଗ୍ରାମ ନିକଟ ନିର୍ଦ୍ଦାରେ ଜାହାଜ ନିର୍ମାଣର ବାର ନାମକ ଆଉ ଜଣେ ସାହେବକୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ସିକା- ରକୁ ବାହାରିଲେ । ସିକାର ଦେଖିବାକୁ କେତେ ଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ସମରୁଦନ କାମକ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ପିଲା ସାହେବମାନଙ୍କୁ କସୋତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଶିକାର ଦେଖାଇବାରେ ବଜ୍ର କରୁଥିଲା ହୋଇ ଥିଲା । କେବଳ ମାକାବେଲ ସାହେବଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବନ୍ଧୁକ ଥିଲା । କେତେତଦ୍ୱାରା ସିକାର ହେଲା ଉତ୍କଳ ବାରଣାହେବ ଦୁରସ୍ତ ଗୋଟାଏ ବୃକ୍ଷରେ ଗୋଟାଏ କସୋତ ଦେଖିଲେ । ମାକା- ବେଲ ସାହେବ ତାହା ଦେଖି ନ ପାରୁଥିବାରୁ ଉକ୍ତ ପିଲା ସମରୁଦନ ଏକ କିଣ୍ଟା ଗଲର ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଗଛର ନିକଟସ୍ଥ କିଣ୍ଟାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ମାକାବେଲ ସାହେବଙ୍କୁ ଡାକି- ବାରେ ସେ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବେଲ ଗୋଡ଼ ଖସିଯିବାରୁ କରୁଣ୍ଡ ପଡ଼ିଲେ ଏବଂ ତାହାକୁ ଦୁର୍ଘସ୍ତ ବନ୍ଧୁକର ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ା ଥିବାରୁ ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଘାଟରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଗଲା ଏବଂ ବନ୍ଧୁକ ଫାଟ ହୋଇ ଉତ୍କଳ- ରେ ପଡ଼ିଥିବା ନିମ୍ନ ଗଛ ଉକ୍ତ ପିଲାର ପାଖରେ ବିକ୍ଷୟିବାରୁ ସେ କରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ପିଲଟି ସେ ସମୟରେ କେବଳ ହାତ ଅଧରରେ ଥିଲା । ସାହେବମାନେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସତ୍ତ୍ୱା ରକ୍ତ ବନ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ ପିଲଟି ଉତ୍କଳପତ୍ର ମରଗଲା । ଏହି ସମୟରେ କେତେଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ଏକତ୍ର ହୋଇ ସାହେବମାନଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ଅନେକ ପ୍ରହାର କରି ଗୋଟାଏ ଗଛରେ ବାଜିପକାଇ ଦାଢ଼ା ଯୋଡ଼ିଲେ ଓ ଉତ୍କଳପତ୍ର ଗୋଟାଏ ଘରେ ଅଟକ ରଖିଲେ । ଅନୁଦାନ ସକାଳେ ଧାଳ- କୋଟି ଆନାର ପୁଲକ ସବୁଜନୁଷ୍ଠକର ଅସି ସାହେବମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ଜାହାଜକୁ ଘେନି ଗଲେ । ଏ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଅବ୍ୟବହାରରେ ମାକାବେଲ ସାହେବ ମୃତ ପିଲାର ମାତାକୁ ଟ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଯାଚିଲେ ମାତ୍ର ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଟ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଭଲବ କଲେ । ସାହେବ ଜାହା- ଜରୁ ଶେଷେ ଟ ୧୦୦ ଟଙ୍କାର ନୋଟ ଆଣାଇ

ଉକ୍ତ ନୋଟ ଏବଂ ଉତ୍କଳପତ୍ର ଟ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଶେଷେ ଶେକା ଲେଖି ଦେଲେ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ତାହା ଉକ୍ତାଭିବାକୁ ନିକଲପିତକୁ ଘେନିଗଲେ ମାତ୍ର ଉକ୍ତାଭି ପାରିଲେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁଦାନ ପୁଲକ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ତାହା ସବୁ ବରାମଦ କଲା । ତା ୧୪ ରାଜ୍ୟରେ ମାକାବେଲ ସାହେବ ଏ ଘଟଣା ଶୁଣି ଦୁଇପ୍ରହର ସମୟରେ ସରକ୍ଷି- ନକୁ ଯାଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ସାଧ୍ୟ ନେଇ ଉତ୍କଳ- ପତ୍ରରୁ ଜାହାଜକୁ ଯାଇ ସାହେବମାନଙ୍କର ଜବାବ ନେଲେ । ମୃତ୍ୟୁ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କର ଜବାବ ସାକ୍ଷିକ ବାକ୍ୟ ସହର ଯାକ୍ୟ ହେଲା ମାତ୍ର ଶେଷ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ମେଲ ହେଲା ନାହିଁ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଅସୀକାର କରି କେବଳ ଖୁନ ହୋଇଥିବାରୁ ସାହେବମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ରଖିବାର ସୀକାର କଲେ । ମାକାବେଲ ସାହେବ କଥିତ ଶେକାକୁ ମାକାବେଲ ସାହେବଙ୍କୁ ଫେର ଦେଲେ ମାତ୍ର ତାହାଙ୍କର ଉତ୍କଳପତ୍ର ଏକସହ ଟଙ୍କାର ନୋଟ ଉକ୍ତାଭି ଉତ୍କଳପତ୍ର ମୃତପିଲ ମାତାକୁ ଦେଲେ । ଅନୁଦାନରେ ନିଃସନ୍ଦେହସ୍ତେ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏ ଘଟଣାଟି କେବଳ ଦୈବଦୂର୍ଘଟଣା ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାର ଅନୁଦାନ ।

ଅନୁଦାନର ବୃଦ୍ଧିପ୍ରଦ ପ୍ରାଧିକାର କମିଶ୍ନର ଶ୍ରୀମୁଖ୍ୟ ରେବନଶା ସାହେବଙ୍କ ଅନ- ଲରୁ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କର ସରକାରୀ ଶୁକ୍ଷ୍ମ ପାଇବାର ଆଶା କମାଗର ଉତ୍କଳ ହୋଇ ଅସୁସ୍ଥ ଏବଂ ଉକ୍ତ ମହାପ୍ରାଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟତ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ପାଠ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନେକ ଶ୍ରଦ୍ଧ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ହୋଇ ବାହାର- ବାରୁ ଅନୁଦାନ ଦେଉଥିଲା ଯେ ଦେଶୀୟ ଲେକପାନ୍ତି ପାଇବା ଯୋଗ୍ୟ ଏ ପ୍ରଦେଶର ସରକାରୀ ଶୁକ୍ଷ୍ମମାନ ଓଡ଼ିଆମାନେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଶ୍ରମଣ୍ୟ ଏମନ୍ତ ମନ୍ଦ ଯେ ଗୋଟିଏ ସୁଯୋଗ ଅସିଲବେଳେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକଳବକ ଉତ୍କଳ ହୋଇ ତାହାକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରୁଅଛି । କିମ୍ପାନି ଡେପୁଟି ଉଲ୍ଲେ- କୃଷ୍ଣ ଓ ମୁକ୍ତସମ୍ପଦ ସମାଜ ଯୋଗ୍ୟ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଦେବା ବିଷୟ ବିବେଚନା କରବା ବାରିଷ୍ଟ ପୁକ୍ ଶେକାଟିମାନେ ଭରଣା ଦେଇଥିଲେ ମାତ୍ର ଅବ୍ୟ ସେ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଶୁକ୍ଷ୍ମ- ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସମୟରେ ଅନୁଦାନ ବା ଚିକା

ଉତ୍କଳପଦ ପାଇବାର ଅର୍ଥା କରୁଥିଲେ ମାତ୍ର କୃଷିକର୍ମର ଫଳା ଫଳଦେନ ସାହେବଙ୍କର ଅନୁକ୍ରମ ନ ହେବାରୁ ଉତ୍କଳରୁ ବହୁତ ଦେଲ-ପର କଣାପାଇଁ ଅଳ୍ପ କାଳେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେହ ଓଡ଼ିଆ ବନୋଦପୁସ୍ତକକୁଳରେ କୌଣସି ଉତ୍କଳପଦ ପାଇ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଅର୍ଥାତ୍ ୫ ୧୦୦୯ କାରୁ ଉଣା ବେତନର ଚାକରୀରେ ବଦଳି ଶାୟି ଦେହ ଅଧିକାରୀ ସମ୍ପଦ ଦେବେ ନାହିଁ ଅଥବା ଦାକମନାଳେ ପ୍ରାଣୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗେ ଲେଉଟିବେ ଏପରି ଗୋଟାଏ ବ୍ୟାସ ଦୋ-ଅଲ୍ପ ଓ ତାହା ପାଇବେବୋଲି ଓଡ଼ିଆମାନେ ଚିତ୍ତ ଏ ଦମ୍ଭ ହୋଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାହାସୁଦ୍ଧା ଚଳନ ଦେଉଅଛନ୍ତି । ଏହି ନଗରର ସଦର-ରାଜରେ ଜଣେ ସଦରକର୍ମୀର ୫ ୨୫୯ କା ବେତନରେ ରହିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ହେଲା । ବେତନକଣ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ମାତ୍ର ରେକର୍ଡ଼ ଜେନରାଲ କଲିକତାରୁ ଏକଜ-ଶକ୍ତି ପଠାଇଲେ । ଉଦ୍‌ପେକ୍ଷା ଉଣା ବେତନର ଅବକାଶ ଦେଉକର୍ମଗଣର ଖାଲି ହେଲା । ଅବକାଶ କର୍ମଗଣର ଗୁଣସାହିତ୍ୟ ଏବଦ୍ୟକ୍ତି ବ ନିୟୋଗ କଲେ । ଯାହାପୁର ସ୍କୁଲର ଦେଉ-ମାଗୁଣ ଲି ହେଲା । ଏହି ଯିବାରେ ଉତ୍କ-ପନ ପ୍ରକାଶ ହେବାରୁ ବେତନକଣ ଓଡ଼ିଆ ବ, ଏ, ଅବେଦନ କଲେ । ଏଥିରୁ ଜଣେ ପଦପ୍ରେରକ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଏ ପ୍ରଥମ ବିଜ୍ଞାପନ ପରବର୍ତ୍ତନ ହେଉ କଲିକତାର ସମାଦପସମା-ନଙ୍କରେ ଅର୍ଥ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରିଲା ଏବ ଉତ୍କଳେ ଲେଖାଗଲା ବ ବ, ଏ, ଅନର ଅଥବା ଏମ, ଏ, ପାଗ ବରବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅବେଦନ କରବେ । ପରବର୍ତ୍ତନ କରବାର ଦେଉ ଏହି ବ ଓଡ଼ିଆରେ ଏପରି ଲେକ ନାହାନ୍ତି । ଅବେଦନପସମାନ ଅଧିକାରୁ ଏବ ଦନ ସତ୍ତା ହୋଇ ଅନେକ ବାବାନୁବାଦ ଉତ୍କଳୁ ଜଣେ ବଦଳାଇ ଏମ, ଏ, ଉପାଧ୍ୟା-ଷ ମନୋମାନ ଦେଲ ମାତ୍ର ତାହାକୁ ଅଧିକାରୁ ଲେଖା ଯିବାରୁ ସେ ନାହିଁ ବଳ ଏବ ଉତ୍କ-ଉତ୍କଳୁ ଏବ ବଏ ନିରଟକୁ ପଦ ଯିବାରୁ ସେ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ବଳ ଏବଂ ଅର୍ଥ ଦୁଇ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଏହିପରି କଲିକତାରୁ ଶେଷରେ ଏକଜଣ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଏ ସବୁସ୍ଥଳରେ ପ୍ରାଣୀକୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କର ବଦଳାଇଲେ-ଉତ୍କ ଉପରେ ମୁରବିଗିର କରବାର ମାନସ ଉଦ୍‌ଖାପାଏ । ନାହିଁ କୌଣସିପ୍ରକାରେ ସର-

କାକୁ ନିୟମାନୁସାରେ ପସ୍ୟା ଉଦ୍‌ଗର ତେଣୁ-ସୁଦ୍ଧା ହୋଇ ନାହିଁ ଏପ୍ରକାରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଅଭାଗ୍ୟ ଦଳା ଅର୍ଥ ବ ବୋଲିବି ଏବଂ ତାହାକୁ ଅବା ଏ ଦୁଃଖ କହିବା ଏ ଅନୁମାନଙ୍କର ଶେଷ ଅର୍ଥା ହରଷା ଦେବନ ଅନୁମାନଙ୍କର ନୁହନ କନିଷ୍ଠର ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଓ ଏକପାକଠାରେ । ଅବଏବ ତାହାକୁ ଏ ଦୁଃଖ ଜଣାଇ ବହିତ ପ୍ରକାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁ ଅଛୁ ।

ଚଳନକଥା ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନପରି ଏନଗରର ଚଳନ-ଯାତ୍ରା ଗତ ରହିବାର ଶେଷ ହେଲା । ଏଥିରୁ ଯାତ୍ରାର ବଦରଣ ଲେଖିବା ସୁଦ୍ଧା ବାବୁ ବିଦ୍ୟ-ନାଥଚରକଠାରୁ ଏସମ୍ପରରେ ଶଶିଏ ପ୍ରେରକ-ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲୁ । ପଦପ୍ରେରକ ଜଣେ ସିଦ୍ଧି ଓ ଉତ୍କଳସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସୁଦା ସେ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି ସେ କୌଣସି ଧର୍ମର ଅନୋଲନ ବା ନିନ୍ଦା କରବା ଅନୁମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହଇ ଅଥଚ ଯାହାପଦ ଏବ ବଦାଦ ଉଦ୍ୟାଦ ମଙ୍ଗଳକାର୍ଯ୍ୟ-ରେ ବେଶ୍ୟା ନାଟ ହୁଅଇ ବୋଲି ସେ ହିନ୍ଦୁ-ଧର୍ମକୁ ଅକ୍ରମଣ କରି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରବାକୁ ଅନୁମାନଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରୁଅଛନ୍ତି ଏବ ପ୍ରକାଶ ନ କଲେ ଅନୁମାନଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ଵଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରବେ ଏପରି ଧମକାଇ ଅଛନ୍ତି । ସୁଣି ବେବଳ ବେଶ୍ୟାକାଟକେତୁ ଏ ଯାହାର ନିନ୍ଦା ନ କର ଯାହା ଭଲ ହୋଇଥିବାର ଲେଖିଲେ ପରିକାସ୍ୟାଦନର ଭାର ପ୍ରଦାନ କରବା ଅନ୍ୟାୟ ଦେବ ବୋଲି ତେବାର ଦେଉଅଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ପାଠକମାନେ ଅବଶ୍ୟ ରୁଦ୍ଧିଆରବେ ଯେ ଅନୁମାନେ ଉତ୍କଳୁ ସକଳରେ ପଢ଼ିଅଛୁ । ପ୍ରେରକପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ନ କଲେ ଲେଖକଙ୍କ ମନରେ ଗୁଣ୍ଡ ଉପରେ ବଟା ଦେବ ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍କଳ ଘୋର୍ୟ ହେବୁ ନାହିଁ ଏବ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଅପେକ୍ଷା ନିୟମ ଭଙ୍ଗ ହେବୁ ହିନ୍ଦୁସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ମାନସିକ କଷ୍ଟ ଦେବୁ । ସୁତରାଂ ଏପରିପ୍ରକାରେ ଅପେକ୍ଷା ନିୟମ ରକ୍ଷାକରବା ଏବ ବହୁଲେକ ଅପେକ୍ଷା ଏକଜଣଠାରେ ଅଗ୍ରସ୍ତ ଦେବା ଶ୍ରେୟ-ସ୍ଵର ବବେଦନା କର ଉତ୍କ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ କର-ବାରୁ ଖାଲୁ ଦେଲୁ । ପତ୍ରପ୍ରେରକଙ୍କର ଅଳ୍ପ ଚୟସରେ ଧର୍ମ ଓ ନୀତି ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍କଳ ଓ ଅଗ୍ରବ ଦେଖି ଅନୁମାନେ ଅନୁନୟ ଦେଲୁ ବନୁ ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅନୁମାନେ ତାହାକ ସାହାଯ୍ୟ କରବାରୁ ଅସମ । ସେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ସ୍ଥା-

ନରେ ଉପଦେଶ ଦେବାକୁ ଉ ଅପେକ୍ଷା ଅଭିପ୍ରାୟ ଅନାୟାସରେ ସିଦ୍ଧି କର ପାଇଲୁ । ବେବଳ ତାହାକୁ ଏକଜ ଅନୁଗ୍ରହ ସେ ସେ ଉପଦେଶ ଦେବା କାଳରେ ଏମନ୍ତ ଉଷା ପ୍ରୟୋଗ କରବେ ସେମନ୍ତ କାହାର ମନରେ କଷ୍ଟ ନ ଦେବ । ଏ ବର୍ଷ ଏ ନଗରର ସୁଅକ୍ତ ଓ ସ୍ଥାନରେ ନେନଯାତ୍ରା ହୋଇଥିଲା । ସକାପେକ୍ଷା ସୁସରଳ ଯାତ୍ରା ବିନୋଦବିହାରଙ୍କର ଅଟଇ । ଏହା ସାଧାରଣ ଦେବା ଉପରେ ନର୍ତ୍ତର କରବା ଏବ ଏଣିକ ହେଦା ଉଣା ଦେବାରୁ ନାଚର-କର ଭାଗ ଉଣା ଥିଲା ମାତ୍ର ମାଂ ଦଳ ସକା-ର୍ତ୍ତନ ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଥିବାରୁ ବିଶେଷ ଜମକ ହୋଇଥିଲା । ସକାର୍ତ୍ତନପୁଣ୍ୟ ଦଳରେ ସାଇଲେ ସୁନରଗ୍ରାମର ଅଗଣିମହାନ୍ତି ଅଧ୍ୟାୟ ପ୍ରେମର ସହିତ ଉତ୍କଳୁସ୍ତେ ଗାଈଣୀ ବାଳିଣୀ କରୁଥିବାରୁ ତାହା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଭଦ୍ରଲୋକ ଚଳନମଣ୍ଡପଠାରେ ଏକଦ୍ଵିତ ହୋଇ ନିବିଷ୍ଣୁଚିତ୍ରରେ ଦୁଇନାମ ଶ୍ରବଣ କରି ଉତ୍କଳସ୍ତୁ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଥିଲେ । ଶେଷ ଦିନ ଜଗନ୍ନାଥ ବଳଭଦ୍ର ସୁଭଦ୍ରା ନୃସିଂହ ମଣେଷ ମହାଦେବ ଉଦ୍ୟାଦ ବେଶ ଏବ ଦାଳନସାହି ଦନ ବାଦାଉଥିବାରୁ ଯାତ୍ରି ଛାଡ଼ି ଗାଣ ହୋଇଥିଲା ଏବ ପ୍ରାୟ ସ୍ଵତ୍ଵ ଶ୍ରେଷ୍ଠ-ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାତ୍ରା ଲାଗିଥିଲା । କଳକା ସକାଟାଟାର ଯାତ୍ରା ସୁଦ୍ଧା ପଦ୍ମନାଭଭଞ୍ଜନ ମୁଦୁ ଦେଉ ଗର ବର୍ଷଠାରୁ ଉଣା ନ ହୋଇ ବରଂ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା । ଏଠା ମଜଲସର ଗୋରୁ ବଡ଼ ସୁନର ଏବ ଯାତ୍ରାର ସମସ୍ତ ଅପ୍ରେକ୍ଷକ ସୁ-ଲୋଚିତ ସାହିରେ ହୋଇଥିଲା । ନଗରବାସୀ ଭଦ୍ରଲୋକମାନେ ଅମଭିଜ ହୋଇ ଯାତ୍ରା ଦେଖି ଏବ ବିହତ ସମାଦର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବଡ଼ସନ୍ତୋଷ ଲଭ କର ଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ସ୍ଥାନର ଯାତ୍ରା ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ନଗରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏବ ଏଥିର ସୁନନୋବସ୍ତୁ ଦେଉ ସକାଟାଟାର ପ୍ରଧାନ କର୍ମଗୁଣ ବାବୁ ଜୟସୁମବାସ ସୁଖ୍ୟାଚର ମୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ମହାନାଥକୁଳ ମାତାମଠର ଯାତ୍ରାରେ ଅମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ଅଳ୍ପ ଥିବାରୁ ଯାତ୍ରୀ ଅଧିକ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ଦନ୍ତସିଦ୍ଧାଚରରେ ବେତେକ ଦର୍ଶ ସୁବେ ଏକସ୍ଥାନର ଯାତ୍ରୀ ଦେଉଥିବା ଓ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ଭଣ୍ଡିରେ ସମୋଗ ଓ ସଦାନୁଭୂତ ଥିବାରୁ ଭାଷ ସମା-ସେବ ଦେଉଥିଲା । ଏଣିକ ଦଳାଦଳ ହେତୁ ଗତ ବେତେକବର୍ଷରୁ ଏକ ଯାତ୍ରୀ ବଦଳରେ

ଦୁଇପାଖୀ ଏବଂ ପୁଣି ଏବର୍ଷ ଅରୁ ଏକ ପାତ୍ରା ମିଶି ଉତ୍କଳସାହିତ୍ୟ ଦୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ପୁରୁଣା ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ମନନ ପତ୍ର ଯାଇ ଅଛି ଏବଂ ନୂତନ ଦୁଇପାଖୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେବତାରୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଶୋକ ବିଶେଷ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଅଥଚ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ୩୪ ଦଳ ଲେଖାଏଁ ନାଟ ଥିଲା । ଏବଂ ଶେଷତଃ ଗୋଟା ଦାତା ଓକି ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ବେଶ ବାଦାୟ ଥିଲା । ଦଳାଦଳ କୌଣସି ସମୟରେ ଭଲ ନୁହେଁ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ତାହା ଶୁଣି ଏକମେଳରେ ଆମେକ ପ୍ରମୋଦ କଲେ ବଡ଼ ପୁଣ୍ୟର ବସ୍ୟୁ ହେବ ।

ଶିଳ୍ପ-ଶିକ୍ଷା ।

କଲିକତା ଶିବପୁର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ସମ୍ପର୍କରେ କଳାସୁଗନ୍ଧମେଣ୍ଡଙ୍କର ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦାରିଣ ଅବଦାନ ହେଲା କଲିକତାଗଜେଟରେ ବାହାରିଅଛି ତହିଁରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜଣାଯାଉଅଛି ଯେ ଏଦେଶୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଶିଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଦେବା କାର୍ଯ୍ୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ନୂତନ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ସହ ଇଲିପୁଟ ବାହାଦୁର ନିହାନ୍ତି ମନୋଯୋଗୀ ଅଟନ୍ତି । ଉକ୍ତ କଲେଜ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜର ଗୋଟିଏ ଶାଖା ଥିଲା । ସନ ୧୮୮୦ ସାଲରେ ପାଦା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କଲେଜ ହୋଇ ଶିବପୁରରେ ପ୍ରାପିତ ହେଲା ଏବଂ ଦାତା ଓ କଲ ଇତ୍ୟାଦି ସାହାଯ୍ୟରେ ନାନା ଶିଳ୍ପକାର୍ଯ୍ୟଶିକ୍ଷାର ସୁବିଧାର୍ଥେ ଗୋଟିଏ ଶିଳ୍ପଶାଳା ତହିଁସଙ୍ଗେ ଜଠିର ହେଲା । କେତେକଦୂର ଉକ୍ତ ଶିଳ୍ପଶାଳା ଉତ୍କଳପୁର ଗଲୁଥିଲା ମାତ୍ର ନାନାକାରଣରୁ ତହିଁରେ ଅଧିକକାର୍ଯ୍ୟ ନ ହେବାରୁ ତାହାରୁ ଉଠାଇ ଦେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଲା । ଏଥିରେ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗର ଜାଇକେବୁର ଶ୍ରେୟସ୍ଵଳ୍ପ ନିପୁଟ ସାଦେବ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅପରୁ କର କହିଲେ କି ଶିଳ୍ପଶାଳା କନା ବେବକ ପୁସ୍ତକରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ରଖିବା ବିଚିନି ନା କି ଅଛି କିଛି ନୁହେଁ । ଏହି ସମୟରେ କଲେଜ ବିଷୟ ଶୁଣିଲେ କଲ ହେବ ତାହା ବିଚାର କରିବାକାରଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଗୋଟିଏ କମିଟି ବସାଇଲେ । ଉକ୍ତ କମିଟିର ବିଧେଷ ଏବଂ ତାଲିକାରେକର ନିଜ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପୂର୍ବକ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନୁତନ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଏହି କଲେଜର ସମ୍ପାଦ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ସରିଲୁ ଏବଂ ଏଠାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାର

ଉତ୍କଳପୁର ମଧ୍ୟ ଦାଖଲଅଛନ୍ତି । ଶିଳ୍ପଶାଳାଟି ଉଠି ନ ଯାଇ ପୂର୍ବଠାରୁ ଉତ୍କଳାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରାପିତ ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କ ବିଚାରନିତ୍ତ ଅଧିକା କଲ ଉଦ୍ୟତ ରଖାଯାଇ ଅଛି ଅରୁ ଗୋଟିଏ ଆବର୍ଣ୍ଣପୁତ୍ର ଓ ଗୋଟିଏ କଲପଦ୍ଵାରା ପୁତ୍ର ଅଧିକା ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି । ବାରଦମାପ୍ରସ୍ତା-ମଦଳୁମାପ୍ରଭ ଅଦେଶ ହୋଇଅଛି ଯେ ସରକାରୀ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଶିଳ୍ପଶାଳାରୁ ନେବେ ଏଥିରେ ଶିଳ୍ପଶାଳାରେ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଭାବ ହେବ ନାହିଁ ।

ଶିକ୍ଷାସମ୍ପର୍କରେ ଏହି ନିୟମ ଦୋଇଅଛି କି ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କୁ ଚାକି ହେବାରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ-ଶ୍ରେଣୀରେ କ ୧୦୩ ଟା ଏବଂ ଅପ୍ରେସିସ-ଶ୍ରେଣୀରେ କ ୧୭୦ ଟା ଗାଏ କ ୨୧୩ ଟା ଶୁଦ୍ଧ ହେବାରୁ ଅଧିକା ଏକଜଣ ଇଉରୋପୀୟ ଏବଂ ଜଣେ ଦେଶୀୟ ଶିକ୍ଷକ ନିୟୁକ୍ତ ହେବେ । ମାଲକିଂ ଅର୍ଥାତ୍ ଧାରୁ ଉଦ୍ୟତ ଖଣିପଦ୍ଵାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବିଦ୍ୟା ନିମନ୍ତେ ଶିକ୍ଷାରବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକାରଣ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଅନୁଭେଦ କରାଯିବ ଏବଂ ଦର୍ତ୍ତମାନ ଅପେକ୍ଷା ଅଧ୍ୟୟନରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଦ୍ଵାରା ଦେବାର ନିୟମ କରିବା-କାରଣ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବ । ଯେଉଁମାନେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଶ୍ରେଣୀରେ ମଡ଼ିଫେ ସେମାନେ ଜନବର୍ଷରେ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦ୍ଵା-ଶାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ତତ୍ପର୍ବ ବର୍ଷରେ କେବଳ ଶିଳ୍ପଶାଳାରେ ଦାତାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଏବଂ କେହି ଇଚ୍ଛା କଲେ କୌଣସି ଭେଲବେ କାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରେରଣ ହେବେ ଏବଂ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଖଡ଼ା-ରେ ଉଚ୍ଚାପ୍ରସ୍ତୁତକାର୍ଯ୍ୟ ଅଥବା କୌଣସିଠାରେ ହେଉଥିବା ବାଉନମାପ୍ରସ୍ତା କାର୍ଯ୍ୟ ଶିକ୍ଷାକରିବେ । ଅପ୍ରେସିସ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ସାତେ ଭିନିବର୍ଷ ସ୍ଵଳଗୁଡ଼ରେ ଏବଂ ଶିଳ୍ପଶାଳାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଖି ଅବଶିଷ୍ଟ ଦେବବର୍ଷ କେବଳ ମାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଖିବେ । ଅପ୍ରେସିସଶ୍ରେଣୀରେ ସରହେ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୁଭମତେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିବାରୁ ସେମାନେ ବାରଦମାପ୍ରସ୍ତା ଏକକାର ନିମ୍ନଶ୍ରେଣୀର ଅଦମାନ ପାଇ ପାରିବେ । ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦ୍ଵାଶାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ଏକଜଣ ଲେଖାଏ ଏକବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ଏକବର୍ଷ ଦର୍ତ୍ତମାନ ଅପେକ୍ଷା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଦ୍ଵାରେ ନିୟୁକ୍ତ ହେଉଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏକିକ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ବାହାଦୁର ଅଦେଶ କର

ଅଛନ୍ତି କି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅରୁ ଶୁଭକର ଲେଖାଏ ନିୟୁକ୍ତ କରିବେ ।

ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦ୍ଵାଶାରେ ଯେଉଁମାନେ ଦାରିଯିବେ ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ଗୋଟିଏ ସ୍ଵଳର ନିୟମ କରାଅଛନ୍ତି । ଜର୍ଜାରର ସମୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଶିକ୍ଷା କଲଉତ୍ତରୁ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ପ୍ରଦର୍ଶ କରିବେ । ଯେଉଁମାନେ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପଦ୍ଵାଶାରେ ବାରଦମାପ୍ରସ୍ତା କଲେଜର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପଦ୍ଵାଶାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟତାର ସାହିତ୍ୟକଟ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ସେମାନେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରୁ ଅନଧିକକାଳ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୁକ୍ତ ହେଲ ଉତ୍ତରୁ ଉକ୍ତ କଟବୋର୍ଡର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ହୋଇ ପାରିବେ ।

ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ଅଶା କରନ୍ତି କି ବୃଷି ଉଦ୍ୟତ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟାଧିକ ମଧ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ଏଠାରେ ହେବ ଏବଂ ସେ ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତି କି ଏକଲେଜ-ରେ ପଢ଼ାଇବା ସକାଶେ ଜଣେ ସମିତି ଓ ମିତ୍ର-ନିଯୋଗିତାମାନେ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା କରିଦେବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବେ । ମୋଟସଲର ପିଲାମାନେ ଏଗୁଣେ ଶିଳ୍ପଶିକ୍ଷା କରି ଅପଣା ଏକକାରୁ ଫେର ଗଲେ ଏମାନଙ୍କ ଅଧିକରେ ଯେ ଅଧିକ ଲଭି ପ୍ରାଣେ ଉଚ୍ଚତାର୍ତ୍ତ ଓ ମିତ୍ରନିଯୋଗିତାମାନେ ଏବଂ ସୁଦ୍ଧା ଶିଳ୍ପବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରାପନ କରି ଶକିବେ ସେମାନୁ କି ରଜସୁର ପ୍ରଭୃତି ଜଣାମାନଙ୍କରେ ହୋଇଅଛି । ଏବଂ ଏସବୁବିଦ୍ୟାଳୟ-ର ପ୍ରୟୋଜନୀୟ କଲ ଓ ଅଧ୍ୟୟନ ଶିବପୁର-କଲେଜଅନ୍ତର୍ଗତ ଶିଳ୍ପଶାଳାରୁ ସ୍ଵଳଗୁଣ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପଠାଯାଇ ପାରିବ ।

ଏ ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଅଛି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଅପେମାନେ ଅଶା କରୁ କି ଶିବପୁର କଲେଜରେ ସରହ ଦେବାରୁ ଅନେକ ଶ୍ରୀ ଉଚ୍ଚା କରାଯିବ ଏବଂ ଦେବାର ଶିଳ୍ପଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର ହେବ ।

ସାପ୍ତାହିକ ସମ୍ବାଦ ।

ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସତ ସତ୍ୟତା ସବୁ ଶ୍ରୀମତୀ ଦୋଇପୁର ଶ୍ରୀମତୀ ସୋମନାଥ ଦେବେ ପ୍ରଭୃତି ବୃଷି-ଦେବାରୁ ବଡ଼ ଶ୍ରୀତକ ହୋଇଅଛି । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚତାର୍ତ୍ତ ଶିଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସେ କି ଉକ୍ତି ଅପଣା ଶିଳ୍ପ ଦେବତାଙ୍କ ବସ ବସ ଅପଣା ଦେବତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ବସାଏ ଏବଂ ନାନା ଚିନ୍ତାରେ ବସବସ ସତ ବୌଦ୍ଧ-ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅପଣା ଶିଳ୍ପ ପଦ୍ଵାଶାରେ ଗାପ୍ରମୟ

To THE EDITOR OF UTKAL DIPIKA,
Sir,
Will you kindly allow a little space in your journal for the following humble suggestion of a deeply interested person.

To whatever cause you may choose to ascribe the unfortunate rising of the Bhuyans of Keonjhur, and in whatever way some may be inclined to interpret it, to minds sufficiently acquainted with the state of affairs in Keonjhur and the feeling of the discontents previous to the rising, there is little doubt that the Maharaja's troubles are due to what the people regard as excessive exactions, and of which they have been long complaining, though not in so open a manner. The rising is not so much against the Maharaja as against the officers, about whom the people are confirmed in their belief as being his evil councillors. In fact the object of the discontent is not to subvert the Maharaja's Rajgi; for in that case their attitude would be quite different, and they could have by this time run to many excesses.

It is, so far as we know, only to have redressed their grievances supposed or real. It is also certain that by a mere change in the personnel of the Maharaja's so called council, the people would have been gratified, and all this trouble prevented at least for the present. One officer in particular whom the people believe to be the Maharaja's evil genius, they can't see at the head of the management without apprehending evil. As matters stand the simple expedient of this man's removal from the management, and an assurance from the Superintendent himself that excessive exactions will not be allowed in future, and that they will not have to pay rent at enhanced rates as lately settled or proposed to be settled, will send the discontents back to their humble huts and save the possible loss of many lives in a strife to which the authorities are likely to drive them by their

warlike preparations. Will the Superintendent condescend to consider and see the wisdom of going over personally to the spot, and holding up an assurance as above which to our mind will have the sure effect of dispersing the crowd, instead of sending any thing like a campaign, and, besides the possible loss of human life, involving the poor estate in heavy expenses, from which embarrassment the finances will take some years to extricate.

28-5-91 *An observer.*

ମୂଲ୍ୟପତ୍ରି ।

ମୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧ ଦାମ୍ଭର ଅଳ୍ପ ଅଭାବ	ଟ ୩୯
ବାବୁ କାଳୀଚରଣ ସରକାର ବଟକ	ଟ ୩୯
ନକଲହୋଇ ଦାମ	ଟ ୩୯
କୌଣସି କାଳ୍ପନିକ ଦାମ ବଳବତ୍ତର	ଟ ୩୯
ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାମ	ଟ ୩୯
ବାବୁ ହରମୋହନ ସାଏ ବ୍ରହ୍ମାମଣି ସ୍ୱପ୍ନ	ଟ ୩୯
ନକଲହୋଇ ଦାମ	ଟ ୩୯
ନକଲହୋଇ ଦାମ	ଟ ୩୯
ପରମାଜନ ମହାନ୍ତି ବୃଥାପାଳ	ଟ ୩୯

ବିଜ୍ଞାପନ ।

WANTED

A Mohurrir for Kendrapara Local Board with a thorough knowledge of surveying. Salary Rs. 15 per month with prospects of increase to Rs. 20 if work gives satisfaction. Preference will be given to English speaking candidates. Application by letter (with copies of testimonials) will be received by the undersigned up to 26th June.

Kendrapara Local Board's office } A. C. WRIGHT,
The 1st June, 1891 } *Vice Chairman.*

ଅଳ୍ପ ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ।

ଅଧିକାରୀଗୀତି

ବା

ନାଟକଗୀତି ।

ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ସୁଲଳିତ ଉତ୍କଳସରର ଓ ଅଧିକାଂଶ କଳା ଓ ହନୁଗ୍ରାମୀଣସରର ଅନୁଭବରେ ରଚିତ ନୂତନ ପ୍ରକାର ଦର୍ଶନମାନ

ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଅଛି । ବଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୯ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର ।

ବଟକ } ଶ୍ରୀ ଚୌଶମ୍ଭର ସ୍ୱପ୍ନ
୨୮/୫/୯୧ } ସମ୍ପାଦକ ।

ନୂତନ ପୁସ୍ତିକା ।

ବ ନ ବା ନା ନା ଠ କ ।

ବଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡକୁ ଟ ୦ ୯ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର । ମୋହନ ସରକାରଙ୍କ ଡାକ-ମାମୁଲ ଟ ୦ ୯ ୨ ଲଗିକ ।

ମେହୁରୋଗ ।

ଘାଟପାଳରେ ସମସ୍ତ ଜ୍ୱାଳା ଯନ୍ତ୍ରଣା ରହୁ-
ଛି ହେବ । ଦୁଇଜଣ ପ୍ରମେହଦାୟୀ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ
ଅକମଳ କରିଅଛି ସେମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ଗୋ-
ପକରୁ ବାରି ଭୃତ୍ୟ ନୁହେଁ ସାମାଜ୍ୟ ଅର୍ଥଦାୟୀ-
ତାପରେ ଶ୍ରୀକଳ ମାୟା ପରିତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ ।
ଏହି ଉପଦେଶମାନଙ୍କରେ ଏକପ୍ରକାର ସେବା
କରି ନୂତନ ସେବା ଏକ ଭଳି ରୁ ସମ୍ପା-
ଦକଙ୍କ ପୁସ୍ତିକାରେ ଅବଶ୍ୟକ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେବା
ଦରମାନେ ଅନୁଗ୍ରହ କେବେ ନାହିଁ

ବଟକ ଏ ଦାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗୀ-
ତୋଳି ଜାଣିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ ।
ଶ୍ରୀକଳ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ନ ହେଲେ ଅଳ୍ପ
ଦିନ ଭାଙ୍ଗି ଅନେକ ଦେଖା ଅନୁଗ୍ରହ ଲାଭ
କରି ପ୍ରସଂସାପତ୍ରମାନ ବେଦଅଧିକାରୀ ସେ ସମସ୍ତ
ଅକମଳରେ ସୁସୁକାଳରେ ପ୍ରକୃତ ଦେବ
କରକଳା ଅବେଶରେ କମ୍ପର ହବରେ
ସି, ବେ, ରାଜ କମ୍ପାନୀରେ ଏକ ବଟକ
ଦରଦରକାର ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ-ପ୍ରେସ୍‌ମାନଙ୍କ ପୁସ୍ତିକାରେ
ଏହି ଉପଦେଶମାନଙ୍କ ହେଉଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଏକଟଙ୍କ-
ସତ୍ର ଟ ୨ ୦ । ପୁସ୍ତିକା ଓ ଡାକସର୍କା ପ୍ରକ

Watches! Clocks! Time pieces!
Repaired by an efficient workman
the premises of the Cuttack Printing
Company. Charge moderate.

ଘଡ଼ିମରମତି ।

କାଳାପ୍ରକାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର
ଉତ୍କଳରେ ମରମତ ଦେବା ଓ ଯଥା ସମ-
ସ୍ତରେ ପାଞ୍ଜିରୀକାର ଭଲ ବନୋବସ୍ତୁ ଏ
କରରେ କ ସୁବାରୁ ଅମ୍ଭେ ଘଡ଼ି ମରମତର
କାର୍ଯ୍ୟରମ୍ଭ କରୁଅଛୁ । ଯାହାର ଦରକାର

ଦ୍ଵାରା କରାଗଲା ସମର୍ଥ । ଗଞ୍ଜନାଥ ଓ ଭଲଦୃଷ୍ଟର କୁରୁଆ ପ୍ରାଣମାନଙ୍କରେ ଏବଂ ଓଲଟରା ସମୟରେ ଚାପିପାଣି ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା ଦେଖିବା ଭବ ଏବଂ କୁରୁସମୟରେ ସେହିମାନେ ଗୁ-ପାଣି ପିଅନ୍ତି ସେମାନେ କାପି-ପାଣି ପାନ କଲେ ଅଧିକ ଉପକାର ଦେବାର ଅପା ଦେଖୁଅଛୁ ।

କୁଆଁପାଳରୁ ଜଣେ ପଦ୍ମପ୍ରେରକ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି କି ପ୍ରାଣୀୟ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦୁରବସ୍ଥାଦେହୁ ଭକ୍ତି ପ୍ରାଣର ବିଦ୍ୟାଳୟଟିର ଅକାଳମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଅଛି । ମା ୩୭ ବ ଦେଲ ବେଦା ଅଦାୟ ନ ଦେବା ଓ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ନ ମିଳିବା ଏଥିର କାରଣ ଅଟଇ । ଯାହା ଦେହ କାନ୍ଦୁ କୁଣ୍ଠମୋକ୍ତ ବସୁ ଜମିଦାର ଏଥିରେ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ସାଧାରଣ ହୃଦାଥେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଣ୍ଣାକ୍ରମ ଲର ସୁଲ ସେଠାରେ ପ୍ରାପନ କରୁଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତହିଁର ଉଦ୍ଘାତ ନମନ୍ତେ ସଥୋଚିତ ଯତ୍ନବାନ୍ ଅଛନ୍ତି । ବିଦ୍ୟାଳୟର ସମସ୍ତ ବ୍ୟୟଭାର ପ୍ରକୃତ ଉଚ୍ଚା ବ୍ୟୟା ଦେଖାଯୁବା କାନ୍ଦୁ ମହା-ସ୍ଵୟ ଅଦାୟ କରି ଦେଇଅଛନ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରମ ସାର ବସୟ ଅଟଇ । ଅନେମାନେ ଅଣା ନରୁଁ ବି ଉଷ୍ଣି କୃଗୋର୍ଡ଼ ଏ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅବସ୍ଥା ନିନ୍ଦ-ନୁପୁଂବ ଉଚ୍ଚିତ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ନିନ୍ଦୋ-ସୋନା ଦେବେ ।

ଅଜକାଳି ଗଣ୍ଡଗୋଳର କୁଅର ଉଠିଅଛି ବୋଲିବାକୁ ଦେବ । ଗୁରୁଅନ୍ତ ଦଙ୍ଗାଦଙ୍ଗାମା ଓ ନେଲର ସ ବାଦ ଅସୁଅଛି । କଲିଧରା ଓ ଏଲବାଗଦର ମେଳକଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ଵ-ଧୀନ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଅଭଳକ୍ଷୀର ବଦସାର ସର୍ବଭବଜନରେ ଏକଦଙ୍ଗା ହୋଇଅଛି । ଉକ୍ତି ସର୍ବଭବଜନର ବିସମପୁରସ୍କାମରେ ଗୋଟିଏ ବାସିକ ପଶୁନାଟ ହୁଅଇ । ଏଥିର ଦାଃରେ ଉପାଳମାନେ ଉଦୁଦେଶରେ ଅନେକ ଗୋରୁ ବଳଦ ଜଣିବାରୁ ହିନ୍ଦୁମାନେ ପ୍ରଭବାଦ କଲେ । ଏଥିରେ ପୁଲିସ ଇଡ଼ିପୁଂବକ ଦେଇ ଅଥବା କାହାର ଅଦେଶମରେ ଦେଉ ବସାଇକ ସମ-ସରେ ରହି ହିନ୍ଦୁ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିରୁଦ୍ଧଧାରଣ-ପୁଂବ ଏକଜଣକୁ ଦୂର ଓ ଅନ୍ୟ କେତେ-ଜଣକୁ ଅହତ କଲେ । ମାଲ୍ୟବର ବଙ୍ଗାୟ

ଶ୍ରେଷ୍ଠକଟି ପ୍ରାଣୀୟବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଏଥିର ରିପୋର୍ଟ ଭଲ ବ ଭବୁଅଛନ୍ତି ।

ଫରଦପୁରର କେତେଜଣ ଦେଶୀୟଲୋକ ଏକଥ ହୋଇ 'ଫରଦପୁର ଲୋକ ଅଧିବ' ନାମରେ ଗୋଟିଏ ଯୌଥ କାରବାର ଅଳକୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଲ କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ-ପୁଅରେ ଟଙ୍କା ରଖ ଦେବା ଏବଂ ଟଙ୍କା ଅମା-ନତ ରଖିବା ଓ ଦେସୀବ ରଖିବା ଏହି ଅଧି-ସର କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟଇ । ଗତବର୍ଷର ଅଧି ବ୍ୟୟର ଭାଲକା ସମ୍ପ୍ରଦି ପ୍ରକାଶ ହୋଇଅଛି । ତହିଁରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏହିଜଙ୍ଗାମାର ମୋଟ ଦେଶା ୨ ଲକ୍ଷ ୭୮ ହଜାର ଟଙ୍କା ଏବଂ ପାଉଣା ୩ ଲକ୍ଷ ୪୭ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅଟଇ । ଗତ ବର୍ଷରୁ ମୋଟ ଅଧିକ ୨୮୮୭୯୩ ଓ ବ୍ୟୟ ୪୮୮୮୭୯୩ ଟଙ୍କା ପ୍ରାୟ ୪ ୨୩୩୮୩୩ ଲକ୍ଷ ହୋଇଅଛି ଓ ଅଂଶମାନଙ୍କୁ ଶରବସୁ ୪ ୨୮୩୮ ଲକ୍ଷାଏ ଉଭୟତ୍ର ଦିଆଯାଇ ଅଛି । ଶରବସୁ ବାସିକ ୪ ୨୮୩୮ ଅର୍ଥାତ୍ ମାସକୁ ୪ ୨୮୩୮ ଲକ୍ଷ ସାମାନ୍ୟ ନୁହଇ । ଯୌଥକାରଦାର ଦକ୍ଷତା-ସହିତ ତଲାଭ ପାଇଲେ ଉତ୍ତମ ଲଭଇ ଉପାୟ ଅଛି ବୋଲି ଏଥିରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଅଛି । ସେହି-ମାନେ ଏହି ଅଧିସରୁ ଟଙ୍କା ରଖ ନଅନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାବର ସଖ୍ୟା ଅଧିକ । ତେଣୁ କଲେ ପ୍ରଭେଦି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏସର ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ଗୁଲିପାରେ ।

କେଉଁଠିରୁ ଏସପ୍ରାଦରେ ବହୁ ନୁହନ ସମ୍ପାଦ ଆସି ନାହିଁ । ଅମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିମିଶନର ଗଢ଼ଜାତ ସୁପ୍ରଗୁଣ ସାହେବଙ୍କ ଅଦେଶମରେ ଭାଦ୍ୟବର ସେସକାର ଜେଣ୍ଡ଼ ଲଭ୍ୟବ ସର-କାରୀ ସରକ୍ଷାମ ଲେନି ଏଠାରୁ କେଉଁଠିର ଗଢ଼କୁ ଗଢ଼ ସୋମଦାର ରମାନା ହେଲେ । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସାଦେବ ମହୋଦୟ ବହୁକାଳ ଗଢ଼ରେ ଅବସ୍ଥିତକରି ମେଳୟାକର ମୋକଦମାମାନ ନିଶ୍ଚିତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ୍ ସାନ୍ନି-ସାର ସୁବନ୍ଦେ-ବସୁ କରି ଅସିଦେ । ଏକରୁ ବଡ଼ ଭଲ ହୋଇଅଛି । କାରଣ ଉଚ୍ଚକାର ପରେ ୨ ହେଁର ଲଦକ୍ତି ଓ ବିପୁର ସେପର ଭଲ ଦେବ ବିଲମ୍ବରେ ଭାଦ୍ୟ ଦେବ ନାହିଁ ଏବଂ ସାଦେବ ମହୋଦୟ ପ୍ରଥମରୁ ସ୍ଵୟଂ ଭଦକ୍ତି କରିବାରେ ନିୟୁକ୍ତି ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶେଷ ସନ୍ତୋଷ ଦେବ । ଏଠାରୁ ସାରିଥିବା

ସମସ୍ତ ସେଠାରେ ଅଛନ୍ତି କେବଳ ସେହି ସୈନିକଦଳ ନେଲଗୋରୁ ଦେହର ଦୋଇ-ଥିଲେ ମେଲ ରୁଜିରିଗାରୁ ସେ ଲେଉଟି ଯାଇ ଅଛନ୍ତି । ବହୁ ଫରଦପୁରର ସେନାପତି ନିରପଦରେ ଗଢ଼କୁ ଲେଉଟି ଅସିଅଛନ୍ତି । ମେଳୟାମାନେ ଭାଦ୍ୟାଳପ୍ରଦ କୌଣସି ଅଭ୍ୟାସର ନ କରି ସମାଦରରେ ଅଟଇ ରଖିଥିଲେ ।

କଲିକତାର ଦୈନିକ ନାମକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଏଠା ରେବନ୍ଦଶାଳଲେକର ଅଧ୍ୟାପକ ବାବୁ ଅବନୀଶଚନ୍ଦ୍ର ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ ବଦଳ ଦେବାର ସମ୍ପାଦ ପ୍ରକାଶ କରି ଉଦ୍ଘୋଷଣେ ଅପଣା ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଏହିପରି ଲେଖିଅଛନ୍ତି କି " ଏଥିନମନ୍ତେ କଟକବାସିମାନେ ଦୁଃଖିତ ଦେବେ ନାହିଁ ।" ଅବକାଶ ବାବୁ ଅଭିଭାଷି-କାଳ ଏକଗରରେ ରହିବାରୁ ଅନେକ ବଦଲେକସହୃଦ ବଢ଼ୁଆ ହୋଇଅଛି ଏବଂ ସେମାନେ ସେ ଭାଦ୍ୟାକର ବଦଳ ହେଲେ ଦୁଃଖିତ ନ ଦେବେ ଏବଂଥା ବୋଲିଯାଇ ନ ପରେ । ମାତ୍ର ଅନେମାନେ ଦୁଃଖରସହିତ କହୁଅଛୁଁ ଯେ କଲେକରେ ଅପଣା ସରକାରୀ-କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହଦ୍ଵାରା ସେ ଏଠାରେ କେଉଁପ୍ରକ୍ତି ହୋଇ ପାର ନାପାନ୍ତି । ଅତଏବ ଭାଦ୍ୟାକ ସରକାରୀକାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପର୍କରେ ଦୈନିକ ଯାହା ବହୁ ଅଛନ୍ତି ଭାଦ୍ୟା ଅସର୍ଥା ବୋଲି ଅନେମାନେ କହି ନ ପାରୁଁ । ସମୟରେ ଭାଦ୍ୟାକର କାର୍ଯ୍ୟବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୁଡ଼ାସ ଏ ପସିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଅଛି ତହିଁରୁ ସେ ଅବଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିଦେ ସେ ଭାଦ୍ୟାକପ୍ରତି ସର୍ବସାଧାରଣ ସମୁଦ୍ଧ ନୁହନ୍ତି ଏଥିପାଇଁ ସେ ପୁଂବରୁ ସେକା-ପୁଂବକ ବଦଳର ତେଣୁ କରୁଥିଲେ ଅଧିକ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଏଥିପୁଂବେ ଅନେମାନେ ଲେଖିଥିଲୁଁ ଯେ କଲିକତାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧିକାରୀ ଦେବାରୁ ପଦସାର ଫିସ ଦୂକି କରିବାକାରଣ କୃତ୍ରିପଦ-ମାନେ ମନସ୍ତ ବିରଅଛନ୍ତି । ସମ୍ପ୍ରତି ସଞ୍ଚାବନାରେ ପାଠକଲୁଁ କି ଗତ ମ.ରତମାସ ତା ୩୧ରଖରେ ଯେଉଁ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେଲ ତହିଁରେ କଲିକତା-ବିଦ୍ୟାଳୟର ମୋଟଅଧିକ ୧୨୧୩ ୫୨୭୬୩ରୁ ୨୮୮୮୮୮ ଟଙ୍କା ଏବଂ ତହିଁମଧ୍ୟରେ କେବଳ ପଦସାର ଫିସ ୧୧ ୧୩ ୫୫୭୬୩ରୁ ୨୭୫୬୩ ହୋଇଅଛି । ଉକ୍ତି ବର୍ଷର ମୋଟଅଧିକ ୧୨୧୩

୧୨ ଦକାଉ ୩୮୮ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମଧ୍ୟରେ
 ସମ୍ପାଦନାକାରୀ ପାଠକମାନଙ୍କ ଦେବାରେ ୧ଲକ୍ଷ
 ୪୦ ଦକାଉ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ହୋଇଅଛି । ଏଥିରୁ
 ଅବଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଅଛି ଯେ ପଞ୍ଚମାସ ଫିସ-
 ଦ୍ୱାରା ଯାହା ଅଧିକ ହୋଇଅଛି ସମ୍ପାଦକଙ୍କର
 ପାଠକମାନଙ୍କ ଦେବାରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରୁ ୨ ଦକାଉ ଟଙ୍କା
 ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ହୋଇଅଛି । ଏବଂ ଏଥିପରେ
 ପଞ୍ଚମାସକାର୍ଯ୍ୟକଳାଦ୍ୱାରା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପ୍ରଶ୍ନ ରୂପାୟନାଦି
 ଅନୁଧ୍ୟାନ କେତେକ ବ୍ୟୟ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଯେ-
 ପ୍ରକାରେ ମୋଟ ଅଧିକ ମୋଟ ବ୍ୟୟ ନିର୍ବାହ
 ହେବାଉଥିବୁ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଦକାଉ ଟଙ୍କା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
 ହୋଇଅଛି ଏବଂ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହି ପରିମାଣ
 ଅଥବା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଅଧିକ ଟଙ୍କା କମା ହେଉଅଛି
 ସେପ୍ରକାରେ ଫିସ ଦୁଇ କର ପଞ୍ଚମାସକର ଅସ-
 ବ୍ୟୟ ଘଟାଇବାର କୌଣସି ଦେଖି ଦେଖାଯାଉ
 ନାହିଁ । ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକର ଉପକ୍ରମ
 କି ପଞ୍ଚମାସ ଫିସ ଦୁଇ କର ପଞ୍ଚମାସ କର
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କା ସାଧାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୂପରେ
 କପର ବ୍ୟୟ ହେବ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର କରବେ ।

ଦେବାନୀ ଅଦାଲତର ନିମ୍ନ ମହକୁମାମାନ-
 କରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଦୁଇ ଦେବାଦୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର
 ଅନୁକ୍ରମ କର ଉପକ୍ରମ କରବା କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ-
 ଯୁଗକର୍ତ୍ତୃମେଣ୍ଡ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସାହେବଙ୍କୁ ଗୁରୁ
 ଦେଇଥିଲେ । ସାହେବ ପ୍ରଶଂସିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ-
 ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଦୁଇ ଦେବା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତ-
 ମାନ ସେତେ ମୁନସିଫ ସବୁକଳ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ
 ଦ୍ୱାରା କିମ୍ପା ନିର୍ବାହ ହୋଇ ନ ପାରିବାର
 ସ୍ଥିର କର ଅଧିକା କ ୫୨ ଶ ମୁନସିଫ ଏବଂ
 କ ୪ ଶ ସବୁକଳ ନିଯୋଗ କରବା କାରଣ
 ଅନୁସୂଚ୍ୟ କରଅଛନ୍ତି । ଏହି ଅଧିକା ହାକିମ ଓ
 ସେମାନଙ୍କ ଅମଲକ ବେତନାଦିରେ ଦାର୍ଶିକ
 ୨ଲକ୍ଷ ୮୦ ଦକାଉ ଟଙ୍କା ଅଧିକା ବ୍ୟୟ ଦେବାର
 ଅନୁମତି ହୋଇଅଛି ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମଧ୍ୟରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଅଧିକ ପ୍ରଦେଶୀୟ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ
 ଦେବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିକ
 ଅର୍ଥାତ୍ ୧ଲକ୍ଷ ୪୦ ଦକାଉ ଟଙ୍କା ପ୍ରଧାନ ଗବ-
 ଶ୍ଟିମେଣ୍ଡକଠାରୁ ଦାର୍ଶିକ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବାର
 ପ୍ରାର୍ଥନା କରଅଛନ୍ତି । ଏହି କ ୫୨ ଶ ମୁନ-
 ସିଫ ମଧ୍ୟରୁ ଏହି ମଧ୍ୟରେ କ ୨୭ ଶ ଏବଂ ୧୦
 ସ୍ୱରୂପ ନିୟୁତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗବର୍ଣ୍ଣ-
 ମେଣ୍ଡ ମଞ୍ଜୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଏମାନେ ବାଦାଲ
 ହେବେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ କ ୧୭ ଶ କମିଶନ

ନିୟୁତ ହେବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମୁନସିଫମାନେ
 ଅନେକ ଅକ୍ଷୟକୁ ପରଶ୍ରମରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବେ
 ଏବଂ ମୋକଦ୍ଦମା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବିଳମ୍ବ ଉଣା
 ହେବ ଏତେ ନୂତନ ମୁନସିଫ ନିୟୁତ ହେଉ-
 ଥିବା ପ୍ରକାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ କି କିଛି ଫଳକ
 ନାହିଁ ? ଓଡ଼ିଶା କି, ଏଲ୍, ଉପାଧିକାରୀ
 ଓକିଲଙ୍କର ଏ ସମୟରେ ତେଣୁ କରବା
 ଉଚିତ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥର କୁଷ୍ଠରୋଗିଙ୍କର
 ଦୁଇବସ୍ତା ।

ଦେଓଗଡ଼ ଇଂରାଜସ୍ୱଳର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ
 ବାବୁ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ରବାବୁ ବସୁ ବୈଦ୍ୟନାଥର କୁଷ୍ଠ-
 ରୋଗିଙ୍କ ଦୁଇବସ୍ତା ଓ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର ଅଂଶିକ ପ୍ରଶ୍ନ-
 କାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗର୍ଭପତ୍ର ସମ୍ପାଦନାରେ
 ପ୍ରକାଶ କରଅଛନ୍ତି । ତାହା ପାଠକଲେ ନିତାନ୍ତ
 ଆଶୀର୍ବାଦୀୟ ନ ହେଲେ ଅବଶ୍ୟ ବିଗଳିତ
 ହେବ । ବୈଦ୍ୟନାଥ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଗର୍ଭ-
 ପ୍ରାଣ ଏବଂ ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ କଲେ
 କୁଷ୍ଠରୋଗ ଭଲ ହେବ ଏ ବିଶ୍ୱାସ ହିନ୍ଦୁମଧ୍ୟରେ
 ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ କରୁଥିବାରୁ କାଳପ୍ରାକର
 କୁଷ୍ଠରୋଗୀ ସେଠାରେ ରୁଗ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ
 କର ସେଠାରେ ଯେଉଁ କଷ୍ଟ ହୁଅଇ ତାହା
 କହିଲେ ସରକ ନାହିଁ । ରହିବାର ଘର ନ
 ଥିବାରୁ ଗରମରେ ଓ ପଦାରେ ପଡ଼ିରହନ୍ତି ।
 ବର୍ଷା କି ଶରଦ୍ଦେଲେ କାହାର ପିଣ୍ଡରେ
 ଟିକିଏ ଅଶ୍ରୁ କେଲେ ଗୁହସ୍ତ ଭିତ୍ତିହୁଅନ୍ତି ।
 କର୍ତ୍ତୃକୃଷ୍ଣରୁ ଅଶ୍ରୁ ହେବେ ଉପାତ
 ଏମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡେ ରଖାଇ ଦେବେ ନାହିଁ ।
 ଏଠାରେ ଶୀତ ଅଧିକ ଲୁଗା ଓ ଅଶ୍ରୁ ଅଭା-
 ବରୁ ଦାରୁଣଗାନ୍ଧ ଭୋଗକରବାକୁ ହୁଅଇ ।
 ଉତ୍ତାମାସି ବା ଅର୍ଦ୍ଧଠା ପରର ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ
 ମୁଠାଏ ଅଳ୍ପ ପ୍ରାୟଲେ ସଦା ମନପୁରୁ ମନାଏ
 କଲ ପିଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଠାର କୃପମାନ
 ଅଳ୍ପ ଗହୀର ଏବଂ କୁଷ୍ଠରୋଗୀ କାହାର ହାତ
 ବହୁତ ଦେବାରୁ ଅଥବା କଳପାଟ ଅଭାବରୁ
 କୁଷ୍ଠରୁ କଲ ଛାଡ଼ିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ସହର-
 ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଦୁଇଗୁଣି ପୁଷ୍ପଗଣୀ ଅଛି
 ସେଥିରୁ କଲ ମିଳୁନିପାରିବାର ଗୁଣ କଟକଣା
 ହେଉ କୁଷ୍ଠରୋଗୀ ଶର୍ଣ୍ଣକର ପାରିବାକୁ ଅସମ
 କାରଣ ସେମାନେ ସେସବୁ ପୁଷ୍ପଗଣୀରେ କାର୍-
 ବାର କଲେ ସାଧାରଣ ପ୍ରାଣର ଅନୁଶ୍ରବେ ।
 ସେପ୍ରକାରେ ରୋଗମାନଙ୍କର କଳପାଟ ବରବା

କଷ୍ଟ ସେପ୍ରକାରେ ସମର କଥା ନାହିଁ ଅଥଚ
 ଧନବିନା ଏପ୍ରକାର ରୋଗିଙ୍କର କଷ୍ଟ ଅଧିକ
 ହୁଏ ହୁଅଇ । ଏହି ସମସ୍ତ ଗୋଟିଏକାକୀ ଅବସ୍ଥା
 ଦେଖି ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ରବାବୁ ଅତି ଦେହେତକ ସଦା-
 ଶ୍ରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଯୋଗରେ ବୈଦ୍ୟନାଥରେ
 କୁଷ୍ଠରୋଗିଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଅଶ୍ରମ ଏବଂ କଲର
 ବନୋଦୟ କରବାକୁ ସଂକଳ୍ପ କରି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱପାଇଁ
 ସାଧାରଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଅଛନ୍ତି । ସେ
 ଅନୁମାନ କରନ୍ତି କି ଆପଣଙ୍କ ପାଠକମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା
 ସଂଗୃହୀତ ହେଲେ ଅହେତକମାନଙ୍କରେ
 ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ ନିର୍ମିତ ହୋଇ ପାରିବ କି
 ଯହିଁରେ ପାଞ୍ଚଗଣ କୁଷ୍ଠରୋଗୀ ରହିପାରିବେ
 ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅହେତକମାନଙ୍କ ଟଙ୍କାମଧ୍ୟରୁ
 କେତେକଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ କଲର ଗୁଣ୍ଡ ନିର୍ମିତ
 ହେବ ସେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କଲ ପୁଣି ରହିଥିବ
 ଓ ନଳଦ୍ୱାରା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କଲ ରୋଗିମାନେ ବ୍ୟବ-
 ଦାର କରପାରିବେ । ତାହା ହେଲେ କଲ-
 ଦ୍ୱାରା ଦୃଷ୍ଟିତ ହେବ ନାହିଁ । ଅଥଚ ରୋଗି-
 ମାନେ ଗାଧୋଇବା ଓ ପିଇବା କାରଣ ପ୍ରୟୋ-
 କନାମଧ୍ୟରେ କଲ ପାଇପାରିବେ । ଅବଶିଷ୍ଟ
 ଟଙ୍କା କମ୍ପାନୀଗଣଙ୍କରେ କମା ରହି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର
 ସ୍ୱରୁ କଣେ ଗୁରୁରୁ ବେତନ ଏବଂ ଘରର
 ବାର୍ଷିକ ସଂସ୍କାର ଶର୍ତ୍ତା ନିର୍ବାହ ହୋଇଯିବ ।
 ଶୀତକଷ୍ଟ ସକାଶେ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ରବାବୁ ନୁଆ ଓ
 ପୁରୁଣା ଲୁଗା ମଧ୍ୟ ସହସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ
 ଉଣା କରଅଛନ୍ତି । ପୁରୁଣାଲୁଗା ପାଇଲେ
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ କନ୍ଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରଦେବେ । ଏପରି
 ଭୋକନ ସକାଶେ ସେ ଯାହା ଦେବ ତାହା-
 ମଧ୍ୟ ଗୁଣ୍ଡା ଦେବ । ସବୁଠାରୁ ଘର ଓ କଲ
 ଯୋଗାଇବାର ପ୍ରୟୋକ ଅଧିକ ଅଟଇ ଏବଂ
 ଏ ବିଷୟରେ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉତ୍ତମ
 ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱର ସାହାଯ୍ୟ କରବା ସମସ୍ତଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
 ଅଟଇ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଦେହଦକାର ଟଙ୍କା
 ଦେବା ସ୍ୱାକ୍ଷର ହୋଇଅଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କରବା କାରଣ ଅନୁମୋଦନ ସହସା-
 ଧାରଣକୁ ଅନୁସୂଚ୍ୟ କରୁଅଛୁ ।

ମଣିପୁର-ସମାଗର ।

ମଣିପୁରର ସୁବରକ ବା ସେକାପଲ ଶିକ୍ଷକ-
 କରକର ବିରୁଦ୍ଧ ଗଣ ପୁକ୍ ସୋମବାରଠାରୁ
 ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଅଛି । ବିରୁଦ୍ଧ କରବାକୁ ଉଚିତ
 ବିରୁଦ୍ଧ ନିୟୁତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ସଦା ଦଣ୍ଡେଲ
 ମିତେଲ, ମେକର ରକବେ—ଏହି ଦୁଇକଣ

the ears of the Superintendent as the female students are too cowardly to report against their teachers, or else such an indecent action would not for a moment be tolerated by the Superintendent to be practised in the school in his charge This sort of discipline would never go towards inducing Hindu and mahomedan parents to send their children to be so vilely exposed. I think this pernicious system of punishment should be put down with a rigor and the inflictors of this form of punishment taught that their ignorance is more deserving of punishment.

Your truly.
Pro. Bono. Publico.
Cuttack. 2nd. June 1891.

ଲ୍ୟାଣ୍ଡି ।

କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନପୁର	୪୦୯
ନାମଗୋଦଳ ମଫାଡ଼ି ଉଦ୍‌ଧାରଣ	୪୦୯
ବନବନ୍ଧନ ପ୍ରାଣ ସୁକ କରଣ	୪୦୯
ନୂତନ ନୂତନ ମନୁଷ୍ୟ କରଣ	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯
କାମ୍ବୁ ଚାଷ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର	୪୦୯

ବିଜ୍ଞାପନ ।

Extract from Bengal Government No. 6 Y. J. of 11th May 1891. The boats which enter Ranges IV AI V B and V of the Orissa Coast Canal, whether "up" or "down" shall on their return Voyages be allowed, whether loaded or empty, to pass through these ranges, free of toll This concession will

only be applicable to country craft not towed by steamers. It will not apply to Steamers and larches, nor to only boats in tow of steamers.

These orders will have effect from the 1st. June, 1891 to the 30th. May 1892.

ଯେସମସ୍ତ ଦେଶିକୋଟି କୋଷ୍ଠକେନାଲର ଚୋର୍ଥ (ଏ) ଚୋର୍ଥ (ବ) ଏବଂ ସମସ୍ତ ରେଞ୍ଜମଧ୍ୟରେ ଗରାପୁତ୍ର କରଣ କାହା ଫେରକ ଅଧିକା ସମୟରେ କୋଷ୍ଠର ଦେଇ ଅଥବା ଖାଲି ଦେଇ ମାସୁଲ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବନ୍ଦୁ ଶୁମାର କମା ଶୁମାରଦ୍ୱାରା ଟିକାଦଣ୍ଡ ଅଥବା କୋଟି ବନା ମାସୁଲରେ ଯାଇପାରବ ନାହିଁ ।

ଏହି ହୁକୁମ ସନ ୧୮୯୧ ମସିହା ୧ ଜୁନ ଠାରୁ ସନ ୧୮୯୨ ମସିହା ୩୦ ମେୟିନ୍ତୁ ଜାରିଦେଲ । ୨୨୮୯

A. Monies,
Executive Engineer.
Balasore Division.
1-6-91.

WANTED

A Moharrir for Kendrapara Local Board with a thorough knowledge of surveying. Salary Rs. 15 per month with prospects of increase to Rs. 20 if work gives satisfaction. Preference will be given to English speaking candidates. Application by letter (with copies of testimonials) will be received by the undersigned up to 20th June.

Kendrapara Local Board's office } A. C. WRIGHT,
The 1st June, 1891 } Vice-Chairman.

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷମଂଗୀତ

ବା

ନାଟକଗୀତ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସୁଲଳିତ ଉତ୍କଳସ୍ତର ଓ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କଳା ଓ ହୃଦୟାମୟର ଅନୁକରଣରେ ରଚିତ ନୂତନ ପ୍ରକାର ସଙ୍ଗୀତମାନ

ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇଅଛି । କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀର ପତ୍ରିକାରେ ବିକ୍ରୟର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୪ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର ।
କଟକ } ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଚନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପାଦକ ।
୨୮/୫/୯୧ }

ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ।

କ ନ ବା ନା ନା ଟ ବ ।

କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀର ପତ୍ରିକାରେ ବିକ୍ରୟର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡକୁ ଟ ୦ ୩ ବାଉଅଣା ମାତ୍ର । ମୋଟସର ସକାଶେ ଡ୍ରାକ୍ ମାସୁଲ ଟ ୦ ୯ ୨ ଲାଗିବ ।

ମେହରୋଗ ।

ପ୍ରାଣାୟାମରେ ସମସ୍ତ ଜ୍ୱାଳା ସଂକ୍ରମଣ ନିବୃତ୍ତି ହେବ । ଦୁର୍ଲଭ ପ୍ରମେଦବ୍ୟାଧି ପେଡ଼ିମାଳକୁ ଅନିମନ୍ତ ବରଷରେ ସେମାନଙ୍କର ଭାର୍ତ୍ତୀ ଗୌରୀ ଏକରକାର ଉଚ୍ଚତମ ନୁହେଁ ସାମାନ୍ୟ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ ସକାଶେ ଲାଭକର ମାୟା ପରିଚାଳନା କରୁନୁହେଁ ।

ଏହି ଔଷଧ ସମସ୍ତଙ୍କରେ ଏକସମ୍ପାଦ ଶେଷ ହେଲେ ନୂତନ ସେନା ଏବଂ ତଳ ଭୂତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେବେ ଅବଶ୍ୟକ ଦେବା ପେଡ଼ିମାଳେ ଅବଶ୍ୟକ ନ ଦେବେ ନିଶ୍ଚୟ କହୁଅଛୁ ଏ ବ୍ୟାଧି ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗୀତ ହୋଇ ନାଟକର ଶେଷସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ । ଶ୍ରୀରାଜ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରରେ ପରଶର ନ ହେଲେ ଅଳ୍ପ ଦିବ ଭାଙ୍ଗି ଅନେକ ସେନା ଅବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ପ୍ରମାଣପତ୍ରମାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ ଅଭିଳାଷରେ ପୁସ୍ତକାଳରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେବ କଲକତା ଅବେଶରେ ନିମନ୍ତ କରକରେ ବି, ଦେ, ପ୍ରତି ଡିମ୍ପାନିନିଠାରେ ଏବଂ କଟକ ନରସିଂହଜୀର ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀର ପତ୍ରିକାରେ ଏହି ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ ହେଉଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଏକଅଣା ପ୍ରତି ଟ ୨ ୩ । ପୁସ୍ତକ ଓ ଜାକେଟ୍ ପ୍ରତି ଟ ୨ ୩ ।

Watches! Clocks! Time pieces!
Repaired by an efficient workman the premises of the Cuttack Printing Company. Charge moderate.

ଘଡ଼ିମରମତି ।

ନାନାପ୍ରକାର ଘଡ଼ି ବଡ଼ ଶୁଦ୍ଧପଦ୍ଧତି ଉତ୍କଳରେ ମରମତ ହେବା ଓ ନିଆ ସମୟରେ ପାୟୁସିକାର ଭଲ ତାମାବସ୍ତୁ ଏ ଉତ୍କଳରେ ନ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥେ ଘଡ଼ି ମରମତକାରୀ । ନୁହେଁ ଯାହାକି ବରକାର

ରାଜାପୁତ୍ର ଅର୍ଥୁ ବନ୍ଧୁ ଅଥା ଅଧିକ ନାହିଁ । ଏହା
 ସ୍ତ୍ରୀର କର ଅନେକନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ଗୁଣ୍ୟାର
 ଘଳାରେ ପାଣି ଲଗାଇ ଟାଙ୍ଗିଦେଇ ଦାଢ଼ି
 ଦୋର୍ତ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ କଲେ ଏ ସଦୃଶ ଏକାନ୍ତ
 ଅଭିନୟ ଓ ଜୀବନ୍ତ ଅଟଇ ତଥାକ
 ଦେଖିବାକୁ ଦେବ ସେ ଅସାମି ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥା
 କଲ ଉତ୍କଳୁ ଅସ୍ତ୍ର ଓ ଜନଶୂନ୍ୟ ଦୋର
 ବୃନ୍ଦାୟ ଅପରାଧ ଅତୀତ ଦୃଶ୍ୟ ଅପରାଧ କରି
 ଅଥୁ ଏଶୁକର ସେ ଉଦ୍‌ଦାୟରେ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ
 ଅଧିକ ଛାଡ଼ି ଯାବତ୍‌କାଳ ହୁ ପାନ୍ତର ଦଣ୍ଡ
 ବଦଳାଇ ।

ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମୋକଦମା ମଇମନସି ଦ-
 ଚଳରେ ଘଟିଅଛି । ଜଣେ ଯୁବାୟମା ଅପ-
 ଶାର ଅନୁବୟସୀ ଗୁଣ୍ୟାସହୁତ ସଦୃଶ୍ୟ କରି
 ବିଶେଷ ଯାତ୍ରା ଜୟାଲକ୍ଷ ମାତ୍ର ଶୁଣ୍ୟକ୍ରମେ
 ଗୁଣ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଘଟି ନାହିଁ । ଏ ମୋକଦମାରେ
 ଗୁଣ୍ୟର ବୟସ ଶେଷ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଲାଗିଅଛି ।
 ଜଣେ ତାକୁର ରାଜାର ବୟସ ଅଠ ବ ନଅ
 ବର୍ଷ ଓ ଅନ୍ୟଜଣେ ଦଶବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିର୍ଣ୍ଣୟ
 କରନ୍ତି । ସାମିନାକମଧ୍ୟରୁ କେହି ବ ୯ ବର୍ଷ
 କେହି ଏଗାରବର୍ଷ ଓ କେହି ବାରବର୍ଷ ବୋଲି
 କହନ୍ତି । ମୋକଦମା ବର୍ଣ୍ଣାଧୀନ ଅଛି । ଏ
 ଘଟଣାମାନ ସମ୍ପର୍କସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି ନର ଯଥେଷ୍ଟ
 ଅବଶ୍ୟକତା ଦର୍ଶାଉଅଛି ତଥାକ କେତେକ
 ଲୋକ ରହି ବରୁଣରେ ଆନୋଳନ କରିବାରୁ
 ଅବଧ ସାନ୍ତ ଦୋର ନାହାନ୍ତି ।

ମଣିପୁରସମାର୍ଭର ।

ଯୁଦ୍ଧରୁ ଛିନ୍ନମୁକ୍ତିର ସିଦ୍ଧକ ଉପରେ
 ଅଭିଯୋଗ ଦୋର ରାଜାଙ୍କ ଜବାବ ନିୟୁ ଯାଇ-
 ଥିବାର ଗତ ସପ୍ତ ଦିନେ ଲେଖିଥିଲୁ । ଛାତ୍ର-
 ଉତ୍କଳୁ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ପାଇ ସାକ୍ଷୀ ଜ ୪ ଶଙ୍କର
 ଜୋବାନବନ୍ଧ ନିୟାଗଲ । ସେମାନେ କହିଲେ
 ବ ଟୋଙ୍ଗାକ ଜେକରର ସାଦେବମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା
 ଦରବାର ମତ ଦେଲେ ମାତ୍ର ଯୁଦ୍ଧରୁ ରହି-
 ରେ ବରାବର ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ରାଜା-
 କ ଅସାମାଜ୍ୟେ ଦୃଶ୍ୟ ଘଟିଅଛି । ଶେଷ
 ସାକ୍ଷୀ କହିଲ ବ ଯୁଦ୍ଧରୁକ ପ୍ରାର୍ଥନାମତେ
 ସେ ଯୁଦ୍ଧସମ୍ଭବଦାର କଲରର ସିଦ୍ଧକୁ ସମାଦ
 ଦେବାରେ ସେ ଅସି ଯୁଦ୍ଧରୁକକୁ ଧରି ନେଇ
 ଗଲ । ଯୁଦ୍ଧରୁକ ମୋକଦମା ଶେଷ ଦୋର
 ହେବନ ସିଏ ଦେବାର ବାକି ଅଛି ।
 ଯୁଦ୍ଧରୁକ ବରୁଣ ଶେଷ କରି ସେହି

ବରୁଣସମାଜେ ମଣିପୁରର ମହାରାଜାଙ୍କର
 ବରୁଣ ଅରମ୍ଭ କଲେ । ମହାରାଜା ଅନ୍ୟ
 ସୁଲକ୍ଷଣ ସୁବାରୁ ରାଜାଙ୍କ ବସିବାକୁ ଅସକ
 ନିୟାଗଲ ଓ ଜାନକାବାରୁ ରାଜାଙ୍କ ଟୋଙ୍ଗା-
 ସୁରୁପ ଉପସ୍ଥିତ ଦେଲେ । ଯେଉଁମାନେ ଯୁଦ୍ଧ-
 ରୁକଙ୍କ ମୋକଦମାରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ସେ-
 ହୁମାନଙ୍କର ଜୋବାନବନ୍ଦୀ ନିୟାଗଲ ଉତ୍କାରୁ
 ଆସିବର ଜବାବ ନେବାକାରଣ ଗତ ସୋପ-
 ଦାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋକଦମା ପ୍ରକତ ଥିଲା ।
 କଥିତ ହୁଅଇ ଯେ ଦୃଶ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଯେଉଁଦିନ
 ଘଟଇ ସେଦିନ ସେ ଯାହା କରୁଥିଲେ ସମସ୍ତ
 ପ୍ରକାଶ କରିବେ । ରାଜାଙ୍କର ସମ୍ପାଇ ଏହି ବ
 ଉତ୍କଳମିଶ୍ରର ଓ ରାଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗମାନେ ନଅର-
 ମଧ୍ୟକୁ ଆସିବା କଥା ସୁଦ୍ଧା ସେ ଆରଦନ
 ସକାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଣିପୁର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷନା ଦୋର ବଲଭ-
 ରେ ଶୁଣି ଆନୋଳନ ଲାଗିଅଛି ଏବଂ ଉତ୍କଳ
 ଓ ରମଣଶାଳି ଏହି ଉତ୍କଳସମ୍ପ୍ରଦାୟରୁ ସମା-
 ଦପତ୍ରମାନ ଏକମତ ଦୋର ମଣିପୁର ସମ-
 ଦରେ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡକ କୌଶଳକୁ ନିରା କରୁ-
 ଅଛନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧରୁକଙ୍କ ଦରବାରରେ ସରବାର
 ପରାମର୍ଶ ଏହି ନିମାର କାରଣ ଅଟଇ । ଏ-
 ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ କେହି ଉତ୍କଳୀ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଡ ଏକ
 କେହି କୁରିୟନ ସାଦେବଙ୍କ ଦାୟା କରୁ-
 ଣୁ । ଫଳତଃ ଉକ୍ତ ପରାମର୍ଶ ସକାଶେ ଯେ
 କେହି ଦାୟା ଦେଉ ରାଜା ସେ ସରନଭାବର
 ନୁହଇ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଦରବାର
 ଗୋଟିଏ ସମ୍ମାନର ପ୍ରାକ । ପ୍ରଥମ ସଜପ୍ରକଳ-
 ଧକ୍ ସାକ୍ଷୀ ଓ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ମାନଲଭ-
 ନିମିତ୍ତ ଦରବାର ଅନୁଷ୍ଠିତ ଦେବାର ସର୍ବସା-
 ଧାରିଣଙ୍କୁ ଜଣା ଅଛି ଏବଂ ସମ୍ମାନ ପାରବାର
 ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେଠାରୁ ଅମଲିତ
 ହୁଅନ୍ତି । କାହାରକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା କାରଣ
 ଗିରପ୍ରାର କରବାର ପ୍ରାକ ଦରବାର ବୋଲି
 କେହି ନାଶଇ ନାହିଁ । ଦରବାରକୁ ଅମଲିତ
 ବର ଗିରପ୍ରାର କରବା କଳ୍ପନା ଯେତେ ସର-
 ଲଭାବରେ ଦେଲେ ସୁଦ୍ଧା ରାଜାକୁ ପ୍ରଚାରଣା
 ଭକ୍ତ ଲୋକେ ଅର୍ଥୁ କିଛି କହିବେ ନାହିଁ ଏବଂ
 ଏପରି ଦେଲେ ଦରବାରକୁ ସିଦ୍ଧକୁ କାହାର
 ସାଦୃଶ ଦେବ ନାହିଁ ।

ପୁସ୍ତକ ବକ୍ତୃତା ମଠ ।

ପୁସ୍ତକ ବକ୍ତୃତା ମୋକଦମା ଏଠା ସଞ୍ଚଳକ

ଅଦାଲତରେ ଏଥିପ୍ରଦେ ତକ୍ତୀ ହୋଇଥିଲ
 ବନ୍ଦୁ ରହି ବରୁଣରେ ଅପିଲ ଦେବାରୁ ଅମ୍-
 ମାନକ ଜଜସାଦେବ ଗତ ସନିବାର ସଞ୍ଚଳକ
 ରାୟ ରଦ କରି ବକ୍ତୃତା ମନ୍ଦୁକ ଦାମ
 ଉପସିଦ୍ଧ କଲେ କେବଳ ସଞ୍ଚଳକ ଛତା
 ଉଠାଇ ଦେବାର ଘେଷାରୁ ସୁରୁପ ଯେଉଁ
 ଟ ୨୫ ଲା ଟୋଙ୍ଗା ଦେଇଥିଲେ ତେଜକ ବାଦାଲ
 ରହିଲ । ଏ ନିଷତ୍ତିର ଫଳ ଏହି ବ ବକ୍ତ-
 ତ୍ତା ଉଠାଇ ଦେବାର ଷଡ଼ ପୁରଣ ଟ ୨୫ ଲା
 ପୁସ୍ତକ ମିଉନିସିପାଲ । ଦେବମାତ୍ର ବକ୍ତୃତାର
 ମନକୁ ଆଡ଼ ବକ୍ତୃତାଗ୍ରରେ ଛତା ଘୋଡ଼ ମଠ
 ଜମଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଜଜସାଦେବଙ୍କ ନିଷ-
 ତ୍ତିର ସର୍ବାଂଶ ଏହି ବ ଯେଉଁ ପ୍ରାକରେ ବକ୍ତ-
 ତ୍ତା କସ୍ତୁଲ ରାଜା ଅମୁତମଗୋହି ଜମି ନ
 ଆଇ ବକ୍ତୃତାଗ୍ରର ଏକ ଅଂଶ ଅଟେ । ମିଉ-
 ନିସିପଲ ଆଇନାନୁସାରେ ସମସ୍ତ ସଜ୍ଜକ ଓ
 ଦାଣ୍ଡ ଉପରେ ମିଉନିସିପାଲଟାର ଅଧିକାର
 ଅଛି ଓ ସଜ୍ଜକଉପରେ କୌଣସି ଅବଶ୍ୟେ
 ଦେଲେ ମିଉନିସିପାଲଟା ରାଜା ଉଠାସି
 ଦେବାକୁ ଆଇନାନୁସାରେ ସମତାବାନ୍ଧ ବକ୍ତୃ-
 ଦାଗ୍ରର ଉକ୍ତ ଅଂଶରେ ବକ୍ତୃତା ସାର୍ବଜାଲକୁ
 ଦଖଲକାର ଥିଲା ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଯେପ୍ରକାରେ ଉକ୍ତ
 ଜମି ଅମୁତମଗୋହି ଓ ତହିଁରେ କୌଣସି ସେବା
 ଜିଉିତ ଥିବାର କିଛି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ସେପ୍ରକାରେ
 ଉକ୍ତ ଦଖଲ କୌଣସି ସମ୍ଭବତାରେ ଦେହୁଥୁ-
 ବାର ବୋଲିଆଇ ନ ପାରେ । ବନା ସର୍ବତ୍ତେ
 କେହି ବ୍ୟକ୍ତି ସଜ୍ଜକ ଉପରେ ଉଦାସୋତ
 ବସି ଉଜନ କଲେ ଆଇନାନୁସାରେ ମିଉନିସି-
 ପାଲଟାକ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବବରୁକରେ
 ରାଜାର ସବୁ ପ୍ରକଳ ଦେବ ଏବା ଅଇନ ବା
 ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୁହଇ ।

ଯେପ୍ରକାରେ ଏ ମୋକଦମାର ଆଇନଦାଢ଼କ
 ବରୁଣରେ ସଞ୍ଚଳକ ଏବଂ ଜଜସାଦେବଙ୍କ
 ମତର ବିଭିନ୍ନତା ଘଟିଅଛି ଏବଂ ଏଥିପ୍ରସଙ୍ଗ
 କୌଣସି ମତ ନିତାନ୍ତ ଅସାର ବୋଲି ଜଣା
 ଯାଉ ନାହିଁ ସେ ପ୍ରକାରେ ଏଥିର ଅଧିକ ଦାମ-
 କୋର୍ଟରେ ଦେବାର ଉଚିତ । ରାଜା ଦେଲେ
 କାହାର ମନରେ ଅର୍ଥୁକିଛି ଦୁଧା ରହିବ ନାହିଁ ।
 ବାସ୍ତବରେ ଏ ମୋକଦମାଟି କିନ୍ଦୁ ନିରୁପେ
 ନିଷତ୍ତି ଦେବାର ଉଚିତ କାରଣ ବକ୍ତୃତା
 ପ୍ରକ ରଖିବାକୁ ଏବା ସୁଦ୍ଧା ନାହିଁକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
 ପ୍ରାକର ହିମୁମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଇତ୍ୟା । ସୁତରାଂ
 ରାଜା ଉଠାଇ ଦେବାର ନିଷତ୍ତିରେ କେହି

ସ୍ୱଭାବରେ ନାହିଁ । ଅପରପକ୍ଷରେ ମିତ୍ରତା-
 ସିଦ୍ଧିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ୟାଧାରଣର ପ୍ରତିନିଧି
 ଅଟନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କର
 ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ଜନ୍ମିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ
 ଅଦାଲତର ନିଷ୍ପତ୍ତି ମିତ୍ରତାପାଇଁ ଯଦି
 ହେବ ତଥାପି ମିତ୍ରତାପାଇଁ ଉଚିତ ଯେ
 ବଢ଼ିଯାଇ ଉଠାଇ ନ ଦେଇ ମନର ନିରାଶ୍ରୟ
 କୌଣସିପ୍ରାଣରେ ସୁଧାଧାମରେ ରଖାଇ ସାଧ୍ୟ-
 ରଣ ହିନ୍ଦୁସମ୍ପ୍ରଦାୟର ପ୍ରତିରକ୍ଷକ ହେବେ ।
 ଅକଳିଲ ମନର ଇଚ୍ଛାଦ୍ୱାରା ଉଠାଇବା ବସ୍ତୁ-
 ରେ ନାନାପ୍ରାଣର ମିତ୍ରତାପାଇଁ ଓ ଲୋକ-
 ଳମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ହୋଇଅଛି । ଏପ୍ରକାର
 ବିବାଦ ଚଳାଇବା କୌଣସି ମତେ ଉଚିତ
 ନୁହେଁ ।

ଭାରତବର୍ଷର କୃଷି ।

ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲା ତାଳୁକ ଅଗଷ୍ଟସ
 ରୋଏଲର ନାମକ ବଲଭର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ
 କୃଷିବିଜ୍ଞାନକ ସେକେଟସ୍ ଅବସ୍ଥେଟକ ଆ-
 ଦେଶମତେ ଭାରତବର୍ଷର କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟର
 ଅବସ୍ଥା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକାରଣ ଆସିଥିଲେ ।
 ତାହାଙ୍କପ୍ରତି ଆଦେଶ ଥିଲା କି ଏ ଦେଶରେ
 ଯେଉଁ ନିୟମରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଚଳେ ତେଣୁ
 ତାହା ପରାମର୍ଶର ଉପାଦାନର ସାହାଯ୍ୟରେ ଏଥିର
 କି ଉତ୍ତର ହୋଇପାରେ ସେ ବିଷୟରେ ଗବ-
 ନ୍ଧନମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ । ତାଳୁକ ମହାଶୟ
 ଏ ଦେଶକୁ ଆସି ଅନେକପ୍ରାଣ ନୁପମକର
 କୃଷିର ଅବସ୍ଥା ଅବଗତ ହୋଇ ଏହିଦର୍ଶର
 ଅଭିମତରେ ବଲଭକୁ ଫେର ଯାଇ ଅଛନ୍ତି ।
 ତାହାଙ୍କର ସରକାରୀ ରିପୋର୍ଟ ଅବଧି ପ୍ରକାଶିତ
 ହୋଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଭାରତବ-
 ଂର୍ଷର କୃଷିମାନଙ୍କରେ ଅପରାଧ ଅଭିପ୍ରାୟ
 ଏକ ସାମୟିକପରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଅଛନ୍ତି ।
 ସେ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି କି ବଲଭ ଓ ଭାରତବର୍ଷ-
 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ଭୂକୁ ଏକ ଜମିର ଅନେକ
 ପ୍ରକେଦ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ପ୍ରଶାନ୍ତିରେ ବଲଭରେ
 କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ନିବାଦ ଦୁଅଇ ଏଠାରେ ତାହା
 ହୋଇ ନ ପାରେ । ପୁଣି ଭାରତବର୍ଷର ସର୍ବ-
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏକ ନିୟମରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଅଇ ନାହିଁ
 ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ସରକାରୀ ସହାୟତା କୌଣସି
 ସାଧାରଣ ପଦ୍ଧତି ଦେବା କଠିନ । ସେ
 ଲେଖି ଅଛନ୍ତି କି ଭାରତବର୍ଷର ଏକ ଏକ
 ପ୍ରାଣରେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଏମନ୍ତ ଦୁର୍ଭାଗ ଓ ସାକ-

ଧାନରେ ନିବାଦ ଦେବାର ଦେଖି ଅଛନ୍ତି ଯେ
 ବଲଭରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତୁ ଆଦ ଦେଖା ଯାଇ ନାହିଁ
 ଅଥଚ ଯେଉଁମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର କହନ୍ତି ସେ
 ଭାରତୀୟ ରାଜତ୍ୱର ଅବଲମ୍ବିତ କୃଷିପ୍ରଣାଳୀ
 ନିତାନ୍ତ ସମାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁଭବ ଅଟଇ ଏବଂ
 ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପ୍ରଣାଳୀ ଦିଆ ଦେବାର ସମସ୍ତ
 ଚେଷ୍ଟା ନିଷ୍ଠା ଦୋରଅଛି ସେମାନଙ୍କ ମତ
 ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ବାସ୍ତବରେ ଭାରତବର୍ଷର ପ୍ରଜା-
 ମାନେ ସୁଦେଶର ବିଶେଷ ଅବସ୍ଥା ଦୃଷ୍ଟିରେ
 ଅପରାଧ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଯେମନ୍ତ ନିୟମରେ
 ନିବାଦ କରୁ ଅଛନ୍ତି ତହିଁରୁ ବୋଲିଯାଇ
 ପାରେ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା
 ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଏ-
 ମାନେ ଆପଣାକାର୍ଯ୍ୟ ଭଲ ଜାଣନ୍ତି । ବଲଭ
 ଲେଖକ ଓ ଏ ଦେଶର ପ୍ରଚଳିତ ଲେଖକ
 ଭୁଲନାକର ତାଳୁକ ମହୋଦୟ ଏଦେଶୀୟ
 ଲେଖକର ଅଧିକ ଉପଯୋଗିତା ପ୍ରମାଣ କରି
 ଅଛନ୍ତି । ପରଶେଷରେ ସେ କହିଅଛନ୍ତି କି
 ଯଥା ପରମାଣ ତେ ଓ କଲ ଯୋଗାଇ ପାରିଲେ
 ଏଦେଶର କୃଷି ସକାଶେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦ-
 ଳନ ନାହିଁ । କୁପ ଖଳକ କଲ ଯୋଗାଇବାର
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉପାୟ ଅଟଇ । ଖର ମୂଲ୍ୟ ଏ-
 ଦେଶୀୟ ଚଷମାନେ ଉତ୍ତମରୂପେ ରହି ଅଛନ୍ତି
 କିନ୍ତୁ ଦରପ୍ରତାଦେଇ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ
 ଯୋଗାଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ବାଠ ଅଭାବରୁ
 ଗୋବର ସବୁ ଶୁଖାଇ ଜାଳ ଦରନ୍ତି ପୁରସ୍ତ
 କ୍ଷେତରେ ସକାଳିବା ସକାଶେ ପାର୍ଶ୍ୱପ୍ରତି
 ଅଧିକ ଉତ୍ତର ମିଳଇ ନାହିଁ । କାଳର ଅନ୍ୟ
 ବନୋବସ୍ତୁ ଦେଲେ ଗୋବର ସବୁ କ୍ଷେତରେ
 ପଡ଼ିବ ତାହା ଦେଲେ କୃଷି ଭଲ ଦେବ । ବିଲ-
 ଭର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବିଜ୍ଞାନକର ଉପର-
 ଲିଖିତ ମନ୍ତବ୍ୟରୁ ପ୍ରକ୍ଷ ଜଣା ଯାଉଅଛି ଯେ
 ବଲଭରେ କୃଷିବଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷାକର ଯେଉଁମାନେ
 ଏଦେଶକୁ ଆସି ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟଦ୍ୱାରା କୃଷି-
 ଭାବକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦୋଇ ଅଛନ୍ତି
 ତାହାଙ୍କଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ କିଛି ଲଭ ଦେବ
 ନାହିଁ ଏବଂ କୃଷିସାଧୁକଦପ୍ରତିତ ଜଣେ ଏ-
 ଦେଶକୁ ଅଗାଧକାର ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଯାହା କଲିକା
 ତର ଅଛନ୍ତି ତାହା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅଟଇ ।
 ଏଥିରେ ଅନେକ ବ୍ୟୟ ପଡ଼ିବ ମାତ୍ର ସେପରି
 ଫଳ ନାହିଁ । କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟ ଦରପ୍ରତାର ପ୍ରଜା-
 କାର ଅଭାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟୋକ୍ତ ଏବଂ ସେହି ବିଷୟରେ
 ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ମନୋଯୋଗୀ ଦେବା ଉଚିତ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମନ୍ତ୍ର ।
 ଏହି ମନ୍ତ୍ରର ସେବାମାନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
 କାର୍ଯ୍ୟମାନ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ବିଶ୍ୱେକ ରୂପ ନିବାଦ
 ଦେଉଥିବାର ସମସ୍ତରେ ଅମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରକାଶ
 କରିଅଛୁ ମାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରର ଭାର ଯେଉଁ କମିଟି-
 ଠାରେ ଅର୍ପିତ ହୋଇଅଛି ତହିଁରେ ଏ ପ୍ରକେ-
 ଶର ବେତେକଣ ସମ୍ମାନଦ୍ୟକ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ-
 ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଜ ଦର ଶୁଖିଲା ପୂର୍ବପେକ୍ଷା
 ଭଲ ନ ହେଇ ବରଂ କମାଗତ ଅସୁର ମନ
 ଦେଉଅଛି । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରାଣୀୟ ବେତେକଲୋକ
 ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ଗତମାସରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ଜଳ ସାହେବ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ବିଶ୍ୱକମାନ
 ହୋଇଥିବା କାଳରେ ତାହାଙ୍କ ନିକଟରେ
 ଏକ ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଥିଲେ । ଦରଖାସ୍ତକା-
 ରକ ଅନୁସେଧମତେ ଦରଖାସ୍ତର ପ୍ରକାଶିତ
 ନିମ୍ନେ ପ୍ରକାଶ କଲୁ । ଏ ମନ୍ତ୍ରର ଅବସ୍ଥା
 ନିତାନ୍ତ ଗୋଚରକୁ ହୋଇଥିବାର ଏଥିରୁ
 ପ୍ରକାଶ ହୋଇଅଛି । ଭରଷା କରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମାନି-
 ବର ଜଳ ସାହେବ ଏଥିଲିଖିତ ବିଷୟମାନ
 ଉତ୍ତମରୂପେ ଉଦ୍‌ଗୁରୁ କାର୍ଯ୍ୟନିବାଦର ସୁ-
 ନୋବସ୍ତୁ କରିବାପ୍ରତି ଅନୁଗ୍ରହପ୍ରକାଶ କରିବେ ।
 ଦରଖାସ୍ତର ନକଲ ।
 ଦରଖାସ୍ତ ବିଶେଷର ନେତା ଓଗେର । ସା ।
 ଭୁବନେଶ୍ୱର । କ । ଦାଶିନୀନା । ବ । ଖୋର୍ଦ୍ଧା
 । କ । ପୁରୀ । ବେକ୍ ଓଡ଼ିଶା ଏହିକ ସେ ପୁରୀ-
 ଜିଲ୍ଲା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସବୁବିଧକ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ଜଳ-
 ଅନୁଗତ ଭୁବନେଶ୍ୱର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶ୍ୱକମାନ
 କରିଥିବା ଶ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗବଳ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଗତି,
 ଗୁଣ ଓ ପଦାଧି ବିଷୟରେ ଯେ ଦୂର୍ଭାଗୀ
 ଦେଉଅଛି ତାହା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରାର୍ଥନା
 କରୁଅଛି ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-
 ରରେ ଉତ୍ତମରୂପେ ଦରଖାସ୍ତ କରି ବିଶ୍ୱକ
 ଅଜ୍ଞା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଶ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗବଳ ମହାପ୍ରଭୁ-
 କର ଶ୍ରେଣୀକ ସମସ୍ତ ଅଧିକ ନୋକ ଦୋଇ
 ପାରିବ ।
 ଏମ ଦୟା । ପୁଣେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଜ୍ଞକୁ ପ୍ରାୟ
 କ ୪୦ ବର୍ଷ ଦେବ ଏହି ମନ୍ତ୍ରରେ ଏକଜଣ
 ପ୍ରପରଦେଶେଷ୍ଟ ଶମରାପ୍ରାୟ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟଭାର
 ଗର୍ଭ କରିଥିବାରେ ଏଠାର ଗତି ତଳିବା
 ଓ ଶାକଗାଦି ଅଦାୟ ପକ୍ଷେ ବିଶେଷ ପୁବଧା
 ଦୋଇଥିଲା ତାହାର ବେତେକ ହଳ ପରେ
 ସେହି ପ୍ରପରଦେଶେଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀରୁ ମୁକ୍ତ
 ଦେବାରୁ ସେହି ନିର୍ମରେ ଏକ ଜଣ ମାସିକ

୧୫ ଟା ବେଳେ ପଞ୍ଚମୀ ସଦରେ ନିୟୁତ ଦୋଇ ସେ ବାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଵରୂପରେ ନିବାଦ କରି ଆସୁଥିଲେ ତାହାପରି ଅତି ଦେହେକତଣ ସେହି ପଦକ୍ଷେପରେ ନିୟୁତ ଦୋଇ ସେହି ନିୟମରେ ବାର୍ଯ୍ୟ ସଦ ଆସୁଥିଲେ ସନ ୧୮୭୩ ଖ୍ରୀ ମସିହାରେ ସେହି ପଦକ୍ଷେପ ପରଲୋକ-ପ୍ରାପ୍ତି ହେବ ବୁଝାଇ ଦେଇ ପଦକ୍ଷେପ ନ ଦୋଇ ବାର୍ଯ୍ୟ ନ ବୁଝାଇ ବଗଳା ବାର୍ଯ୍ୟ ନିବାଦପରେ ଅନେକ ଅବଦାନ ଦିଆଯାଇ ଏହି ଗ୍ରାମର ଏକ ବୃଦ୍ଧବଳି ଶ୍ରୀ ହଳୁରେ ଦରଖାସ୍ତ କରିଦାଉ ଉଚ୍ଚକର୍ମ ମେନୁରେ ଗୋଟିଏ କମେଟା ନିୟୁତ ଦୋଇ ଏଠାରୁ ଆସି ସେ କମେଟାମାନେ ପୁର ପ୍ରସାଦ ଅନୁସାରେ ଏକ-ଜଣ ପଦକ୍ଷେପ ନିୟୁତ ଦୋଇ ତାହାହାର ଅପଣା-ଅଦେଶାନୁସାରେ ବାର୍ଯ୍ୟ ତଳାଇ ଜମା ଖର୍ଚ୍ଚର ବାଗଜାତ ପଦକ୍ଷେପରେ ବୁଝାଯାଇ ସେ ତାହା-ଦ୍ଵାରା ବାର୍ଯ୍ୟ ସୁବିଧାରେ ଚଳୁଥିଲା । ତାହାର ଦେହେକ ବଳ ପରେ ଉକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପରେ କୌଣସି ବାରଣରୁ ମାନମତା ଓ ଜମାଖର୍ଚ୍ଚର ଚାହିଦା ନ ଥିବାରୁ କମେଟାମାନେ ବର-ଖାସ୍ତ କରି ଅଳ୍ପ ଏକ ଅଳ୍ପ ମୁକରର କରି ତାହା ରୂପରେ ସମସ୍ତ ଭାରି ଦୋଇ କୌଣସି ବସ୍ତୁର ଉକ୍ତ ନିକେ କି କେବାରୁ ଯେପରି ଦୁର୍ଭିକ୍ଷା ହୋଇଅଛି । ତାହା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରକାଶ କଲ । ଯଥା,

(୧) ପ୍ରଜାମାନଙ୍କଠାରେ ଅନେକ ସୁକ୍ଷ୍ମ ବାଳୀ ଆଇ ନିୟମିତ ରୂପେ ଆସୁଥିଲେ ଦୋଇ ପାରୁ ନାହିଁ ଓ ଯେପରି ଅଦାୟ ଦେବ ସେଥି ପ୍ରତି କମେଟାର ମେନୁରମାନେ ଚଳୁ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ତମା ଚନ୍ଦ୍ରବସ୍ତୁ ବହୁ ବନୋବସ୍ତୁ କରି ନାହାନ୍ତି ।

(୨ୟ) ସୁକ୍ଷ୍ମ ସାହା ଚଳୁ ଅଦାୟ ଦେଉ-ଅଛି ସେଥିର ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତି କମେଟାମାନେ ଉପିତ ବନୋବସ୍ତୁ କରି ନାହାନ୍ତି । ତମା ଚନ୍ଦ୍ରବସ୍ତୁ-ରେ ଅଦୌ ଚରାପେଣୀ ଦୋଇ ନାହାନ୍ତି ।

(୩ୟ) ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଯଥାସାମୟିକ ଗ୍ରେଣ ନିୟମିତମତେ ଦେଉ ନାହିଁ ଯାହା ହେଉଅଛି ତାହା ପୁର ପ୍ରସାଦର ଦୋଗଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ପଇ ଅଟେ ।

(୪ର୍ଥ) ଗ୍ରେଣର ଯେଉଁ ଉପାଧି ବାର୍ଯ୍ୟ-ମାନ ଦେଉଅଛି ସେଥିରେ ଦେହ ଚଳୁ ବରୁ ନାହାନ୍ତି । ଯଦି ଅନୀଳପ୍ରଭୁର ଅଧିକାର ବର୍ମରୂପମାନେ କୌଣସି ସମୟରେ କୌଣସି ବସ୍ତୁରେ ଚଳୁ ଦେଲେ ତାହା ଦେହେକ-

ମାନେ ଅପ୍ରାୟ ବର ବର ଅପମାନ କରୁ-ଅଛନ୍ତି ଏହାର ପ୍ରଧାନକାରଣ ଏହି ସେ ବର୍ମରୂପମାନେ କୌଣସି ଦସ୍ତବ୍ୟାନର ସମତା ନ ଥିବା ଓ କମେଟାର ମେନୁରମାନେ ଚଳୁ ଦେଇ ନ ଥିବାରୁ ଏକ ସ୍ଵର୍ଭିକ୍ଷା ଦିଅଅଛି ।

(୫ମ) ଏଠାରେ ପୁର ଯେଉଁପ୍ରମାଣରେ ଜମ ଅଦୟ ଦେଉଥିବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ସ୍ଵରୂପ-ରୂପେ ଦୋଇ ଗ୍ରେଣାଦି ନିୟମିତରୂପେ ଚଳୁ-ଥିଲା ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେହେକା ଅୟ ବସ୍ତୁର ଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ପ୍ରଲୋଭାଦା ଅଦୟ ଦେ-ବର ସୁବନୋବସ୍ତୁ ନ ଦେବାରୁ ପଦାପେଣୀ ଗ୍ରେଣାଦି ସାବଜୟ କରି ପ୍ରାସ ଦେଉଅଛି ।

(୬ୟ) ଅଳ୍ପ ପ୍ରାୟ ୧୦୧୫ ବର୍ଷ ଦେବ ଏହି ମଇରର ଜମାଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ସାଲୁରମାଟି ବାଗ-ଜାତ ଓଗେର ଯେବେ ବର୍ମକାରକମାନଙ୍କ-ଠାରୁ କମେଟାମାନେ କେଉଁ ଅଲେଚନା କରି ସେଥିର ବନୋବସ୍ତୁ କରିଆନ୍ତେ ତାହା ଦେଲେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ଗ୍ରେଣ ଓ ସାହାଦ ସମ୍ଭବରେ ଏପରି ଦୁର୍ଭିକ୍ଷା ବୁଝା ନାହିଁ ।

(୭ମ) ପ୍ରଭୁଙ୍କର ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ପୁରପ୍ରସାଦ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଦାକମକ ଅଜ୍ଞା ଜାଣ ନ ଦେବାରୁ କୌଣସି ବାର୍ଯ୍ୟ ସୁବିଧାରେ ନ-ପାରୁ ନାହିଁ ପ୍ରାୟ ଏହିସମ ଅଗଷ୍ଟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରେଣାଦି ବନ ଦୋଇଯିବାର ନିଗେଶ ସମ୍ଭାବନା ଦେଉଅଛି କାରଣ ଏ ଏତେକେଳ ସମୟରେ ସୁଖ ଦୁଇପ୍ରହର, ଦୁ-ପହର, ଓ ଉଚ୍ଚପ୍ରହର ସମୟରେ ସକାଳଧୂପ ଯାହାକି ପୁରାତ ୨୮ ଶକା ସମୟରେ ଦେବା ଉଚ୍ଚତ ତାହା ଏତେକେଳ ଓ ବେନିୟମରେ ଦେଉଅଛି ।

ଅଧିକ ପ୍ରାଥମୀ ଏହି ଯେ ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁରୁ ପୁତ୍ର ବସ୍ତୁର ଚରାପେଣୀ ଦୋଇ ହୁଏନି ବନମି-କର ମଳସ୍ଵାସ ଦୁରକରବାପରେ ବହୁ ସୁବ-କୋବସ୍ତୁ କରାଯିବାର ଅଜ୍ଞାପ୍ରଦାନ ଦେଉ । ଶ୍ରଦ୍ଧକୁରୁ ଧର୍ମକର । ଇ । ୨୧ । ୧୧

ଉତ୍କଳବର୍ଷର ରେଲବାଟର ଯେଉଁ ଦାସିକ ନିବରଣ ପ୍ରକାଶ ଦୋଇ ଅଛି ତହିଁରୁ ପ୍ରକାଶ ସେ ସନ ୧୮୭୧ ମାଲରେ ମାଟୁରଲ ନୁହେଁ ରେଲବାଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦୋଇ ଉକ୍ତ ବର୍ଷ-ଶେଷ ଅର୍ଥାତ୍ ସନ ୧୮୯୧ ମାଲ ମାଉଜମାସ ତା ୩୧ ରଖରେ ରେଲବାଟର ସମ୍ଭାଷଣ ସଦ-

ସୁକା ୧୭ ଦିନର ମାଲର ଦୋଇପ୍ରଭୁ ପୁରବର୍ଷର ଅୟ ୧୦ ହୋଟି ୧୧ ନିଷ୍ପନ୍ନ ଏବର୍ଷର ଅୟ ୧୦ ହୋଟି ୩୨ ନିଷ୍ପ ହୋଇ ଅଛି । ମତ୍ତ ଅୟ ବୁଦ୍ଧି ଦେଲେଦେ ମୋଟ-ରେ ରେଲବାଟରେ ବେଲ ଲାଭ ନ ହୋଇ ବର ୧୩୨ ନିଷ୍ପ ଟଙ୍କା ଚାହି ପଡ଼ିଅଛି । ଯେ ସନ ଦେଲବାଟ ଅଧିକ ଟିଟି ତାହୁ ଚଳୁରେ ଲାଭଥିବା ମୂଲ୍ୟକର ସ୍ଵଧ ପ୍ର-ଦେଲେସୁକା ୧୧୭୧ ୧୨ ନିଷ୍ପ ଟଙ୍କା ଉପା ନୁହେଁ । ବର୍ଷ ଏକହୋଟି ଟଙ୍କା ଚାହି ସାମାନ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ । ଏ ଚାହି ଉଚ୍ଚତଦାସିକ ବରଣା କରବାକୁ ଦେଉଅଛି କିନ୍ତୁ ଲାଭ ବଲକଦାସି-କର । ରେଲବାଟର ମୂଲ୍ୟକ ସେମାନେ ଯୋଗାଇ ଲାଭର ସ୍ଵଧ ପାଉଅଛନ୍ତି ଏବ ନିଲାଇ ଦୁବ୍ୟ ବକ୍ତୃତ୍ତ ବସ୍ତୁର ସୁବିଧା ଦୋଇ ଅଛି । ରେଲବାଟରେ ଅମ୍ପାନକର ବହୁ ଲାଭ ନାହିଁ ଏବଂ ଦୋଇସଇ ନ ପାରେ । ଯାତାୟତର ବସ୍ତୁର ସୁବିଧା ଦୋଇଛି ଏବ ଦୁଷ୍ଟି ବାଣିଜ୍ୟର ଅନେକ ବସ୍ତୁର ଦୋଇ ଅଛି ମାତ୍ର ଉଚ୍ଚତର ବାଣିଜ ପ୍ରାୟ ଏକହୋଟି ଟଙ୍କା ଚାହି ଦେଉଅଛି ।

ସାମାଜିକ ସମ୍ଭାଷଣ ।

ଅମ୍ପାନକ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଦୋଇ ନିମନ୍ତେ ସଦାକାର ଦାଲିପକରୁ ଯାହା ବନେ ଅଗାମୀ ସୋମବାରଠାରୁ ଚାହି ଅବସ୍ତୁ ଦେବ ।

ଉଚ୍ଚ ସୋମବାରକଦେ ଏଠା ମେହଦେଇ ସୁଇ ଟିଟି । ଏଠାରେ ଦେ ଶ୍ରୀପତ ସମୟର ପ୍ରାଧିକାର ବନା-ବ-ଗଦ ଅନୁମତିର ବେହୁ ଅଧିକାର ବରୁ ନ ପଲେ ଓ ଅଧିକାର ବରୁ ନ ପଲ । ଏବର୍ଷ ଦୁଇ-ମାଣ ଦୁଇ-ମାସ ତା ୧୦ ଜାନ ବୁଦ୍ଧି ପାଉ ଅଧିକାରରେ ଚାହିଦ-ହୁଇ । ସୁବୁଦ୍ଧି ଏ ସମୟରେ ଚାହି ନେ ପିଶକ ଦାକୁ ଦେଶକଚର ମହାପାତ୍ର ଚାହିଦ ଚଳୁ ବସ୍ତୁରେ । ସୁଇ ଅଧିକ ନିବନ୍ଧନରେ ଚାହିଦେବା ନିମନ୍ତେ ସେମାନେ ଅପ୍ରାମାଣି ହୁଅନ୍ତି ସେମାନେ ଅନୁବାଦକ ପାତ୍ର ।

କଲିକାତା-ବେଲେଟ ।

କା, ଏତ, ଏ, ବସ୍ତୁତ ଦେହାଳି କଲେକର, ୨ୟ ଗ୍ରେଣର ମାଲକେଟ ଶ୍ରୀମତା ସାମୁ ଦୋଇ ଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ସୁଇ ସମୟର ପ୍ରଦେଶବାପସୋଗାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ତ-ମନକ ମଧ୍ୟରୁ ଉଚ୍ଚତର ମତ୍ତମାନେ ବୁଦ୍ଧି ପର ବର-ଅଛି ।

୨ୟ ଗ୍ରେଣ ।

ମତ୍ତସଦ ଅବକର ଦେପ୍ରାପନା ପୁର, ଉଚ୍ଚତାପ ପତ ଦେବ ଦାସମୋହର ବକାପେନା, ସେବ ମତ୍ତବୁଦ୍ଧି ଦାଲେସରଣା ସୁଇ

ସେହିପରି ଏହି ସ୍ୱାଧୀନାମଧ୍ୟେ ବାଳକ
 ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରେ ନୂତନପୁଲରେ ଲଳିତା-
 ଦାସଙ୍କର ସମ୍ପର୍କରେ ବିରାଡ଼ବଦ୍ୟ ଗୀତ ଗାଉଁ
 କରୁଣ ସ୍ୱରରେ ସ୍ୱେଦନ କରିବାର ଦେଖା-
 ଯାଇ ଥିଲା । ଏପରି ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ସ୍ତ୍ରୀମା-
 ଂସକ ଭଲମନରେ ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ସାହାଯ୍ୟ
 ଦେଇପାରିଥାନ୍ତେ ଓ ପ୍ରକାଶର ନୈକତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କର
 ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ, ଏହି ଯାତ୍ରାରେ ମଧ୍ୟ
 ସେହିପରି ସ୍ୱରାଜ୍ୟରେ କେତେକ ପରିଣାମରେ
 ସାହାଯ୍ୟ ଅପଣା ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷା କରିବାରେ
 ଉପମାନୁଷ୍ଠି କରି ନାହାନ୍ତି ଏହିପରି ସ୍ତ୍ରୀମାଧ୍ୟ
 ଓ ପ୍ରଜା ଉଦ୍ଧାର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ରହିବ
 ନାହିଁ । ଏକ ପରମାର୍ଥୀ ଓ ଉଦ୍ଧାରକ୍ରି-
 ମାମୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କର ଯଥୋପ-
 ଯୁକ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦାନୁସାରେ ମିଶ୍ରାଣ ଲୋକନ ଏପରି
 ଧନ ବରଦୁମାଳଙ୍କୁ ସେହିପରି ଅନୁ ଲୋକନ
 ଦେବାରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଭୟରୁ ଥିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀମେ-
 ଶର ଏହିପରି ମଦଳାୟନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି
 ରଖିବା ପ୍ରଣୀୟମାୟ ଓ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ଥ ବୋଲି-
 ବାଲୁ ଦେବ । ଏ ଜଣେ ସୁଭାବନା ଲୋକ
 ଏହାର ଉଦ୍‌ଯୋଗରେ ଅନୁଭବ ଶାନ୍ତି-ସ୍ୱର
 କ୍ରମେ ଉଦ୍‌ଭବ ଦୟାକୁ ଲଭୁଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କୁ
 ଅଧିକ ସ୍ୱାର୍ଥକାମ୍ୟ ଓ ଅମରାଧୀନ ପରିଶ୍ରମ ସଦ୍ୟ
 କରି ଯାହାକି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ନିଷାଦ କରିବାରୁ
 ଅପେକ୍ଷାରେ ଯତ୍ନରେନାହିଁ ଅନଳ ଲଭ କରି-
 ଥିଲେ । —

ତା ୧୯୧୧
 ରେମୁଣା ଶାନ୍ତିନିଧି
 କି ସମ୍ପର୍କପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତି ଦକ୍ଷିଣାପଥ ପ୍ରଧାନ ଶାନ୍ତିକ

ସାଜପୁରସ୍ଥଳପ୍ରଦର୍ଶନର ଶେଷ ଅଭିନୟ ।
 ଓଡ଼ିଶାରେ ପଞ୍ଚମାଳଙ୍କ ଦଳ ଅନୁପ୍ରଦୟ-
 ବାଦ ଦେଖା ଦେଇଅଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର
 ଶୁଭଗମନ ଯେ କୌଣସି ଶୁଭ ଅଶୁଭର ପୂର୍ଣ୍ଣ-
 ନକ୍ଷତ୍ର ଏହା ଦିଏ ମନା କରିବ ? ଅଜକୁ
 ପ୍ରାୟ ୨୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରେ ଏମାନେ ଖୋରାଧା-
 ଅଧିକରେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ ତାହାର
 ଅବ୍ୟକ୍ତ ପରେ ଶୁଭ ଓଡ଼ିଶା ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ
 ଶକ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ପୁନର୍ଗମନ “ ଓଡ଼ିଶାର
 ଅଭାଗ ” ବୋଲିବାକୁ ଦେବ ।
 ଅନ୍ୟସ୍ଥାନର ଅଭାଗ ଦେଉ ବା ନ ଦେଉ
 ଯାଜପୁରର ଅଭାଗର ସାକ୍ଷୀ ଦେଖା ପାଉ
 ଅଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଭାଗର ସିରସାଦାସ

କର୍ମରେ ଯେଉଁ ଚୋର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଦୋର
 ଅଛି ତାହା ପ୍ରାୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୟାରେ ଜାଗରୁକ
 ଅଛି । କଟାଘାଅରେ ପୁଣି ଲୁଣର ଛଟା ।
 ଏଠା ଦ୍ୱାରସ୍ଥଳର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କର୍ମ ଖାଲି
 ହୁଏ । ସେଥିରୁ ସମ୍ପାଦକପତ୍ରରେ ଦୁଇରକମ
 ବିଜ୍ଞାପନ ଦିଆ ହୁଏ । ଏକରକମ ସଦ୍ୟ ଓ
 ଅନ୍ୟରକମ ମୋଟସଲା । ମୋଟସଲା ପ୍ରଥମରେ
 ବାହାରେ ରହିଲେ ସେ କ୍ରମବଦଳରେ ସଦ୍ୟ-
 ରେ ପରଶର ହୁଏ । ମୋଟସଲାରେ ପ୍ରକାଶ
 ଯେ କେବଳ ବ, ଏ, ପାଶ କରିଥିବା ଶୁଭ
 ଅବେଦନ କରି ପାରିବେ ଅତି ସଦ୍ୟରେ
 ପ୍ରକାଶ ଯେ ଅନରସହର ବ, ଏ, ପାଶ କରି-
 ଥିବା ଶୁଭକ କମ୍ପା ଏ, ଏ, ଉପାଧ୍ୟାୟଙ୍କର
 ଦରଖାସ୍ତ ଅତି ଅଦରସହର ଶୁଭରେ ଦେବ ।
 ମୋଟସଲା ବିଜ୍ଞାପନକ୍ଷି ଯେ କୁଣ୍ଡା ଦେଇ ପାଠ-
 ପଢ଼ିଥିବା ଉତ୍କଳବାସିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ଏହା ଅତି
 ଧାଠକବର୍ତ୍ତକ୍ତୁ ହୁଏ । ତାହା ଦେବ ନାହିଁ ।
 ଓଡ଼ିଶା ଏକ ବିଜ୍ଞାପନରୁ ଦରଖାସ୍ତମାନ
 ଅସେ । ଗଲ ମର ମାସର ତା ୧୭ ରଖରେ
 ସୁରୁର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ସମିତିର ଗୋଟିଏ
 ଅଧିକେଷକ ହୁଏ । ସମିତିରେ ବିଜ୍ଞାପନ
 ସଦ୍ୟକ ସଖ୍ୟା ଅଧିକ । ଜଣେ ଅଧିକ ଶୁଣିଅ
 ଦିଏ ଉତ୍କଳ ମେମ୍ବରଙ୍କ ଦିଆ ଦିଏ ଶୁଣୁ ।
 ଉତ୍କଳର ବାତାନ୍ତର ପରେ ସ୍ଥିର ଦେଲ
 (ଅବଶ୍ୟ ବିଜ୍ଞାପନକ୍ରମ) ଯେ ଏ ଉତ୍କ-
 ଲଗଳ ଉତ୍କଳଦୂମିରେ ଯାଜପୁର ଦେଖାମାୟୁକ୍ତ
 ପଦର ଉପଯୁକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି । ଅଜବ
 ଗରବ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ହାଲିଗୁଣା ଧଳରେ ଭେଲଅ
 ବିଜ୍ଞାନ ଯୋଗିବାର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେଲ । ଓଡ଼ି-
 ଆ ବିଭାଗର ଚୁପ । ତାରଯୋଗେ ଭିନ୍ନଜଣ
 ବିଜ୍ଞାପନକଙ୍କ ନିକଟରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ମୁରୁଗ
 ସମ୍ପାଦ ଗଲ, ବନ୍ଦୁ ପ୍ରାୟ ମାସେ ଚାହିଁ ଅଖିରୁ
 ପାଣି ମଲ; କେହି ଅଲଲେ ନାହିଁ । ପାଠକେ,
 ଏଥିରେ ଏବର୍ଷ ପଞ୍ଚମାର୍ଥ ପ୍ରଦକର ଲଭ ଯେ
 ସୋଳବଦ୍ୟା ତାହା ହୁଏ । ଅଧିକାରର
 ନୀଳ ସମସ୍ତେ, ବନ୍ଦୁ ଏମ୍, ଏ, ଉପାଧ୍ୟାୟ-
 କର ଯେ ଉତ୍କର ତାହା ଦିଏ କୌରୁକ-
 ଲକ । ଯାଜପୁର ଭଲଭାବର ଉପମାନ ମଣି
 ଯେ ଦରଖାସ୍ତ ବିରୁଥିଲେ, ବନ୍ଦୁ ହୁଗୋଲ
 ରାକୁ ଯାକି ଦେଲ । ବିରକ୍ତ ଦୋର ବାକୁ
 ଅଲଲେ ନାହିଁ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦର୍ଶନର
 ପ୍ରଥମାଙ୍କ ।
 ଦ୍ୱିତୀୟାଙ୍କ ଗର ଭବବାର ତା ୧୮ ରଖରେ

ଅଭାଗ ହୁଏ । ପୂର୍ବପରି ଏପରିମଧ୍ୟ
 ବିଜ୍ଞାପନାୟ ସୁଦା ମନୋଜୀବ ହୁଅନ୍ତି, ଏବ
 ଭିନ୍ନଜଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ଏହାପରିକେ ଭାରଯୋ-
 ଗେ ସମ୍ପାଦ ଯାଅଛି ଏବ ଚତୁର୍ଥଜଣଙ୍କ
 ଠାକୁ ଶୁଣିବ କାର୍ତ୍ତରେ ପଦ ଲେଖା ଦୋଇ
 ଅଛି । ଦମୟନ୍ତୀର ସ୍ୱପ୍ନରରେ ନିକଟୁ ଶୁଭ
 ଲକ୍ଷ, ବରୁଣ ପମ ଏପରି ଭିନ୍ନଜଣ ଦେବତା
 ଅସିଥିଲେ ଏବର୍ଷ ବିରଣରେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ
 ବିଜ୍ଞାପନ ବିଜ୍ଞାପନକ୍ଷି ଶୁଣି ଭିନ୍ନଜଣଦେବଦର
 ବିଜ୍ଞାପନାୟ ସୁଦାମାକୁ ନିମନ୍ତପତ୍ର ଯାଇ
 ଅଛି । ଉତ୍କର ଜାଗନ୍ତି ବାହାରିଗ୍ୟରେ କର୍ମ-
 ଲଭ ଦେବ ।

ଉପସଂହାରରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଏହି ଯେ ଏପରି
 ରାମାସାର ମୁଲକାରିଣ ଅତି ବିଷ୍ଣୁ ନୁହେ କେ-
 ବଳ ଅଧିପ୍ରବଳବାସୀ ଓ ଉତ୍କଳବାସିନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟରେ
 ପରସ୍ପର ବିଦ୍ୱେଷ । ଯେଉଁମାନେ ଦିବାସକ
 “ ଦେଶ ଗଲ ” “ ସୁଧ୍ୟ ଗଲ ” “ ଜାଗ-
 ମୂଳା ନାହିଁ ” ବୋଲି ଶାନ୍ତିନିଧିରେ ରିଡ଼ି
 ଶୁଭୁ ଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଶୁଭ-ପାଲିଲେ—ମୁହିଁ
 —କୃତା—କୃତ୍ ପ୍ରତିବାସିନ ସହଜ ବିପର
 ସଦ୍ୟକ ରଖିବାକୁ ହୁଏ ସେଥିରେ କଣ
 ଏକାବେଳକେ ଜଳାଜଳ ଦେଇଅଛନ୍ତି ? ଭ-
 ଶାନ୍ତିରେ ପ୍ରତିପାଳିତ ବିଦ୍ୟାନୟିତର ବିଜ୍ଞାପନ
 ଓ ଭାରସ୍ୟାବଦେ ଚୁଆ ଅର୍ଥକାୟ ବିଜ୍ଞା-
 ପକ୍ଷକ ବିବେଚନାରେ ବିଜ୍ଞା ସୁରର ବିଶ୍ୱଅଛି ?
 ପ୍ରାୟ ମାସେ ଦେଲ ବିଜ୍ଞାପନ ପଢ଼ୁଅଛି
 ଅଧିକ କୌଣସିଫଳ ଦର୍ଶିବାକୁ ନାହିଁ ଏଥିରେ
 ଶୁଭମାନଙ୍କର ଯେ କେତେଦୂର ଶକ୍ତ ଦେଉଅଛି
 ତାହାର ପୁରଣ ବିଏ କରିବ ? ଯଦିକି “ କଣ
 କରିବା କେହି ମିଳିଲେ ନାହିଁ ” ଚାହିଁ ଉତ୍କର
 ଏହି ଯେ ଏହା କେବଳ ଘର ଶୁଭ ବାହାର
 ଦସ୍ତାବିଦ ଫଳ ।

ପରଶେଷରେ ବିଜ୍ଞାପନ ବିବେଚନ ଏହି ଯେ
 ସୁଲର ଜେପୁଟା ଇନଗୋରୁ ଓ କସ୍ତୁର ଇନ୍-
 ଫେକ୍ଟ ମହୋଦୟମାନେ ଓଡ଼ିଶାଙ୍କର ଗୁଦାର
 କଣ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ ? ଇ ।

ଶ୍ରୀ ଶୁକ୍ରାକ ପତ୍ରା

ମୁଦ୍ରିତପତ୍ରା

କାନ୍ତ ବାରିକବନ୍ଦୁ ସମ୍ପାଦକ ଉପକ୍ରମ	୪ ୫୯
ଏକା ଚନ୍ଦ୍ର ଚୋରାମାନ	୪ ୫୯
କାନ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରନୟନାୟ ଶିବରପୁତ୍ର	୪ ୫୯
• ସଦାକର କେତୁର ପରଶେଷତା	୪ ୫୯
• କରସମ ପ୍ରମଦକର	୪ ୫୯
• ଯତେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତ ଦେବପ୍ରାପକ	୪ ୫୯

ପଞ୍ଚମସନ ପାଠ ବଦଳାଇବା
କ୍ରମବଦଳେନମନପାଠକା ପାଠକଗଣ

ବିଜ୍ଞାପନ ।

NOTICE

Is hereby given that the post of Head Clerk and Accountant of the Cuttack Municipality having fallen vacant, candidates to the post are to apply to the Vice Chairman of the Municipality. The applications are to be received till the 30th. June, 1891. The pay of the post is Rs. 40 rising to Rs. 50 by a biennial increment of Rs. 2. None need apply who has no experience of accounts and office work.

Cuttack Municipal Office, 16-6-91. Lalvihari Ghosh Vice Chairman.

କଟକ ବଣ୍ଡାର ।

ସଦର ଓ ମହାସଲକାରୀ ମାନଙ୍କ ସୁବିଧାର୍ଥ ଅଳ୍ପ ପ୍ରାୟ ସାହସର୍ଷ ହେବ ଶୁଦ୍ଧିତ ହୋଇ ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତୁ ସହଜ ବାର୍ଯ୍ୟ ଚଳୁଅଛି । ଏଥିରେ ନାନାବିଧ ଡାକଗ୍ରାଣ ଓ କବିଗ୍ରାଣ ଉପ-ଧର ବଜୟ ହୁଅଇ । ଏହାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ସାହାର ଯେଉଁଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ତେ-ରିରେ ଅଭାବରୁ ଓ ବ୍ୟୟ ସାଧ୍ୟତା ସହଜ ପଠାଇ ଦିଆଯାଏ । ମାତ୍ର କୁତୁହଳୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପଦାୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ବଜୟ ଓ ସରକ-ରକ କରୁ । ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରୁ କ୍ରୟ କରି ପଠାଇବାକୁ ହୁଏ ତହିଁର ଉଚିତ ବଜାର ଦରଦ୍ଵାରା କଣି ପଠାଇବାର ପର-ଣମନମନ୍ତେ ଗରକରୁ ଟ ୨ । ହିସାବରେ କମି-ଶନ ପ୍ରାଦାନମାନଠାରୁ ନିଆଯାଏ । ବେକଲ ପ୍ୟାକ ଓ ଡାକଗ୍ରାଣ ପଠାଇଲେ ଉପଧ ଓ ଦ୍ରବ୍ୟାଦ ବାଲ୍ୟପେରବଲ ଡାକରେ ମଧ୍ୟ ପଠାଯାଇ ପାରେ । ବେରଂ ବା ଲନସବିଧିବନ୍ଧୁ ପକ୍ଷ ଗୁଣ୍ଡାକ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦକାର୍ତ୍ତ ବା ଦୁର୍ଘଟନସିଧା ବିକଲ ଖଣ୍ଡେ ନ ପଠାଇଲେ ଧରଇ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ମହାସଲକାରୀ ଅନେକ ଅନେକ ବଜା କମି-ଶନ ଓ ସମ୍ପାଦକ କର୍ମି ପାଳକଠାରୁ ପରିକଳ ଶେଷର ବିକ୍ରୟ ଓ ଉପଧ ପ୍ରେରଣ କରିବା-ସକାଶେ ପତ୍ରାଦ ପାଉଅଛି ଅବର୍ଷ ସେନା-ନକ ଓ ସକାଶାଧାରକ ସୁବିଧାର୍ଥ ଜଣାଉଅଛି ।

କି ଯେଉଁମାନେ ଅନୁବାସ ପରିସ୍ଥିତି ଦେବାକୁ ଲାଜା କରନ୍ତି ସେମାନେ ସାଫାର ଅବସ୍ଥା ଉତ୍ତରୀର ବାଲଣ, ବ୍ୟାଧି କୁଳଜ ବି ନା, ସେବା ସୁରୁଷ ବି ସୀ, ଶ୍ରେଣୀର ପୂର୍ବ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା, ବୟସକ୍ରମ, ଅପାର, କୋଷ୍ଠପୁଷ୍ଟି, ଆତ୍ମ ପ୍ରକୃତି-ଲକ୍ଷ୍ୟାଦି ସେଗର ବୃତ୍ତନ୍ତ ବେଶ୍ ପଠାଇଲେ ତାହାର ସମାଧୋଗ୍ୟ ଉପଧ ପଠାଇବୁ । ଟଙ୍କା, କରଜି ବି ଡୋର ଚମ୍ପୁ ଠିକଣାରେ ଅନୁରୁ ପଠାଇବାକୁ ହେବ । କଟକ ଶ୍ରୀ ଲଳିତମୋହନ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।

ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ।

A KEY TO NEW ROYAL READERS NO. IV MINOR COURSE.

ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସକୃତରୁଦ୍ରରାଶି ଶବ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ଅର୍ଥ, ସଦ ପରଚୟ, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ପାରଳ, ସିନନମସ୍, ଏନୁନମସ୍, ଗ୍ରାମାଟିକେଲ କୋଷ୍ଠସ୍, ସମସ୍ତ ସଦ୍ୟଗ୍ରାଣର ଅନ୍ୟ ସଦ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏବଂ ସମସ୍ତ ଗନ୍ଧର, ସମସ୍ତ ପାରାଗ୍ରାଫ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲଲନର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଅର୍ଥାତ୍ ଧାର୍ମିକଆ ମାନେ, ଲଳି ଅମ ଓ ଫ୍ରେଜ-ମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଓ ଉଦନ୍ତରୂପ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫ୍ରେଜର ଓ ଲଳିଅମ୍ବର ଅର୍ଥ, ଦିଗ୍ଵାସିନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଅଦର୍ଶପ୍ରଣାବଳୀ (ଉତ୍ତର ସହିତ) ଲକ୍ଷ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଦୋଇଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗନ୍ଧରେ ଅନେକ ଅନେକ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ଲେନସ ଗ୍ରାମାର ନିୟମ ଓ ପୁସ୍ତକ ରେଫର ଲବ ଦୋଇଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୯୯

Ditto An Abridged Edition : ୧

ପ୍ରାକୃତକ କୁଗୋଲପ୍ରଣୋତ୍ତର ଟ ୦ ୧, ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରଣୋତ୍ତର ଟ ୦ ୯, ଫାଖୁକୁକର ମାନେ ବସ୍ତୁ (ସଲତ ଓ ପରଶୁକ) ଟ ୦ ୯

କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂକୋମ୍ପାନୀଙ୍କ ଏବଂ ବାବୁ ସମ-ପ୍ରସ୍ତ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ଦୋକାନରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ସକ୍ଷରେ ଲଳିତମୋହନଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ବୋଲି ଲେଖିବ । ନକୂଆ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିକାରଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ଏ ବଦଳରେ ପାଠକାର ସମ୍ପାଦନା । ସାମ୍ୟବାଦି ଲଳିତ } ଶ୍ରୀ ଲଳିତମୋହନ
ଦ୍ଵ୍ୟର୍ଥକ କଟକ } ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଉପଧ ।

ଉତ୍କଳର ଉପାଦାନସ୍ତ ଓ ଉପାଦାନସ୍ତ ସଦୃଶ ଉପଧମାନ ଅବ ଉପଧରେ ବସ୍ୟାସ ହୁଅଇ ଅଛି । ୧ । ପାଠକଠ ଦୈନିକ—କରୁ ବଦଳର ଦେଖନ୍ତୁ

ଅନେକମାନେ ବର ଏହି ଉପଧ ପୁସ୍ତକ ପୋଇଅଛି । ଏହା ବ୍ୟବହାର କଲେ, ଦେହସୁସ୍ଥତା, ଅଧାରସୁସ୍ଥତା, ସକାଶ-ପଦନ, ଶିରୋପାତା, ଶାନ୍ତପୁଷ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟାଧିରୁ ମୁକ୍ତକର ବରୁ ଓ ଅଧାରକଳ୍ୟ ପୋଇ ଦେବ ଓ ମୁକ୍ତ ପୁଣିତର, ଦେହ ବର୍ଦ୍ଧନ, ଶୋଷପୁଷ୍ଟି ଓ ସୁସ୍ଥତା ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୈନିକ ବ୍ୟବହାର ମାତ୍ର ।

୧ । କୁତୁହଳୀ—ଏ ମ ଉପାଦାନ ସଦ୍ୟ ଉପ-ସ୍ଥେର ବାଲେ ତାହା ସରଳା ଶେଷମାନ ଦଣା ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ । ମତ୍ର ଦୋ ଉପୁଷ୍ଟି ପକ୍ଷରେ ଉପାଦାନ ରୁଦ୍ଧ ବାର୍ଯ୍ୟ ହିରେ ଏକ ଡାହାନ୍ତ ଏକାକେଦେ ବସ୍ତୁ କରେ, ଉତ୍ତ-ରେ ଅବ ସ ଦତ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟବହାର କର ମଧ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବୃଦ୍ଧି ଶାନ୍ତପୁଷ୍ଟି ପୋଇଅଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୈନିକ ମୂଲ୍ୟ ରୁଦ୍ଧ ଅଣା ମତ୍ର ।

୨ । ଶାନ୍ତପୁଷ୍ଟି—ଏହା ସକାଶ ସେବନ କଲେ କା ପାଠକ କି ମୂଳକ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ଅନୁଗ୍ରହ, ପିତ୍ତକ୍ଷ, ବସ୍ତୁପତ (ଅଧାରକ), କମାପା ଅଧ୍ୟାସରାଗାସୁ-ଲକ୍ଷ୍ୟମାନ ବିଷୟ ବ୍ୟାଧି ଏକପ୍ରକାର ସେବନସ୍ତ ଉପ-ଧର ମୂଲ୍ୟ ରୁଦ୍ଧ ଅଣା ମତ୍ର ।

୩ । କୋଷ୍ଠରେ ବଟକ—କୋଷ୍ଠକ ସକ୍ରମାଣ ସେବନ ଉତ୍ତର ଉତ୍ତର ଓ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ ବାରଣ ଅଟେ । କୋଷ୍ଠ-କ୍ରମି ନ କଲେ କୌଣସି ସେନ ଅବେଶ୍ୟ କଥା କୌଣସି ଉପଧ ମଧ୍ୟ ବାର୍ଯ୍ୟବାରକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହି ଉପଧ ବ୍ୟ-ହାର କଲେ କ ପ୍ରାଚୀନ କ ନୂନ ସବସ୍ତକାଳ କୋଷ୍ଠକ ଏବଂ କୋଷ୍ଠକରତ ଅଧାରମ ଗ୍ରୀକା ସପା, କୋଷ୍ଠକ ବାସ୍ତୁ, କୁପ, ଅର୍ଥ, ଅକ୍ଷର୍ଣ, ଶୋଥ, ଉଦର, ସରୁତ, ପାଣ୍ଡି ଓ ଉଚ୍ଚର ଶିରୋପାତା ଓ ପୁଷ୍ଟିର ବିକାସ ହୁଏ ।

୪ । ଉପାଦାନ ଦେବଦେବ ପର୍ବପରା ଗ୍ରୀକାରେ ସମସ୍ତ କ ଅଧାର ଉପଧ ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରୟୋ ମଧ୍ୟ ଏହା ବ୍ୟବହାରର ଉପସ୍ତୁ ଅଟେ । ସୁଷ୍ଟ, ଅସୁଷ୍ଟ, ବାଦକ, ବୃକ୍ଷ, ଶି ଓ ପୁଷ୍ଟ ସମସ୍ତେ ଏହା ସେବନ କର ଗଠବୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଳ ସେବନସ୍ତ, ଉପଧର ମୂଲ୍ୟ ଏବ ଟଙ୍କା ।

୫ । ଉପାଦାନ ଅରୁକ—ଏହା ସେବନ କଲେ ମଧ୍ୟ-ଲେହନୀ ବା ଦୃଷ୍ଟି ଉଚ୍ଚରାଗ୍ରହଣ ହୁଏ, ସର୍ବ ପ୍ରକାର ପାକକୃତ, ପୁଷ୍ଟକ, ଉଚ୍ଚର ଓ ଏକ କୁପ, ଗ୍ରୀକା ସରୁତ, ଅକ୍ଷର୍ଣ, ଅଦ୍ଵ, ଶାନ୍ତପା, ଉତ୍ତରପା, ଅନୁପୁଷ୍ଟି ବୋକ୍ଷ, ଶାନ୍ତକ ଓ ମା-ସିକ ଅବସରତା ଉପାଦ ଦେବଦେବ ହୁଏ ଏବଂ ଦେବ, ପଦସ୍ତ ଦୋଇ ବରୁ ସକାଶର ହୁଏ । ଏକ ପକ୍ଷକାଳ ସେବନସ୍ତ, ଉପଧର ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ଟଙ୍କା ଅଠ ଅଣା ।

୬ । ଶୋଷପୁଷ୍ଟି—ଶୋଷିତ ମାନବଦେହର ପ୍ରଧାନ ଅଧାର ଅଟେ । ଏହା ପରସ୍ତ ହଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବ୍ୟାଧିର ଉତ୍ତର ପୋଇପାରେ ନାହିଁ । କହୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣ ମାନ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ଉତ୍ତର ଉପଧ ସେବନ ସକ୍ରମ ଉପଧ ଉଚ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟି ଦୋଇ ମାତ୍ର ପ୍ରକାର ବସ୍ତୁ ବ୍ୟାଧିରୁ ସୁସ୍ଥ ହୁଏ । ଅନୁପୁଷ୍ଟି ଅଧାର ବହାର ଅ-ରୁକ ବାସବର ଓ ମାତୃସିକ ସହଜମ, ଦୃଷ୍ଟି ଉଚ୍ଚରାଗ୍ର ପାଠକାଳ ବସ୍ତୋଷ, ପ୍ରମେହ, ସଦ୍ୟଂ ଉପାଦ ଦେବ ଦେବର ବରୁ ବସ୍ତୁ ଦୋଇ ହେଉ ଏବଂ ପାମପ୍ରକାର ଶର, ବସ୍ତୁ, ଗାତ୍ର, ବସ୍ତ, ପଶ୍ଚିମେଦନା, ଦେବ ଓ ନାସିକା ସେନ ଶାନ୍ତପୁଷ୍ଟି ଓ ମାତୃସିକ ଅବସରତା ଉପାଦ ଦେବ ଓ ଉପସ୍ତୁକ ବାଳ ପାଠକ ମୂଲ୍ୟ ଉପଧର

କର ଯାଏ । ଏହି ସୁଧା ବ୍ୟବହାର କଲେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପ-
ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଯୋଗ୍ୟ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଯଦି କୌଣସି
ଜାହାଜ ଉପରେ ଯାଏ । ମାତ୍ର ଯଦି କୌଣସି
ଜାହାଜ ଉପରେ ଯାଏ । ମାତ୍ର ଯଦି କୌଣସି

ଉପରୋକ୍ତ, } ଶା ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ
କଟକ ଉପରୋକ୍ତ । } ଶା ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମ

Extract from Bengal Government
No. 6 Y. J. of 11th May 1891.

The boats which enter Ranges IV
AI V Band V of the Orissa Coast
Canal, whether "up" or "down"
shall on their return Voyages be
allowed, whether loaden or emp-
ty, to pass through these ranges,
free of toll This concession will
only be applicable to country craft
not towed by steamers. It will
not apply to Steamers and lar-
ges, nor to only boats in tow of
steamers.

These orders will have effect
from the 1st. June, 1891 to the
30th. May 1892.

ଯେଉଁମାନେ କେଉଁକୋଟି କୋଷ୍ଠାଳୟ-
ରେ ଉପରୋକ୍ତ (ଏ) ଉପରୋକ୍ତ (ବ) ଏବଂ ସମସ୍ତ
ରେଖାମଧ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ କର ବାଦା ଫେରା
ଅଧିକା ସମୟରେ କୋଷ୍ଠାଳୟ ଦେଇ ଅଥବା
ଶାଳ ଦେଇ ମାସୁଲ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ
କିନ୍ତୁ ଖୁମାର ବନ୍ୟା ଖୁମାରଦ୍ୱାରା ଟଣାଦଳ-
ସୁଦ୍ଧା ବୋଟ କିମ୍ବା ମାସୁଲରେ ଯାଇପାରବ
ନାହିଁ ।

ଏହି ନିୟମ ସନ ୧୮୯୧ ମସିହା ୧ ଜୁନ-
ଠାରୁ ସନ ୧୮୯୨ ମସିହା ୩୦ ମେସିଆନ୍
ତାରିଖଦେଇ । ୨୨୧୧

A. Monies,
Executive Enginee.
Balasore Division.
1-6-91.

ନୂତନ ପୁସ୍ତକ ।

ବ ନ ବା ନା ନା ଟ କ ।

କଟକ ଟ୍ରିଭି-କମ୍ପାନୀର ସହାୟତାରେ ବିକ-
ସାର୍ଥ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡକ ୫ ୦ ୩

ବାଉଁଶମା ମାଟି । ମୋଟସଲ ସତାରେ ଡାକ-
ମାସୁଲ ୫ ୦ ୯ ୭ ଲାଗିବ ।

ଅ ଉ ସ୍ତ ଲ ଉ ମୂ ଲ୍ୟ ।

ଧୂସରସଂଗୀତ

ବା

ନାଟକଗୀତ ।

ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସୁଲଳ ଉତ୍କଳସ୍ୱରର ଓ
ସଂସ୍କୃତ ବ୍ୟାକରଣ ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀୟର ଅନୁ-
କରଣରେ ଉପର ନୂତନ ପ୍ରକାର ସଙ୍ଗୀତମାନ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୋଧାୟକ । କଟକ ଟ୍ରିଭି-କମ୍ପାନୀର
ସହାୟତାରେ ବିକ୍ରୟାର୍ଥେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୩ ଦୁଇଅଣା ମାଟି ।

କଟକ } ଶା ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କର ସ୍ୱ
୨୮/୧/୧୧ } ସମ୍ପାଦକ ।

ମେସୁରୋଗ ।

ଉପରୋକ୍ତରେ ସମସ୍ତ ଜାଲି ସଂଗ୍ରହର ନି-
ର୍ଦ୍ଦେଶ । ଉପର ପ୍ରମେୟବ୍ୟାଧି ଯେଉଁମାନଙ୍କ
ଅନୁମତ କରୁଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ଗୋ-
ଷ୍ଠୀଙ୍କର ଉପର ନୂତନ ସାମାଜ୍ୟ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ-
ସମାପେ ଲାବନର ମାତ୍ର ପରିଚାଳନା କରୁଅଛନ୍ତି ।

ଏହି ଉପର ସମାପେରେ ଏକ ସମ୍ପାଦକ ଶେକା
କଲେ ନୂତନ ସେନ ଏବଂ ତଳ ଭାଗ ସମ୍ପା-
ଦକେ ସୁସଜ୍ଜିତ ସେନ ଅବଶ୍ୟ ଅବେଶ୍ୟ ଦେବା
ଯେଉଁମାନେ ଅବେଶ୍ୟ ନ ଦେବେ କିନ୍ତୁ
କିନ୍ତୁ ଏ ବ୍ୟାଧି ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗ
କୋଇ ଲାବନର ସେକ୍ସସମୟ ସମ୍ପାଦକ ରହିବ ।
ଶରୀର କୁସଂସ୍ଥାପନରେ ପ୍ରଭାବ ନ ଦେଲେ ଅଳ-
ପିତ ଲାହି ଅଲେକ ସେନା ଅବେଶ୍ୟ ନଦ
କର ପ୍ରମୋଦାପଣମାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି ସେ ସମସ୍ତ
ଅନୁମତରେ ପୁସ୍ତକାଳରେ ପ୍ରକାଶ ଦେବ
କଲକତା ଅବେଶ୍ୟମାନ ନୂତନ ବକଳରେ
ସ, ଦେ, ସଜ ଉପରୋକ୍ତରେ ଏବଂ କଟକ
କରସାକଳାର ଟ୍ରିଭି-କମ୍ପାନୀର ସୁସ୍ଥକାଳରେ
ଏହି ଉପର ବିକ୍ରୟ ହେଉଅଛି । ମୂଲ୍ୟ ଏକା-
ଶକ୍ତି ୫ ୦ ୩ । ସୁରକ୍ଷା ଓ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରଥକ

Watches! Clocks! Time pieces!
Repaired by an efficient workman
the premises of the Cuttack Printing
Company. Charge moderate.

ଘଡ଼ିମରମତି ।
କାଳାପ୍ରକାର ଶେକ ବଜ୍ର ସୁଲଭକ୍ତି

ଉତ୍କଳରାଜ୍ୟ ମସୁଲ ଦେବା ଓ ଯାତା ସମ-
ୟରେ ସାମ୍ପାଦକର ଭଲ କନୋବସ୍ତୁ ଏ
କରରେ ନ ସୁଧାରୁ ଅମ୍ଭେ ଗଢ଼ି ମସୁଲର
କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ କରୁଅଛୁ । ସାଧାରଣ କରକାର
ଦେବ ଶ୍ରୀମାତାମାନଙ୍କୁ ଭଲ କଲେ ସମସ୍ତ
କାର୍ଯ୍ୟ ଯାଇବେ ।

ଉପର ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଯମାମାନୁ ଧୂ-
ର୍ବ ଶର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋରେଇ ଦିଅଯିବ ଅର୍ଥାତ୍ ମତ-
ମତ ଦୋଷରୁ ନିର୍ମୂଳ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପ ଖ-
ଲିଲେ ସୁଲକାର ଦୁଇସ୍ତ କରବ୍ୟୟ ।

ଗାଲ୍‌ଟା

ଉପର ତେଲନ ଦେଖ, ମୁଦ, ପୁସ୍ତକ
ସଂଗ୍ରହଣକାର ଓ ଲନଶେକ୍ତର କମଳ-
ଦେବାଲ ଓଗେର ସାଜ, (ତମ୍ବର ଓ ପିତ୍ତଳର
କାଳାପ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଗୁଣା ଅବା ସୁନାରେ)
ରୂପାର ମୁଦ ଓଗେର ଅଳଙ୍କାର ସୁନାରେ)
ଲିଖି କର ଦିଅଯିବ ।

କଟକ } ଶା ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କର ସ୍ୱ
୨୮/୧/୧୧ } ସମ୍ପାଦକ ।

ଅସୁଖେଦୋକ୍ତ
ନୂତନ

ବାଲୁକକାର, କଟକ ।

ଏଠାରେ କାଳାପ୍ରକାର ଦେଖାୟ ଉପର-
ମାନ ଅନୁକ୍ରମ ଓ ସାଧୁସଙ୍ଗରମତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଦୋଇ ସୁଲଭ ମଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ ଦେଉଅଛୁ
ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଦରମାମାନଙ୍କୁ ବଳା ମଲ୍ୟରେ
ମଧ୍ୟ ଦିଅ ଯାଉଅଛୁ । ଯେଉଁମାନେ ଚିକିତ୍ସା
ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଅଛନ୍ତି ସୁଖେ ସେମ-
ାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସାକରକାଳୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ଉଦେ-
ଶୀୟମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତର ସେଗର ବୁଦ୍ଧି ଲିଖା-
ଲିଲେ ବ୍ୟବହାର ବିଧି ସହଜ ଉପସ୍ଥାପନ ଉପର
ପାରିବେ ।

ଅମ୍ଭେ ଉପସ୍ଥା ଏବଂ ଉପରର ଶୁଣ ସଂସ୍ଥା
କରବାକୁ ସଂସ୍ଥାପନକରୁ ଅନୁସ୍ତେଷ କରୁଅଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଶିଖାଠା ।

ଏହି ଉପରୋକ୍ତର ସମସ୍ତ କଟକ କରସାକଳାର କଟକ
ଟ୍ରିଭି-କମ୍ପାନୀର ସହାୟତାରେ ମୁଦ୍ରିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।

File
00 15/7

ଉତ୍କଳ ସମ୍ବାଦ

ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକା ।

୧୯୨୭
୧୯୨୭

ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମୁଦ୍ରିତ ହେବ । ମୁଦ୍ରିତ ହେବ ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମୁଦ୍ରିତ ହେବ ।

ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମୁଦ୍ରିତ ହେବ । ମୁଦ୍ରିତ ହେବ ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମୁଦ୍ରିତ ହେବ ।

ଅମୃତକର ମାନମୟ କର୍ମପୁର ଶ୍ରୀ
ପ୍ରସନ୍ନ କି, ଚିତ୍ରକର ସାହେବ କେନ୍ଦ୍ରରମକର
ବଦ୍ଧୋଦର ଭାରତ ଚିତ୍ରକର ଭର ଓ କେ-
ତେବ ବଦ୍ଧୋଦନାଳୟ କର୍ମକରୁତ ସଙ୍ଗରେ
ଅଗ୍ରୁଅଛନ୍ତି । ଅଗ୍ରମି ପ୍ରସାଦରେ ଏଠାରେ
ପହଞ୍ଚିବେ । ସେଠାର ସମ୍ପାଦ କରୁ ପାସ୍ତ
ସାଧନ ନି ପ୍ରସାଦ ସେଠା ବଦ୍ଧୋଦନ ପ୍ରସାଦ
କରୁ ନାହିଁ ।

କଲକର ଅଧିକାରୀ ଚାନ୍ଦସମାଦରୁ ପ୍ରକାଶ
ସେ ପ୍ରକାଶକର ପ୍ରକାଶ ସଭାର ସଂଗ୍ରହନାର୍ଥ
ସେହି ଫଳର ପ୍ରାପ୍ତି କଲକର ପାଲିମେନ୍-
ମଦାସଭାରେ ଅଗ୍ରତ ଦୋରଥୁଲ ଚାନ୍ଦା ପର-
ଦ୍ୟକ୍ତି ଦୋରଥୁଲ । ଏଥିର ସରଗେଷ୍ଟ ବଦ-
ରଣ ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ ମତ୍ର ବ୍ରାଜଲ ସାଦେବ
ଥିଲେ ଏସର ବଦାପି ଦୋର ନ ଥାନ୍ତା ।
କଲକର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଦ୍ୟାପି କେତେ ଦୋର ନାହିଁ
ସଭାବ ବଲଅଣା କରବା ବୁଝା ।

ବଙ୍ଗାଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାସର ପ୍ରକାଶ ଅବଧ
ସେଷ ସାଧନ କ ଥିବାର ସମାଦ ମିଳଇ । ଅନ୍ୟ
ଦଳ ଭଳେ ପ୍ରକାଶକାର ଗଙ୍ଗାନଦୀର
ଦାମୁଦବଦ୍ୟ ଗାନ୍ଧି ଓ ସାଦ ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାସ
ଦେଖା ଦେଇଥିଲ । ସକେବ ପରଦ୍ୱାର ଏବ
କୌଣ୍ୟ ଓ ବୋଟମାନ ଏସୋଗେ ନଷ୍ଟ ଦୋର
ଅଛ । ଗାନ୍ଧିପରେ ଠିକ ଦୋରଥୁବା ପ୍ରାସ୍ତ

କ୍ଷ ୧୦ ଶ୍ରୀ ଗାନ୍ଧିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାସୁ ଉତ୍କଳ ନେର
ସାଧନପ୍ରକାର କଥୁର ହୁଏ । ଏଥିରୁ ପାଠକେ
ଏଥିର ବଲର କଲକା କର ପାରିବେ ।

ବମେଇର ଶ୍ରେଣୀକଟ ଦ୍ୱାରସମାଦେବ
ଦାକମାନେ ତାଲ ନେବା ପ୍ରଥାକୁ ଦୋରପ୍ରକ୍ତ
ଜ୍ଞାନ କରି ଅଦେଶ କରି ଅଛନ୍ତି କ କୌଣସି
ଦାକମ ଫଳ-ପୂଲର ତାଲପ୍ରକା ନାଦାରଠାରୁ
ପ୍ରକାଶ କରବେ ନାହିଁ ଓ ନାଦାର ଗାନ୍ଧି ଓ
ଦୋକ୍ତା କହୁଦକାରର ବ୍ୟବଦାର ସକାଶେ
ପ୍ରକା ନେବେ ନାହିଁ । ଏ ଅଛାଡ଼ି ଅଛ ମଧ୍ୟାର୍ଥ
ଅଛଇ ଓ ସବପ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତର ଦେବାର ରୁଚିତା
ମାତ୍ର କେବଳ ଅଛ ପ୍ରସ୍ତର କେତେ ଫଳଦା-
ୟକ ଦେବ ନାହିଁ ଚାନ୍ଦା ପ୍ରକଳ ରୁଚିଗାରଲେ
ଫଳ ଦେବ ।

ବ୍ରହ୍ମଦେଶର ପ୍ରଧାନ କର୍ମକରସାଦେବ
ଚାକର ଏକ ସରକାରରେ କହିଅଛନ୍ତି କ
ଅନେକ ଦାକମ ରୁଗ କରନ୍ତି ଓ ଚାନ୍ଦା ମାରିଲେ
ମାର ଗୋଡ଼ାଳି ଏହା ଅଛ ନିନମାସ୍ତ । ସେ
ବୋଲନ୍ତି ସେପ୍ରକେ ଗରବ କରୁନା ଅମଲଏ
ରୁଗଗ୍ରସ୍ତ ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କପ୍ରତି ଗବର୍ଣ୍ଣି-
ମେଷ ଗଡ଼ୁଦସ୍ତ ଦୁଅନ୍ତି ସେପ୍ରକେ ଦାକମମାନ-
କର ଏସର ବ୍ୟବଦାର ସଦ୍ୟ ବରୁ ସାଧନ ନ
ପାରେ ଓ ଚାନ୍ଦା ଗବର୍ଣ୍ଣିମେଷ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରକ୍ତ

କଲକର ପ୍ରକ୍ତ । ଏକବ କଥାରେ ଯିବ ନା
ଅଛ କେ ଦେବ ।

ରୁଚିପୂର ଗ୍ରନ୍ଥାଳ ସେକ୍ଷପିଠିର୍ଷ କର୍ମରେ
ଏକକଣ ଶ୍ରୀର ପାତ୍ରା ଦେବାରୁ ଚାନ୍ଦାର ସ୍ୱର୍ଣା
ଫାଳୁର ଅଗ୍ରାଭସ୍ତଲେ ତାଲୁର ଚନ୍ଦ୍ରୋ ଅରମ୍ଭ
କଲକ କରୁ ଦେଖା ଅରମ ନ ଦୋର ମୁଦ୍-
ଗ୍ରସରେ ପଚର ହେଲେ । ସ୍ୱାମିକର ବଗାଷ
ସେ ତଲୁର ଚନ୍ଦ୍ରୋରେ ଚାକର ଶ୍ରୀର ପ୍ରାଣ
କରାଦ ଦେଲ; କେଶ୍ଚର ସେ ଶ୍ରୀର ବବର-
ପ୍ରକରେ ଏକବାସ୍ତବସ୍ତ ପ୍ରକଳକର ସେଥିରେ
ସେଷ ଉପଧର ଫର୍ଦି ମାର ଦେଇଥିଲେ ।
ଜଲୁର ଏକୋସ୍ତ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱର୍ଣାଦି ଦୋର
ମୁଗାର ସ୍ୱାମିନାମରେ ସେସାସଦାକାର ଚାନ୍ଦା
କରୁଅଛନ୍ତି ଏ ଅଛନସ୍ତ ମନ କୁହଇ ।

ଗୁରୁଦର ପ୍ରସ୍ତ ସକସ୍ତରେ ଦକ୍ଷାଦକ୍ଷାମା
ଅବ୍ଧ ବା ଅଧିକ ପରମାଗରେ ଜଗିଅଛ । ବା-
ଶା ନକଟରେ ମୁଖି ଏକ ଦକ୍ଷାମ ଦୋରସ୍ତ-
ବାର ସମାଦ ଅଧିଅଛ ସେଲକରବିଳକ ସେନା-
ଦକର ଗୋଷିବ ସେକବାସ୍ତ ସୈକକ ପୁରୁଷ-
ସହର ଏକ ଗ୍ରମବାସୀ କେକମାନକର
କଲକ କୁଅନ୍ତେ ସେ କେ ଉଦ୍ଦମମଧ୍ୟମ ପ୍ରକାର
ପାର ସେରଅଧି କେକେକ ଜଣ ସବକରୁକୁ
ସକେ ଦେନ ଗ୍ରାମବାସିକୁ ଚାନ୍ଦା କଲେ ଓ
ସେମାନକୁ ଗୁରୁଦରୁସରେ ପ୍ରକାର କର

ରୁଦ୍ଧରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକର ଦେଇଥିଲ । ଏଥିର ରଦ୍ଧ୍ୟ ଚଣ ବା ଅଧିକ୍ୟ ଏତଦ ଯେ ଏପକାର ପ୍ରଦାୟ କାପ୍ରତ କର୍ତ୍ତମାନେ ଧୃତ ହୋଇପାର ନାନାନ୍ତି ।

ନାଗପୁରଠାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବନୋଦପୁ ଶେନ ସେ ଅଜ୍ଞାନର ଜମିଦାରମାନଙ୍କର ଏକ ବିକ୍ରୟସଭା ହୋଇ ଯାଇ ଥିବାର ସମ୍ଭାବ ନିଲଭ । ସଭାସ୍ଥଳରେ କ ୮୦୦ କ ୧୦୦ ଟା ଜମିଦାର ରୁପସ୍ତିତ ଥିଲେ । ବନୋଦପୁର ୧୯୧୨-୧୩ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଅର୍ଥ୍ୟ କରସ୍ଥବା ଓ ବନାସପୁରରେ ଖଜଣା ରୁପାନକ ଚିତ୍ତିସ୍ଥବାଦ ବିଷୟରେ ଅନେକ ଭର୍ତ୍ତି ବର୍ତ୍ତକ ହୋଇ ଗବର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟକୁ ଅବେଦନପତ୍ର ଯୋଗାଇ ଶୁଣ ଦେଇ ସଭା ବଜାଦେଲ ।—ଏଥିରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ନାଗ-ପୁରର ଜମିଦାରମାନେ ବସେଣ ବିଦ୍ୟମଣିର ମାତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଏବେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜିଦ୍ଦିକାରମାନଙ୍କୁ ଖୋସାମଦ କଲେ ପୁଣା ଦେଖିଲେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ବିଷୟରେ ସଚେଷ୍ଟ ନ ଦେଲେ ।

କୃଷକମାନେ ସେ ଅପବାଦମୋକ୍ଷପା ବିଳମ୍ବରେ ବ୍ୟବସାୟ ବୋଇଥିବାର ଯାତ୍ର-ମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ ତାହା ବାଖ୍ୟ-ବସନ୍ତରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯାଇଥିଲେ । ମୋକ୍ଷଦମା ଚରଣ ଦେଖି-ସପ୍ତରେ ବାସୀ ଓ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମୁକ୍ତକର ଲବ୍ୟାଦଳର ଚାକା ବିଳମ୍ବର ଉପା ପ୍ରଦାୟ ଗାଦଲ । ଉପାଦି ଜମିଦାନେ ବସେଣ ଚର-ରେଣ ଉଦରେ ମୋକ୍ଷଦମା ଚରଣ ବଜା ଅଛନ୍ତି । ବାସନ୍ତ ବାସ୍ୟ ସୈନବକରଗାୟ ନିୟମର ବିଷୟର ପ୍ରକାର ଚାକା ମ ସୈନବକରଗାୟ ବଟ ଯାଇଥିଲେ । ବାସ୍ୟ ଶେଷର ଯାଇବାର ଦାସା ବରଣୁଲେ । ତାହା ଯାଇବାର ଦେଖିବ ଆଉ ଫଳରେ ଅପଣାର ଜୀବନୋପାୟ ଓ ସୁଖନ ବରଣୁଲେ ।—କଥକ !

—୦୦୮୩୦୦—

ବନୋଦରୁ ଅଧିକ୍ୟ ଏକ ଭାରସମ୍ପାଦରେ ଲେଖା ଅଛି ବ ସରକାରୀ ଚାଲିକାରୁ ଜଣା-ଯାଏ ଯେ ବନୋଦଠାରୁ ମହା ଓ ମେଦକାରୁ ପ୍ରସ୍ତବର୍ତ୍ତ ଯେତେ ଯାତ୍ରୀ ଯାନ୍ତି ତହିଁ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ଭୃତ୍ୟାଂଶ ରୁକ୍ତ ନାଟେ ଅଦୌ ଖେର ଅସନ୍ତି ନାହିଁ । କେତେକ ଯାତ୍ରୀ ଅନ୍ୟ ନାଟେ ଲାଭବର୍ତ୍ତକ ଫେର ଅସୁଅସେ । ସମ୍ଭବତଃ ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ଯାତ୍ରା ଦେକୁ ମରଣ ଅଥବା

ସୁଲପଥରେ ଦତ୍ତା ଦୃଷ୍ଟା । ନିସ୍ତୁତ ହୁଏତ ଯେ ବାଟପାରମାନେ ବନୋଦକୁ ଅଧି ଅଧିକ ସଙ୍ଗେ । ଯତ୍ନ ସୁଯୋଗମତେ ବୁଦ୍ଧବନ୍ତୁ ଲେକକୁ ଦୃଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଚାହାନ୍ତରେ ଅନେକ ଲେକ ନେବା ଏକ ସାଧୁର ହଲ ବନୋଦପୁ ନ ଥିବାରୁ ମଧ୍ୟ ବସେଣ ମୁକ୍ତ ହୁଅଇ । ଏ-ବିଷୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଅଛି ।

ଏ ପ୍ରଦେଶରେ କେବଳ ଖଜୁଣସରକାର ରସରୁ ଚାକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଅବକାର ନିୟମରେ ବିନୟ ହୁଅଇ ମାତ୍ର ମାନ୍ୟତାରେ ନିଜିଅ ଚାଳ ଓ ଖଜୁଣ ଓ ସାଗୁ ଏହି ଖଜୁଣକାର ଗରୁର ରସ ଚାକାସ୍ତରୁ ବ୍ୟବହାର ହୁଅଇ । ସେଠା ଅବକାର ମହକୁମା ସରକାରୀ ହର ଦେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ ସାଗୁଗରୁ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ରସ ଅର୍ଥାତ୍ ବର୍ଷରେ ପ୍ରାୟ ମ ୧୦ ବଣ ରୁପାନ ହୁଅଇ । ମାଲିକାର ଜିଲରେ ଏହା ପ୍ରକାର ପରିମାଣରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅଇ । ନିଜିଅଗରୁ ବର୍ଷରେ ପ୍ରାୟ ମ ୫ ବଣ ରସ ରୁପାନ ହୁଅଇ ଏବ ବର୍ଷପାକ ସମାନରୁ ରସ ଦାତାରେ ଚାଳଗରୁ ବର୍ଷ-ରେ ପ୍ରାୟ ମ ୨ ବଣ ରୁପାନ ଦାତାରେ ଓ ବଜ-ରାମରୁ ବର୍ଷରେ ପ୍ରାୟ ମ ୩ ବଣ ରସ ଦାତା-ରେ ମୁକ୍ତ ହୁଅଇ ଦେଖି ଦେଖା ହୁଅନ୍ତୁ ଅଟେ ।

ଏତ ଜୁତ ବା ୧୩ ରୁପରେ ବଲଭରେ ସମ୍ଭାବନାକର ଏକ ଯାହାଣ ହେବା ବୋଇଥିଲ । ଲିଜିକସ ସେଠାରେ ଏକ ବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ ବରଣୁଲେ । ବନୋଦପୁର ଗରୁରବର୍ତ୍ତକ ସମ୍ଭାବନାସମ୍ପର୍କରେ ସେ ବହୁ-ଥିଲେ ସେମାନେ ଅଦ୍ୟଧିକ ସ୍ଵୀକରଣ ପ୍ରାପ୍ତ ବୋଇଅଛନ୍ତି । ଲାଭବର୍ତ୍ତକ ଅସନ୍ତେଷ ଅଧିକ ଦେବାରୁ ଏହା ସମ୍ଭାବନାସମ୍ପର୍କ ପ୍ରଦାୟ ଦେ-ଉଅଛି । ଯାହା ଦେଉ ଗୁରୁତର ଅସନ୍ତେଷ ଜାତ ବୋଇଥିବାର ବିଳମ୍ବର ଫ୍ଲେଟ-ମେକେଟସ୍ତ ବୁଝିଅଛନ୍ତି । ହା ରୁପପ୍ରତି ମଜଲକର ବନ୍ତୁ ସମ୍ଭାବନା ଯେ କେବଳ ଗୁରୁତର ଲାଭବର୍ତ୍ତକ ପ୍ରଦାୟ କରନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟ-ବହି ପ୍ରଦାୟ କରନ୍ତି ତାହି ଏପରି ଧାରଣାରୁ ବୋଧହେଉଅଛି ଯେ ଗୁରୁତର ସମ୍ଭାବନା-ବିଷୟରେ ଲାଭବର୍ତ୍ତକ ।

ବେଦାଗ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ବାସନ୍ତମାନଙ୍କର ବିବାହବ୍ୟୟ ଲାଭବର୍ତ୍ତକ ଗୋଟିଏ ସଭା ବାକିସ୍ତରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଅଛି । ନବଟରେ ପାଟଣାରେ ଗୋଟିଏ ବିବାହ ଦେଲ । ବର-କର୍ତ୍ତା ଓ କନ୍ୟାକର୍ତ୍ତା ଉଭୟ ଗୁଣ ଧନ ଓ ମନା ଦେଲେହେଁ ସଭାର ନିୟମାନୁସାରେ ବିବା-ହବ୍ୟୟର ଚାଲିକା କରାଯାଇରାଣ ଗୋଟିଏ କମିଟି ପ୍ରତ ଗୁରୁ ଦେଲେ ଓ ସେମାନେ ଯେପରି ଚାଲିକା କଲେ ତିକ ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଲ । ନାଟ, ରଙ୍ଗ, ଅଭିସଦାକା ଲଭ୍ୟାଦ ବିକ୍ର ହୋଇ ନାହିଁ ଏବ ଦାନ ଯୌତୁକ ଗୁଲ-ରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଅସବରଣ ବଜାଦେଶରେ ଦେଉଅଛି ଗହଁର ନାମ ଗର ନ ଥିଲ ଏ-ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏ ଦେଶର ଉତ୍କଳସଂସ୍କୃତିର ସଭା ଜାଗରୁକ ଦେବେ କ—ବର୍ତ୍ତମାନ ଅତ୍ତ କଳ୍ପ ଏଠାରେ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ ଓ ଶୁଣା ଯାଉ ନାହିଁ ।

ସୁଜାନ୍ତରେ ପ୍ରଦାୟର ବଟକ ମେଉରସିଆଲ-ଟାର ଉପବ୍ୟୟ ଶଠବମାନେ ଦେଖିବେ ସେ ପ୍ରଦେ ଏକ ଗରରେ ମିଉରସିଆଲ ବସା-ଆକା ବ୍ୟାପକ ଅନ୍ୟ ଦୌଣ୍ଡିସି ପ୍ରାକରେ ଗୋ-ମଲଭିକ ମାରିଆର ଲକ୍ଷେଣ ଥିଲ । ଉକ୍ତି ଉପବ୍ୟୟ ଧନ ୮୨୭ ମସିହାରୁ ଆର୍ଯ୍ୟ ଦୋଇ ଜାଣି ଥିଲେହେଁ ତାହା ଅଲକସଙ୍ଗତ ନ ଥିଲ ମାତ୍ର ବହି ପ୍ରକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବେହୁ ଅସର୍ତ୍ତ କର ନ ଥିଲେ । ଗରବର୍ତ୍ତ ବକ୍ରତ ପଦୋପଲକ୍ଷରେ ଓଡ଼ିଆକରରେ ଲେଲେକରମ ସୁବକମାନ ଅପଣା ଏବଠାରେ ଗୋରୁ ମାରିଆରୁ ଉକ୍ତି ଉପବ୍ୟୟ ଅନୁଯାୟୀ ମିଉରସିଆଲଟାରୁ ଚାନ୍ତ ମୁଲକ ଦେଖାଇଥିଲ । ମୋକ୍ଷଦମା ଚକବା ସମୟରେ ଉକ୍ତି ଉପବ୍ୟୟ ଅଲକସଙ୍ଗତ ନ ଥିବାର ମଜହୁଟ ସାହେବ ଅପରି ବିରଦାରୁ ମି-ନେସିଆଲଟାର ବାଧ୍ୟ ଦୋଇ ଲାଗାଇଲମେମ ବ୍ରାଜସର ସାହେବଙ୍କ ନକଟକୁ ମକାମତ ନମକ୍ତେ ପକ ଯୋଇଲେ । ଲାଗାଇଲମେମ ବ୍ରାଜସର ଉକ୍ତି ଉପବ୍ୟୟ ଅଲକସଙ୍ଗତ ଥିବା ଓ ମାମଲ ଚଳପାରବାର ମତ ଦେବାରୁ ମି-ନେସିଆଲଟାର ଅପଣା ବରଫରୁ ଓକଲ ନିୟୁତ କର ମାମଲ ଲଢ଼ିଲେ । ଅନେକ ଲାଗାଇଲି ଉଭୟ ଉକ୍ତି ଉପବ୍ୟୟ ଅଲକସଙ୍ଗତ ନ ଥିବାରୁ ଆର୍ଯ୍ୟ ଦୋଇ ଏଠା ଫୌଜଦାରୀ ଅଧୀନରୁ ଅଧୀନମାନେ ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ । ଲାଭବ୍ୟରେ